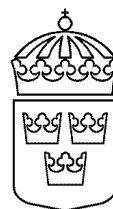

Riksdagens protokoll 1997/98:38

Tisdagen den 2 december

Kl. 11.00 – 15.57

Protokoll
1997/98:38

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 26 november.

2 § Förnyad bordläggning

Föredrogs men bordlades åter
Skatteutskottets betänkanden 1997/98:SkU1, SkU5, SkU6 och SkU8

3 § Beslut rörande utskottsbetänkanden som slutdebatterats den 27 november

KU4 Kommunala demokratifrågor

Mom. 1 (kommundelningar)

1. utskottet
2. res. 1 (m, c, fp, mp)

Votering:

168 för utskottet

138 för res. 1

43 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 150 s, 1 m, 1 c, 15 v, 1 kd

För res. 1: 69 m, 22 c, 19 fp, 17 mp, 11 kd

Frånvarande: 11 s, 10 m, 4 c, 7 fp, 7 v, 1 mp, 3 kd

Chris Heister (m) anmälde att hon avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

Mom. 4 (utjämningsmandat vid val av kommunfullmäktige)

1. utskottet
2. res. 3 (fp, v)

Kammaren biföll utskottets hemställan med acklamation.

***Fel! Okänt
växelargument.***

Mom. 7 (införande av ett upplösninginstitut m.m.)

1. utskottet

2. res. 4 (m, fp, mp)

Votering:

196 för utskottet

109 för res. 4

44 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 150 s, 21 c, 15 v, 10 kd

För res. 4: 70 m, 1 c, 19 fp, 18 mp, 1 kd

Frånvarande: 11 s, 10 m, 5 c, 7 fp, 7 v, 4 kd

Roland Larsson (c) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats ha röstat nej.

Mom. 8 (direktval till stadsdels/kommundelsnämnder)

1. utskottet

2. res. 5 (c, fp, v, mp)

Votering:

220 för utskottet

87 för res. 5

42 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 150 s, 68 m, 1 v, 1 kd

För res. 5: 2 m, 23 c, 19 fp, 14 v, 18 mp, 11 kd

Frånvarande: 11 s, 10 m, 4 c, 7 fp, 7 v, 3 kd

Per Unckel (m) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats ha röstat nej.

Mom. 9 (kommunala folkomröstningar)

1. utskottet

2. res. 6 (mp)

Votering:

279 för utskottet

29 för res. 6

41 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 150 s, 71 m, 23 c, 19 fp, 15 v, 1 kd

För res. 6: 18 mp, 11 kd

Frånvarande: 11 s, 9 m, 4 c, 7 fp, 7 v, 3 kd

Mom. 10 (motionsrätt i fullmäktige)

1. utskottet

2. res. 7 (mp)

Votering:

290 för utskottet

18 för res. 7

41 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 150 s, 71 m, 23 c, 19 fp, 14 v, 1 mp, 12 kd
För res. 7: 1 v, 17 mp
Frånvarande: 11 s, 9 m, 4 c, 7 fp, 7 v, 3 kd

Prot. 1997/98:38
2 december

Övriga moment

Kammaren biföll utskottets hemställan.

KU6 Ändringar i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter och i lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges företrädare i Europaparlamentet

Kammaren biföll utskottets hemställan.

KU9 Allmänna helgdagar m.m.

Mom. 1 (helgdagar m.m.)

1. utskottet

2. res. 1 (m, fp, v)

Votering:

189 för utskottet

106 för res. 1

12 avstod

42 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 148 s, 18 c, 5 v, 17 mp, 1 kd

För res. 1: 71 m, 4 c, 19 fp, 7 v, 1 mp, 4 kd

Avstod: 1 s, 1 c, 3 v, 7 kd

Frånvarande: 12 s, 9 m, 4 c, 7 fp, 7 v, 3 kd

Inger Davidson (kd) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Holger Gustafsson (kd) anmälde att han avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat nej.

Mom. 2–6

Kammaren biföll utskottets hemställan.

KU11 Minoritetsfrågor

Mom. 12 (samernas ställning i Nordiska rådet)

1. utskottet

2. res. (v, mp)

Votering:

261 för utskottet

47 för res.

41 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 150 s, 71 m, 22 c, 18 fp

För res.: 1 c, 1 fp, 15 v, 18 mp, 12 kd

Frånvarande: 11 s, 9 m, 4 c, 7 fp, 7 v, 3 kd

*Fel! Okänt
växelargument.*

Övriga moment
Kammaren biföll utskottets hemställan.

FiU6 Allmänna pensionsfondens verksamhet år 1996

Mom. 1

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Mom. 2 (översyn av AP-fonden)

1. utskottet
2. res. 1 (v)
3. res. 2 (mp)

Förberedande votering:

18 för res. 1

18 för res. 2

271 avstod

42 frånvarande

Tredje vice talmannen konstaterade att lika röstetal hade uppkommit.

Utgången skulle avgöras genom lottning.

Tredje vice talmannen anmodade Tuve Skånberg (kd) och Reynoldh Furustrand (s) att fungera som kontrollanter vid lottningen samt Ulla Wester-Rudin (s) att förrätta lottningen.

Den upptagna lottsedeln visade ett *nej* och kammaren hade således antagit res. 2.

Huvudvotering:

275 för utskottet

32 för res. 2

42 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

För utskottet 150 s, 71 m, 23 c, 19 fp, 12 kd

För res. 2: 14 v, 18 mp

Frånvarande: 11 s, 9 m, 4 c, 7 fp, 8 v, 3 kd

FiU7 Ändringar i lagen om offentlig upphandling

Mom. 5 (miljöhänsyn vid upphandling)

1. utskottet
2. res. 3 (v, mp)

Kammaren biföll utskottets hemställan med acklamation.

Mom. 11 (verksamhet i offentlig egenregi och obligatorisk upphandling)

1. utskottet
2. res. 5 (m, fp)

Votering:

215 för utskottet

90 för res. 5

2 avstod

42 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 149 s, 23 c, 13 v, 18 mp, 12 kd
För res. 5: 71 m, 19 fp
Avstod: 2 v
Frånvarande: 12 s, 9 m, 4 c, 7 fp, 7 v, 3 kd

Prot. 1997/98:38
2 december

***Fel! Okänt
växelargument.***

Mom. 12 (offentlig upphandling som regionalpolitiskt medel)

1. utskottet

2. res. 6 (v)

Votering:

287 för utskottet

19 för res. 6

1 avstod

42 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 149 s, 71 m, 20 c, 19 fp, 16 mp, 12 kd

För res. 6: 3 c, 15 v, 1 mp

Avstod: 1 mp

Frånvarande: 12 s, 9 m, 4 c, 7 fp, 7 v, 3 kd

Agne Hansson (c) anmälde att han avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

Mom. 13 (administration av statliga tjänstepensioner)

1. utskottet

2. res. 7 (m, fp, mp, kd)

Votering:

188 för utskottet

119 för res. 7

1 avstod

41 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 150 s, 23 c, 15 v

För res. 7: 71 m, 19 fp, 17 mp, 12 kd

Avstod: 1 mp

Frånvarande: 11 s, 9 m, 4 c, 7 fp, 7 v, 3 kd

Övriga moment

Kammaren biföll utskottets hemställan.

FiU8 Ändrad övergångsbestämmelse i bankrörelselagen

Kammaren biföll utskottets hemställan.

JuU4 Säkerhet för rättegångskostnader

Kammaren biföll utskottets hemställan.

*Fel! Okänt
växelargument.*

JuU5 Immunitet och privilegier för Europol

1. utskottet
2. res (v, mp)
Votering:
270 för utskottet
35 för res.
44 frånvarande
Kammaren biföll utskottets hemställan.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 147 s, 71 m, 21 c, 19 fp, 12 kd
För res.: 2 c, 15 v, 18 mp
Frånvarande: 14 s, 9 m, 4 c, 7 fp, 7 v, 3 kd

JuU6 Domstolarna i Västra Götalands län

Kammaren biföll utskottets hemställan.

TU7 Utvecklingen i informationssamhället

Mom. 11 (uppföljning av utbildning)

1. utskottet
2. res. 7 (mp)
Votering:
289 för utskottet
18 för res. 7
1 avstod
41 frånvarande
Kammaren biföll utskottets hemställan.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 150 s, 70 m, 23 c, 19 fp, 15 v, 12 kd
För res. 7: 18 mp
Avstod: 1 m
Frånvarande: 11 s, 9 m, 4 c, 7 fp, 7 v, 3 kd
Margit Gennser (m) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Mom. 13 (samhällsinformation)

1. utskottet
2. res. 9 (m, c, fp)
Votering:
185 för utskottet
123 för res. 9
41 frånvarande
Kammaren biföll utskottets hemställan.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 150 s, 2 c, 15 v, 18 mp
För res. 9: 71 m, 21 c, 19 fp, 12 kd
Frånvarande: 11 s, 9 m, 4 c, 7 fp, 7 v, 3 kd

Mom. 18 (nätutbyggnad)

1. utskottet

2. res. 13 (c)

Votering:

285 för utskottet

23 för res. 13

41 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 150 s, 71 m, 19 fp, 15 v, 18 mp, 12 kd

För res. 13: 23 c

Frånvarande: 11 s, 9 m, 4 c, 7 fp, 7 v, 3 kd

Mom. 19 (prissättning)

1. utskottet

2. res. 14 (c)

Votering:

283 för utskottet

24 för res. 14

42 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 150 s, 71 m, 18 fp, 15 v, 17 mp, 12 kd

För res. 14: 23 c, 1 fp

Frånvarande: 11 s, 9 m, 4 c, 7 fp, 7 v, 1 mp, 3 kd

Mom. 21 (domännamn)

1. utskottet

2. res. 16 (v)

Votering:

292 för utskottet

15 för res. 16

42 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 149 s, 71 m, 23 c, 19 fp, 18 mp, 12 kd

För res. 16: 15 v

Frånvarande: 12 s, 9 m, 4 c, 7 fp, 7 v, 3 kd

Mom. 24 (institut för IT-frågor)

1. utskottet

2. res. 17 (c)

Votering:

285 för utskottet

23 för res. 17

41 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 150 s, 71 m, 19 fp, 15 v, 18 mp, 12 kd

För res. 17: 23 c

Frånvarande: 11 s, 9 m, 4 c, 7 fp, 7 v, 3 kd

Prot. 1997/98:38

2 december

***Fel! Okänt
växelargument.***

Övriga moment

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Beslut om uppskjuten votering

På förslag av tredje vice talmannen medgav kammaren att i den mån återstående ärenden på föredragningslistan skulle hinna slutdebatteras vid dagens sammanträde fick de avgöras i ett sammanhang vid arbetsplenium onsdagen den 3 december.

*Förlängd tid för
ökning av aktiekapital
i privata aktiebolag*

4 § Förlängd tid för ökning av aktiekapital i privata aktiebolag

Föredrogs

Lagutskottets betänkande 1997/98:LU6

Förlängd tid för ökning av aktiekapital i privata aktiebolag (prop. 1997/98:39)

Anf. 1 STIG RINDBORG (m):

Herr talman! Ledamöter! Under 60-, 70- och 80-talet talade Socialdemokraterna om den stora, starka staten, de stora, starka kommunerna och landstingskommunerna, de starka, stora fackliga organisationerna och de stora, starka företagen. Detta utgjorde Sverige, enligt socialdemokratisk retorik. Retoriken stämde överens med hur politiken formades.

De enskilda, såväl de som arbetade som anställda som de vilka arbetade med egna företag, var nummer som skulle inplaceras i systemet. De enskilda som drev egna företag misstrodde man, eftersom uppfattningen var att de försökte undandra sig det gemensamma ansvaret att betala skatt på sina inkomster i tillräcklig utsträckning.

I dag är retoriken en annan. Nu är det småföretagen som skall skapa sysselsättning och arbete och således därigenom rädda välfärden. Socialdemokraterna talar också om hur fint Sverige är för dessa småföretagare. Retoriskt är således bilden den motsatta för småföretagen i dag i förhållande till vad den var tidigare. Men hur är det rent faktiskt, och hur har det sett ut under de årtionden som gått?

Låt oss först se på 60-talet. En enskild småföretagare fick inte utbetala lön till maken eller maken. Där man och hustru arbetade i ett enskilt företag blev det endast en taxerad inkomst, med påföljd att den progressiva skatten drabbade bägge inkomsttagarna oerhört mycket hårdare än om de fått deklarerat sin inkomst. ATP hade nyligen införts, något som angavs vara en välsignelse för alla som arbetade. Så blev emellertid inte förhållandet för den ena av makarna i ett företag där bägge arbetade, varav den ene som anställd och den andre som innehavare.

Jag har själv upplevt det här då jag startade advokatfirma och min fru, som var färdig notarie men ej hade kvalifikationer för advokat, under ett par år arbetade i min enskilda firma. Resultatet för oss blev väsentligt högre skatter än om min fru fått deklarerat den inkomst hon arbetat in. Härtill kom vidare att hon inte fick ATP-poäng för de åren.

På 70-talet drabbades enskilda firmor och handelsbolag av skatt på 102 % under några år. En småföretagare med över 100 % i skatt har inte så stora utsikter att konsolidera och skapa kapital i företaget. Vid den tiden var min hustru och jag kompanjoner. Advokater fick på den tiden inte driva företag i aktiebolagsform. Vi drev således ett handelsbolag, med effekten att vi fick över 100 % i skatt.

Dessa förhållanden med mer skatt än inkomst påtalades för Finansdepartementet. Beskedet blev då att man hade så många angelägna frågor att handlägga för näringslivet i stort att denna fråga fick vänta; det var ju ändå inte så många som drabbades. Astrid Lindgren tillhörde emellertid dem som drabbades. Hon påtalade då hur effekten blev för henne med över 100 % i skatt. Till en början tillbakavisade Sträng hennes framstötter och gav besked att han inte var beredd att ändra på reglerna. Först när Astrid Lindgren skrev Pomperipossasagan, med den publicitet den fick, blev det en ändring på lagreglerna.

Astrid Lindgren, som således gjorde sig till tolk för de små, kunde med hjälp av massmedierna få en rättelse, men endast genom detta tryck fanns det något intresse för den enskilde företagaren.

Hur ser då besluten ut i dag, när retoriken hyllar de små företagen? I den reservation som moderaterna lagt i lagutskottet yrkar vi att man måste söka lindra den ekonomiska belastning som vissa företag får till följd av den lagstiftning som skett.

Lagutskottets majoritet säger avslutningsvis i det aktuella betänkandet att ”med beaktande av att de negativa effekterna av en förlängd övergångstid för det stora flertalet av de bolag som redan anpassat sig till nya reglerna måste ses som mycket begränsade finner utskottet inte skäl att förorda några särskilda initiativ från riksdagens sida i linje med vad som föreslås i motionen”.

Utskottet säger också att ”de negativa effekterna av förslaget kommer att uppvägas av de fördelar som förslaget medför för näringslivet i stort”.

I den situation jag angivit, dvs. där ägaren ej har några egna tillgångar eller andra inkomster än från företaget, är han för att kunna betala ränta på upptaget lån för de 50 000 kr han satt in i bolaget hänvisad till att ta ut medlen ur bolaget såsom lön. För denne bolagsägare kostar upplåningen av 50 000 kr minst 10 % i ränta eller 5 000 kr i räntekostnad som han privat skall betala.

Här gäller samma synsätt som på 70-talet, även om det inte rör sig om så stora pengar som då. Några småföretagare, kanske några tusen, som iakttagit och följt den lag som införts skall drabbas av en kostnad på i varje fall 15 000 kr därför att det är fördelar för näringslivet i stort. Denna kostnad kan, om man följer den moderata reservationen, reduceras med två tredjedelar. Den för företagaren helt onödiga kostnaden reduceras härigenom med 10 000 kr från ca 15 000 till 5 000 kr.

Socialdemokraterna talar i dag om det fina näringslivsklimatet och satsningen på småföretag. Man åberopar ofta hur mycket resurser och pengar man anslagit för att starta företag och skapa positiva förutsätt-

*Fel! Okänt
växelargument.*

ningar för företagen. Från de företagare – och här är det de riktigt små företagen och förmodligen ofta nystartade företag – som lånat upp pengar för att sätta in i sitt aktiebolag för att följa den nya lagen och höja kapitalet från 50 000 till 100 000 kr kan man knappast förvänta sig någon större tilltro till att de blir riktigt behandlade.

Ta som exempel en småföretagare som startade för några år sedan och kämpar med det som alla småföretagare kämpar med, särskilt under de första åren. Han kan nu se hur majoriteten i lagutskottet underlåter att beakta hans situation under hänvisning till fördelar för näringslivet i stort. Retoriken om den stora uppskattningen av den lille företagaren från socialdemokraternas sida stämmer inte med den inställning man rent faktiskt tycks ha.

Det kan således konstateras att ägaren till det lilla 50 000-kronorsbolaget, som ej är konsoliderat och där ägaren ej har några egna tillgångar eller andra inkomster än från bolaget, är hänvisad till att ta ut pengar ur bolaget såsom lön för att kunna betala ränta på de 50 000 kr som han lånat upp personligen och satt in i bolaget. Upplåningen av 50 000 kr kostar minst 10 % ränta eller 5 000 kr som han privat skall betala. För att få ut detta belopp från bolaget måste han således betala skatt och arbetsgivaravgift, vilket medför att bolaget får en kostnad på ca 15 000 kr.

Går man på det förslag som anges i reservationen av moderaterna skulle, som jag sagt, effekten av att företagaren följt lagarna fortfarande vara negativ för honom i förhållande till dem som inte lånat upp och höjt aktiekapitalet. Med det förslag till lösning som den moderata reservationen anger skulle den negativa effekten emellertid bli 5 000 kr i stället för 15 000 kr. Detta sker genom att de insatta 50 000 kronorna under en övergångsperiod behandlas som ett lån till bolaget i skattehänseende, varvid den ränta som utgår blir kvittningsbar för företagaren.

Under 60- och 70-talen var retoriken inriktad på att småföretagen var något som saknade betydelse. Jag har redovisat några exempel som visar att retoriken överensstämde med verkligheten. Nu är således retoriken en annan, men verkligheten tycks tyvärr vara densamma.

Man hänvisar till hur effekterna blir för näringslivet i stort och anstränger sig inte ens att göra ett försök att minska negativa effekter av beslut som förorsakar de absolut minsta och mest utsatta helt onödiga kostnader på minst 15 000 kr. Kanske finns det bland dessa småföretag fröet till företag som kommer att bli framgångsrika. Andra kanske stupar. Inget av dessa kan rimligen finna att regeringen tillsammans med Centern för en näringspolitik som är förutsebar och som tar vara på möjligheterna för företagen att planera. Det måste ju tyvärr konstateras att om man följer en ny lag vet man inte hur många dagar den gäller. Och i nu aktuellt ärende kan konstateras att om man inte har följt lagen så får man en fördel därav.

Slutligen vill jag bara säga att exemplen visar hur fel det är att riskkapital skall beskattas såsom sker i dag. Om man lånar in pengar i företaget får man en enkel beskattning. Vi har sagt i reservationen att när ökningen av aktiekapitalet inte skall vara lagfäst under det närmaste året bör de som har handlat därefter behandlas skattemässigt som långivare till företaget för dessa 50 000 kr.

Under hänvisning till det anförda får jag yrka bifall till den moderata reservationen.

Prot. 1997/98:38
2 december

Anf. 2 BENGT HARDING OLSON (fp):

Herr talman! Det här ärendet handlar om företagens ökning av aktiekapitalet. Nuvarande minimikapital är 50 000 kr, och det anses vara för litet för att skapa en stabil ekonomisk säkerhet i företaget. Detta är en samstämmig svensk uppfattning, och det är självfallet också en utländsk uppfattning. Därför har det kommit krav på en höjning. Man begränsar det till 100 000 kr, som skulle vara det nya minimikapitalet. Detta skall ha skett senast den 31 december 1997.

Nu har de flesta bolag höjt sitt aktiekapital, men andra har inte gjort det. Ca 40 % av de 220 000 företagen, dvs. 90 000 företag, hade den 1 oktober 1997 av skilda orsaker inte höjt sitt aktiekapital. Det finns olika orsaker till det. Grundorsaken är väl att det har varit dåliga tider, som bekant, för företagen. En del företag har nu hamnat i svårigheter när det gäller att anskaffa de extra 50 000 kronorna.

Denna problematik för småföretagen har iakttagits av Företagarnas riksorganisation. Det gjorde man redan under försommaren. Den påtalades för regeringen genom en skrivelse från företagargenerationen i början av oktober 1997. Då krävde man förlängd tid för företagen att höja sitt aktiekapital.

Regeringen gick företagargenerationen till mötes, om än inte fullt ut, genom en proposition som innebar ett förslag om förlängning av tiden för att höja aktiekapitalet med ett år. Ett enigt lagutskott biföll förändringen, dvs. att det skulle bli en förlängning. Ett par partier tyckte dock att det skulle vara två års förlängning i stället för ett. Till dem hör Folkpartiet. Det var helt i enlighet med företagargenerationens egen uppfattning.

Egentligen borde allt ha varit frid och fröjd. Men i stället utbröt det stora kriget i lagutskottet. Moderaterna kräver ekonomisk kompensation till alla företag som redan har ökat sitt aktiekapital till 100 000 kr. Socialdemokraterna vägrar förstås att införa sådana kompensationsregler.

Herr talman! Folkpartiets bedömning är följande. Jag börjar med behovet av stabila spelregler. Inom såväl näringsliv som andra sektorer i samhället finns det ett starkt uttalat behov av stabila spelregler. Man skall veta vad man har att rätta sig efter. Regeländringar som genomförs med kort varsel motverkar ett gott företagsklimat. De kan också, vilket nästan är ännu allvarigare, leda till att tilltron till regelsystemen undergrävs.

Med all säkerhet finns det en mängd företagare, aktiebolag och näringsidkare som anser att de förändrade lagregler som vi nu talar om inte uppfyller kraven på stabila spelregler. Jag tycker att detta är en principiellt berättigad kritik mot regeringen.

Jag tycker heller inte att regeringen kan skylla ifrån sig och säga att det var Företagarnas riksorganisation som begärde ändringen. Jag tycker att regeringen på ett tidigare stadium skulle ha insett denna problematik. Den var tydligt skönjbar redan under våren 1997. Hade man gått litet längre tillbaka hade man kunnat erinra sig vilka problem det var när vi skulle införa bestämmelser om höjt aktiekapital förra gången. Jag tycker att det hade varit rimligt att regeringen hade ingripit tidigare.

Den andra punkten är frågan om kompensation till de företag som redan har höjt sitt aktiekapital. Det är min bestämda uppfattning att Mode-

*Förlängd tid för
ökning av aktiekapital
i privata aktiebolag*

*Fel! Okänt
växelargument.*

raternas inställning är orealistisk. Jag tycker att den moderata analysen är ensidig. Det är klart att det också uppkommer fördelar i och med bestämmelsen om en höjning av aktiekapitalet.

Om Moderaterna hade framställt sitt krav tidigare är jag rädd för att det hade stoppat all förlängning av tiden för ökning av aktiekapitalet. Det hade i sin tur kvaddat en lång rad småföretag. Jag tycker att det borde vara svårt för varje politiskt parti, inte minst för ett parti som påstår sig vara företagarnas främsta vän, att ta ansvar för att en lång rad småföretag går omkull.

För övrigt kan jag tillägga att inte heller företagarnas branschorganisation har krävt någon kompensation. Vi andra i lagutskottet är i gott sällskap. Företagarnas egen branschorganisation borde ha väl så stor kompetens att bedöma om man skall säga ja eller nej till förlängning. Jag tror att man har en kompetens som borde kunna mätas med Moderaternas på denna punkt.

Herr talman! Folkpartiets slutsats av detta blir att vi säger ja till en förlängning av tiden för ökning av aktiekapital. Vi tycker att ett år är otillräckligt. Förra gången var övergångstiden längre. Jag vill erinra om att övergångstiden i Danmark var sju år. I den situation vi nu är i borde den i varje fall ha varit två år, i linje med Företagarnas riksorganisations uppfattning, för att undvika framtida problem.

Vi säger från Folkpartiets sida nej till generell kompensation. Vi inser att vissa företag kan ha drabbats ekonomiskt genom att onödigt tidigt ha anpassat sig till den nuvarande övergångsregeln. Jag utgår från att regeringen på lämpligt sätt i ömmande fall ser till att de särskilt drabbade företagen kan hållas skadeslösa.

Herr talman! Avslutningsvis yrkar Folkpartiet bifall till reservation nr 1 och avslag på nr 2.

Anf. 3 STIG RINDBORG (m) replik:

Herr talman! Jag har inte talat om någon kompensation. Det har Harding Olson fått om bakfoten. Jag har talat om att företagen skall behandlas precis som de företag som inte har följt lagen, som inte höjt kapitalet och som sätter in 50 000 kr i lån. Dessa företag har rätt att ta ut räntan utan dubbelbeskattning, utan löneuttag och liknande. Företaget drabbas med 5 000 kr. Allt prat om kompensation tyder på att Harding Olson inte har fått frågan på rätt bog.

Jag har talat med Företagarnas riksorganisation. Man sade att nyheterna kom hastigt och beklagade att man inte hade hunnit fundera igenom frågan. Jag har varit ordförande i organisationen en gång i tiden, så jag vet att det är mycket att göra där.

När regeringen lägger fram förslag som drastiskt ändrar förutsättningarna bör man tänka igenom dem så mycket att man så långt möjligt lindrar effekterna av tidigare beslut. Det är detta jag ställer krav på. Det har man inte gjort. När det kom en motion i den riktningen hade jag trott och hoppats att regeringen skulle ta vara på den och se till att dessa småföretagare inte drabbas mer än nödvändigt, med hänsyn till den lagstiftning som man nu vill ta bort.

Anf. 4 BENGT HARDING OLSON (fp) replik:

Herr talman! Jag vet inte om vi skall diskutera bakfötter här. Det är möjligt att jag har fått det hela om bakfoten. I så fall har vartenda parti i lagutskottet fått det om bakfoten. Det står alldeles tydligt vad det handlar om. I reservationen står det "kompensation". Den reservationen har Stig Rindborg själv skrivit under. Det förs en lång diskussion om just kompensation. Jag tycker inte att vi skall leka med ord utan i stället prata om realiteter.

Jag tror att fler än Stig Rindborg har tänkt igenom frågan, och de har kanske gjort det minst lika bra som han. Jag tycker att det hade varit väldigt bra om jag hade fått svar på en enkel fråga. Vad hade Stig Rindborg gjort om justitieministern hade sagt att det inte blir någon förlängning mot bakgrund av de krav på kompensation som Moderaterna har ställt? Är Stig Rindborg beredd att på sitt ansvar ta alla de företag som inte skulle klara sig? Är det småföretagervänlig politik i realiteten? Jag tycker att detta kräver rätt mycket nyanserad analys, och det är uppenbarligen en bristvara i det här sammanhanget.

Kanske Stig Rindborg också kan förklara för mig varför ett stort antal företag i mycket god tid har ökat sitt aktiekapital. Finns det ingen som helst affärsmässig fördel i att ha ett aktiekapital som ligger åtminstone på de minimigränser som har bestämts, jämfört med att gå på något slags svag övergångsbestämmelse? Jag tror faktiskt att marknadsekonomi funkar så att detta också har en fördel.

Anf. 5 STIG RINDBORG (m) replik:

Herr talman! Jag strök under att det var de små företagen med mycket knappa resurser, kanske oftast nystartade, som inte hade pengar. Förklaringen till varför de inte gjort det här tidigare är att de inte ville dra på sig denna kostnad förrän i absolut sista ögonblicket.

Jag har fått brev om det här. Jag fick ett senast i morse från en revisor som tyckte att det var märkligt att ändra på lagstiftningen på det här viset.

Det vill jag säga till Bengt Harding Olson: Man kan alltså ställa propositionen så att vi antingen ändrar i enlighet med vad jag föreslår eller också låter lagen finnas kvar. Har man den inställningen markerar det ytterligare hur man nonchalerar effekten av ett beslut som jag från moderat sida försöker rätta till så långt det är möjligt. Jag har sagt att det kostar 5 000 kr mer, men man reducerar kostnaden med minst 10 000 kr.

Svaret på frågan är att om jag skulle få en sådan fråga från justitieministern, vilket jag inte tror att jag skulle få, skulle jag säga: Då tycker jag att du skall ha lagen kvar. Det kan jag tala om.

Anf. 6 BENGT HARDING OLSON (fp) replik:

Herr talman! Jag tackar för det beskedet, särskilt slutbeskedet. Men jag antar, för jag värnar faktiskt om det moderata partiet, att detta är Stig Rindborgs privata uppfattning. Jag tror knappast att Moderaterna som parti skulle säga: Vi tar hellre den här lagen som den är, även om ett antal småföretag går i putten. Det får principen vara värd.

Jag har kritiserat regeringen för att man inte har stabila spelregler. Jag står för det. Regeringen inser också att det är på det sättet. Jag utgår från att man tänker litet tidigare och litet snabbare nästa gång.

*Fel! Okänt
växelargument.*

Stig Rindborg har talat mycket om hur det är i tal, men man måste koppla det här till verklighet. Det räcker inte för småföretagarna med vackra principer. Att ge de småföretagare som verkligen ligger på gränsen på grund av dåliga tider – det finns ett antal sådana – en chans i form av ett eller två år till när konjunkturen nu ändå tar litet fart tycker jag är bra för företagen, för näringsklimatet, för sysselsättningen och för Sverige. Låt oss inte för några futtiga kronor, för principens skull, välla ett stort antal småföretag.

Anf. 7 TANJA LINDERBORG (v):

Herr talman! Av tonläget märks det att vi börjar komma in i valrörelsen.

Bengt Harding Olson har redogjort för bakgrunden till det här ärendet. Företagarnas riksorganisation har alltså informerat regeringen om att 90 000 aktiebolag vid månadsskiftet september-oktober ännu inte hade anmält någon ökning av aktiekapital, och därför vill man ha övergångstiden förlängd med ytterligare två år, dvs. till utgången av år 1999.

Vänsterpartiet tycker att det kravet är rimligt. Vi tackar särskilt för Folkpartiet liberalernas stöd till vår motion.

Trots att företagen har haft tre år på sig att skaffa erforderligt kapital har man alltså inte lyckats göra det. Till stor del beror det på, vilket Bengt Harding Olson också var inne på och vilket alla här i kammaren känner till, att den ekonomiska utvecklingen i landet har varit mycket svag. Det har i sin tur naturligtvis påverkat företagens intjäningsförmåga. Nu har visserligen utvecklingen vänt, men fortfarande har ett stort antal små och medelstora företag, som har hemmamarknaden som bas, dålig lönsamhet.

En förlängning med två år i stället för det enda som utskottsmajoriteten föreslår skulle innebära att ytterligare ett bokslutsår hinner passera. Företagen får därigenom förhoppningsvis ökade möjligheter att tillskjuta kapital. Det skulle då inte behöva bli så stor ekonomisk belastning på företagen, som jag ser det.

Man kan förstås tycka att 50 000 kr är en struntsumma i de här sammanhangen, men det är inte så. I går träffade jag ett antal företrädare för de kvinnliga resurscentrum som finns i varje län. Då gavs informationen att 62 % av nystartade företag med kvinnligt ägande i mitt län drivs som enskilda firmor. Kvinnor väljer den ägarformen därför att man helt enkelt har svårt att få ihop kapital för att i stället bilda ett aktiebolag.

Herr talman! Jag kan förstå om de företag som till dags dato redan har hunnit avregistrera sina bolag till följd av den föreslagna lagstiftningen är förbittrade. Många företag hade säkert kunnat kvarstå som aktiebolag om de bara hade känt till att tiden skulle förlängas.

Ett sätt att kompensera nämnda företag är att, som Moderaterna föreslår i sin motion, kostnadsfritt låta företagen få återgå till aktiebolagsformen. Men eftersom Patent- och registreringsverket är en intäktsfinansierad verksamhet måste verket i så fall ta ut betydligt högre avgifter än i dag av nybildade aktiebolag. Det är heller inte rättvist. Den möjligheten tycker jag heller inte är särskilt bra. Ett annat sätt skulle kunna vara att ta det över statsbudgeten, men det har vi inte avsatt några medel för.

Därför yrkar jag bifall till reservation 1.

Herr talman! Riksdagen beslutade år 1994 att gränsen för lägsta till-låtna aktiekapital i privata aktiebolag skulle höjas från 50 000 kr till 100 000 kr. Den nya regeln trädde i kraft den 1 januari 1995. Det med-gavs en övergångstid på tre år, vilket innebar att tidigare bildade bolag kunde bestå som juridisk person fram till utgången av år 1997.

I mitten av oktober kunde vi konstatera att 90 000 bolag ännu inte hade anmält någon ökning av aktiekapitalet till PRV, enligt en skrivelse till regeringen från Företagarnas riksorganisation. Skälet skulle enligt företagarna vara att många för närvarande saknar ekonomiska förutsätt-ningar att öka aktiekapitalet till 100 000 kr. Företagarnas riksorganisation har därför framställt om att den treåriga övergångstiden skall förlängas med två år, dvs. till utgången av år 1999.

Enligt uppgifter från Patent- och registreringsverket har ca 85 000 bo-lag inte vidtagit nödvändiga åtgärder. Man har inte avregistrerat bolaget eller uppfyllt aktiekapitalet till den nya nedre gränsen.

Det är svårt att veta orsakerna till att så många fortfarande inte har hört av sig till Patent- och registreringsverket. En möjlig orsak kan vara att man tror att avregistrering enligt de angivna bestämmelserna kommer att ske automatiskt efter utgången av år 1997. Om så skulle vara fallet bör det finnas en möjlighet att avregistrera bolagen på frivillig väg före ut-gången av år 1998. Det ges en möjlighet att på frivillig väg ansöka om likvidation av bolag som vid utgången av år 1997 inte har ett aktiekapital som uppgår till 100 000 kr under tiden januari–mars 1998.

Beträffande övergångstidens förlängning anser utskottet att det är rim-ligt att bifalla regeringens förslag om en förlängning med ett år, dvs. halva den tid som Företagarnas riksorganisation hade velat ha. Om man förlänger den med ett år har alltså övergångstiden blivit fyra år. Det kan vara rimligt med tanke på den långa lågkonjunktur som vi har haft, sär-skilt under början av 90-talet, att ge de privata bolagen denna möjlighet.

I en reservation har föreslagits att tiden, precis som enligt Företagar-nas riksorganisations önskemål, skall utökas till två år, dvs. till utgången av 1999. Utskottet föreslår avslag på den reservationen. I en annan reser-vation har föreslagits att kompensation skall utgå till dem som redan har anpassat sig till nuvarande regler. Något sådant initiativ från riksdagens sida förordar inte utskottet. Utskottet föreslår avslag på reservationen.

Stig Rindborg har i sitt anförande sagt ungefär att han vill att man skattemässigt skall betrakta dem som redan har gjort den här övergången som långivare. Vi tycker faktiskt att det här, även om det naturligtvis är en ny lag, egentligen är en förlängning av de övergångsvillkor som redan har gällt under tre år. Vi har förlängt till fyra år. Företagen har alltså haft mycket god tid på sig att vidta den här åtgärden.

Jag tycker på något sätt att det här är en storm i ett vattenglas. När man läser Företagarnas riksorganisations nyhetsbrev från november kan man få den uppfattningen att Stig Rindborg och Företagarnas riksorgani-sation inte har samma ståndpunkt. Företagarnas riksorganisation säger: De aktiebolag som avser att höja aktiekapitalet till minst 100 000 kr bör fortfarande göra detta så snart som möjligt. I vissa fall kan det för affärs-partner, kreditgivare m.fl. ha betydelse om bolaget genom att svara upp mot det nya, högre kapitalkravet visar att det avser att vara kvar som aktiebolag när olika affärssituationer skall bedömas.

*Fel! Okänt
växelargument.*

Det är alltså så att Företagarnas riksorganisation tycker att det här skall ske så *fort* som möjligt, och om jag har förstått Stig Rindborg rätt vill han att det skall ske så *sent* som möjligt.

Herr talman! Lagutskottet vill med detta förslag underlätta för de bolag som av någon anledning ännu inte anpassat sig till de nya regler som skall gälla för privata bolag att göra detta. Det skall ske genom en förlängning av övergångstiden med ett år. Det är vår förhoppning att en bra informationsinsats skall starta omgående med syfte att undanröja eventuella tveksamheter om när och hur man ökar kapitalet eller avregistrerar sitt bolag.

Anf. 9 STIG RINDBORG (m) replik:

Herr talman! Jag har ingen avvikande uppfattning i förhållande till företagarna. De som har pengar och tänker fortsätta med verksamheten skall öka aktiekapitalet om det är ekonomiskt riktigt för företaget. Det vi talar om nu är de företag som inte har dessa pengar och som har en dryg kostnad för att ta fram dem. Det gäller de företagare som inte har privata tillgångar, de företagare som inte kan ta ut en utdelning ur företaget utan måste ta det här som lön beroende på att företaget inte är konsoliderat. Det är dem jag tycker att man onödigt straffar här.

Okej för kompensation, men kompensationen består inte i att de skall ha någonting. Bengt Harding Olson sade ju själv att de skulle kompenseras genom att regeringen satte sig ned och tittade på det här. Jag har enkelt föreslagit att man skall behandla dem precis som man behandlar dem som inte har höjt kapitalet men som sätter in pengar som lån. Då får de betala ränta från företaget till ägaren, och ägaren betalar ränta på sitt lån. Då blir det alltså bara en kostnad på 5 000 kr i det exempel som jag tog upp.

Här är det alltså tal om dem som har det väldigt jobbigt likviditetsmässigt, dem som inte har ett företag som är konsoliderat. Jag tycker att det är helt naturligt, och skall jag säga någonting tycker jag egentligen att aktiekapitalet, om det vore vettiga skatteregler i det här landet för företagande på småföretagarnivå, skulle vara högre. De som inte når upp till detta skulle driva företaget i form av enskild firma eller handelsbolag – inte i aktiebolagsform. Men skall man ha ett företag där man inte har personligt ansvar bör man ha en buffert i botten.

Att så många småföretagare har aktiebolag beror ju på att det skattemässigt har varit lättare för dem att jobba med detta. Den borgerliga regeringen kompenserade detta under sin period, men det finns ju kvar sådana här småföretag. Se alltså från regeringens sida till att det finns möjlighet att bygga upp ett kapital i de små företagen! Då slipper vi sådana här diskussioner, för då höjer de aktiekapitalet av sig själva när de tycker att det behövs.

Anf. 10 RUNE BERGLUND (s) replik:

Herr talman! Jag tror att Stig Rindborg överdriver det här litet grand. Jag tror nämligen att de allra flesta bolag som avser att fortsätta att driva sin verksamhet i aktiebolagsform redan har gjort den här fyllnadsinbetalningen upp till 100 000 kr. Den delen tror jag att vi kan vara fullständigt

Anf. 11 BENGT HARDING OLSON (fp) replik:

Herr talman! Jag poängterade ju när det gällde att analysera regeringens situation här betydelsen av stabila spelregler för ett gott företagsklimat. Rune Berglund som själv har varit företagare borde rimligen hålla med mig. Jag tror att han gör det också. Men då kanske han kan säga det här i talarstolen, och också svara på detta: Tycker verkligen Rune Berglund att det lagstiftningsärende som vi nu håller på med är ett gott exempel på hur man skall hantera stabila spelregler?

Man kan visserligen, som har skett här i litet olika sammanhang, skylla ifrån sig från regeringens sida på företagarorganisationen. Men räcker det? Har man inget eget ansvar egentligen för att det finns stabila regler? Jag skulle gärna vilja få synpunkter på detta.

På en punkt är vi däremot helt överens. Det gäller analysen av behovet av att förlänga den här tiden och effekterna av det. Man måste väga för- och nackdelar mot varandra. Jag är helt ense med Företagarnas riksorganisation, som finner att det vid denna avvägning finns stora affärs-mässiga fördelar med att i god tid anpassa sig till åtminstone den minimilagstiftning som finns. Om så inte hade varit fallet skulle, om vi utgår från att företagare är tänkande människor – jag kommer själv från en företagsläkt så jag tror att jag kan säga att det är så – inte en enda av de här 220 000 företagarna öka sitt aktiekapital under år ett av övergångsperioden. De skulle inte heller göra det under år två. Möjligen skulle de göra det under år tre i oktober om det skulle vara på det sättet.

Jag tror alltså att det finns stora fördelar med detta. Men jag vill gärna höra Rune Berglunds syn på detta med stabiliteten i regelsystemen.

Anf. 12 RUNE BERGLUND (s) replik:

Herr talman! Jag tycker att det är viktigt att det finns stabilitet i beslutsfattandet när det gäller företagsamhet, att det finns långsiktighet. Men jag tycker att det är ett illa valt exempel, Bengt Harding Olson, att ta det här som exempel på stabila villkor.

Jag hörde första gången talas om det här 1992. Det är alltså fem år sedan. 1994 fattades beslutet. Den 1 januari 1995 trädde beslutet i kraft. Man har haft tre år på sig, och nu får man ytterligare ett år.

Jag kan inte se att detta beslut har bidragit till instabila spelregler. Det är något som man har vetat om väldigt länge.

Anf. 13 BENGT HARDING OLSON (fp) replik:

Herr talman! Det är riktigt att man har vetat om detta väldigt länge, om man med det menar tre år eller kanske något längre. Men det intressanta är inte att man har vetat om att det krävs en ökning av aktiekapitalet. Det intressanta är när sista dagen är för att detta skall ske.

Även om det är affärs-mässiga fördelar med att göra det så fort som möjligt, kan det vara på det sättet att man inte haft möjlighet på grund av de dåliga tider som har varit och att man därför har tvingats in i detta nu på slutet.

*Fel! Okänt
växelargument.*

Det må vara hur som helst med detta. Jag utgår från att denna debatt åtminstone har haft den betydelsen att regeringen i fortsättningen tänker mer på stabila spelregler än vad som nu är fallet. Då bör man komma ihåg att man kanske tycker att en övergångstid på tre år plus ett år är fyra år och att det är en lång tid. Men det är det inte. Företagarnas organisation tyckte att det skulle vara ett år till. När man gjorde motsvarande i Danmark tyckte man att det skulle vara sju år.

Av detta får man dra slutsatsen att regeringen inte kan sitta med armarna i kors och nu tro att allt är klart och sedan hoppas att företagarnas organisation möjligen är de enda som följer upp frågan och sedan inkommer med någon skrivelse i slutet av nästa år. Nu gäller det faktiskt för regeringen att själv följa upp detta och se att det verkligen fungerar, så att den inte blir tagen på sängen nästa gång. Det vore trist, särskilt för företagarna.

Anf. 14 RUNE BERGLUND (s) replik:

Herr talman! Jag har personligen tyckt att det har varit litet märkligt att det är så många som har väntat så länge och att det fortfarande är så många – 80 000–85 000 – som inte har vidtagit några åtgärder, trots att de har haft tre år på sig.

Jag tycker att det är rimligt, utifrån det som jag tidigare sade i talarstolen, att man förlänger denna övergångstid med ett år för att denna möjlighet skall ges. Det är också rimligt ur en annan synvinkel, nämligen att om det skulle vara så att det delvis beror på bristande informationsinsatser att många som hade tänkt att avregistrera sina företag inte har gjort det, finns det nu en möjlighet för Patent- och registreringsverket att verkligen gå ut med en bra information för att ingen av dem som fortfarande inte har vidtagit åtgärder skall behöva tveka om vad de skall göra, om de skall driva sina företag i en annan företagsform eller om deras företag skall finnas kvar i aktiebolagsform.

Anf. 15 ROLF ÅBJÖRNSSON (kd):

Herr talman! Vi har inga särskilda yrkanden under denna punkt, men jag kan inte låta bli att gå upp i talarstolen för att säga några ord i en fråga som börjar kännas ganska het.

Jag sitter med i Aktiebolagskommittén och var med om att initiera att aktiekapitalet skulle höjas. Personligen anser jag att det skall ligga på 250 000 kr. Att man inte gick längre än till 100 000 kr tycker jag på sitt sätt var en oacceptabel kompromiss. Sedan gav kommittén lagstiftaren möjlighet att ha en lång övergångstid. Jag menar fortfarande att den övergångstid som regeringen sedan utmätte var fullständigt tillräcklig. Egentligen finns det inte några som helst skäl för den utvidgning som man nu har gått med på av för mig litet outgrundliga skäl. Jag tror reellt sett inte att de bekymmer som man nu är så orolig över finns. Tvärtom borde man ha gått på det argument som Bengt Harding Olson väl har formulerat i sitt särskilda yttrande, nämligen värdet av fasta och stabila spelregler. Det finns inget annat som näringslivet är i sådant behov av, särskilt från lagstiftaren.

Ett skäl till att man skall höja aktiekapitalet är för att stävja oegentligheter och ekonomisk brottslighet. Man kan nämligen inte driva seriös

verksamhet utan ett eget kapital. Det gör väldigt många i Sverige i dag, och det är utomordentligt svajigt och egendomligt på många sätt. Då skall de inte verka som aktiebolag. Om det är många om inte har kunnat höja aktiekapitalet med detta ynka belopp på 50 000 kr skall de inte driva bolag i aktiebolagsform, utan då är det enskild firma som gäller.

Det måste bli en större stramhet från lagstiftaren för att stävja alla möjliga oegentligheter som finns ute i näringslivet. Det ömkande som nu sker tror jag alltså inte har någon grund, utan det är viktigt att få fram budskapet till regeringen att de stabila spelreglerna är mycket väsentligare än något annat i detta ärende.

Tack, herr talman.

Anf. 16 STIG RINDBORG (m):

Herr talman! Vi talar om dem som har ont om pengar, och det är deras idéer och tankar som skall beaktas. De har blivit överkörda när man inte så långt möjligt har försökt hjälpa dem när man har gjort en sådan här dubbel lagstiftning.

Jag vill stryka under att jag talar för Moderata samlingspartiet, om det råder tvekan därom. Uppfattningen från vår sida är att om man skall höja aktiekapitalet som Åbjörnsson redovisade nyss, tycker jag att det är fullt riktigt. Men då måste man också skapa förutsättningar av ett annat slag för småföretagarna att skapa eget kapital, så att de har möjlighet att få fram dessa resurser. Så länge man har ett sätt att se på skattelagstiftningen där småföretag diskrimineras i förhållande till de stora företagen i många hänseenden är situationen tyvärr den att småföretagarna får jobba och kämpa på detta sätt.

Men rent faktiskt brukar jag säga att om man skall driva en rörelse utan personligt ansvar bör man ha åtminstone så mycket kapital i bolaget att man köpa in en Golfbil, om man skall bedriva en verksamhet där bil behövs. Det räcker inte dagens kapital till. Om man inte har det skall man inte driva bolag i aktiebolagsform.

Skapa alltså förutsättningar för detta och för ett bättre företagsklimat. Än en gång vill jag stryka under att förändringar som sker från tid till annan med någon veckas mellanrum innebär att man inte tänker på hur de människor som jobbar i företagen skall få det hela att funka.

Anf. 17 RUNE BERGLUND (s):

Herr talman! Man skulle kunna säga att otack är världens lön. Regeringen skulle naturligtvis ha kunnat strunta i den propå som kom från Företagarnas riksorganisation – väl medveten om att det vid den tidpunkten var ca 90 000 som inte hade vidtagit dessa åtgärder – och sagt att företagen fick göra vad de ville och att de väl fick diskutera med Patent- och registreringsverket om de skulle avregistrera sina företag, bilda ett nytt aktiebolag eller göra något annat.

Men nu har vi föreslagit ett års förlängning, från tre till fyra år. Jag ser det inte som något ostabilt eller som något nytt beslut i sig. Företagen har haft hela tiden från 1995 och fram till nu på sig för att välja att kliva av aktiebolagsformen och gå över i någon annan företagsform eller att fyllnadsbetala. Och detta får företagen fortsätta med under ytterligare ett år. Jag kan inte förstå vad det är för något som är ostabilt i detta samman-

**Fel! Okänt
växelargument.**

hang. Jag har sett och varit med om många andra beslut som fattats och som i så fall har varit mer ostabila för småföretagare.

Anf. 18 BENGT HARDING OLSON (fp):

Herr talman! Rune Berglund skall inte bli ledsn – otack är världens lön. Man kan inte få särskilt mycket mera stöd än man fått i lagutskottet. Som jag tidigare sagt är det ett i princip enigt lagutskott som, får vi väl ändå säga, med tacksamhet får ta emot en förlängning av tiden. Det borde ha varit litet längre tid, men Rune Berglund skall inte vara ledsn för det. Så här långt är vi glada.

Jag protesterar mot två saker. Den ena gäller rent allmänt. En regering måste väl ha ett större ansvar för att följa upp reformer som riksdagen har beslutat om än vad en företagarorganisation har. Jag tycker att det kunde vara rimligt att regeringen exempelvis efter år ett ser hur detta löper och om det fungerar samt tittar närmare på hur många de är som har ökat aktiekapitalet respektive hur många de är som inte har ökat aktiekapitalet för att därefter under år två, och kanske i början av år tre, göra en avstämning. Det gäller ju att ha en beredskap om någonting skulle vara fel. Man kan inte bara skylla på andra.

Ja, det är riktigt att vi i denna kammare har tvingats ta en mängd regler som är ännu instabilare än vad det här är fråga om. Rune Berglund erinrar sig säkert den tidigare modellen med återställartid. Det var inte bara det att man justerade en tidpunkt, utan plötsligt gick man tillbaka till ruta ett på punkt efter punkt. I jämförelse med det är det här bara *litet* instabilt. Kan jag inte få ett löfte här om litet längre tid och mera stabila spelregler, något som efterlyses inte bara av mig utan också av Rolf Åbjörnsson från Kristdemokraterna?

Anf. 19 RUNE BERGLUND (s):

Herr talman! Vi har fastnat i en debatt om stabila spelregler, och det gör vi en dag när vi talar om fyra års övergångstid. Jag skulle vilja se det beslut, fattat av vilken riksdag eller regering som helst, som har en så lång övergångstid som fyra år. Det är klart att det finns sådana exempel, men jag tycker att det här är ett bra exempel på stabila spelregler.

Jag tycker att tiden i fråga är väl avvägd. Om man hade anslutit sig till Rolf Åbjörnssons förslag om en höjning av aktiekapitalet till 250 000 kr – i och för sig skulle det kunna vara rimligt, eftersom det rör sig om en förmånligare företagsform – skulle man helt klart kunna tala om en lång övergångstid. Nu handlar det om 50 000 kr. Jag tror att de som är angelägna om att driva sitt företag i aktiebolagsform och som har en bra företagsidé tycker att 50 000 kr inte är särskilt mycket pengar. Det kommer nog att visa sig att det är så.

Anf. 20 BENGT HARDING OLSON (fp):

Herr talman! Låt oss inte nu ta diskussionen om huruvida det skulle vara ett högre belopp än 100 000 kr när det gäller minimikapitalet. Det var nog en bred uppfattning att man borde ha gått högre än 100 000 kr, men i så fall skulle man ha inrättat ett tredje alternativ. Jag tänker på den tyska begränsade företagsformen, *beschränkte Haftung*, men så blev det inte och det är en debatt för sig.

*Fel! Okänt
växelargument.*

Visst, tre år är en relativt lång tid, men icke desto mindre är det alls inte ovanligt. Som jag tidigare sagt har Danmark haft sju år. När det gäller oss själva kan jag konstatera att vi efter det att vi för ett antal år sedan höjde från 5 000 kr till 50 000 kr fått ett nytt beslut med förlängd tid. Sedan kom ett nytt beslut igen med ytterligare förlängd tid. Låt oss inte hamna i detta igen! Risker är ju uppenbara att man, när man nu bara har fått en förlängning med ett år, hamnar i en situation där det behövs ytterligare en förlängning. Det kunde undvikas genom att direkt lägga på två år.

Hur som helst borde vi dra den viktigaste lärdomen av denna debatt, nämligen att stabila spelregler är otroligt betydelsefulla för företagen. Detta är grundläggande för ett gott företagarklimat. Det bör vara slutsatsen av den här debatten.

Anf. 21 STIG RINDBORG (m):

Herr talman! Rune Berglund, jag håller med om att den tilltagna tiden för att göra den här förändringen var flera år. Det har jag inte klankat på. I stället handlar det om att man ändrar på allting utan att i det läget försöka mildra effekterna av bestämmelsen om att lagen skulle träda i kraft nu på nyåret. Detta vänder jag mig emot. Hur skall några i fortsättningen kunna vara säkra på vad som skall hända om det bara några veckor innan en lag skall träda i kraft – en lag som var påbjuden för flera år sedan – blir en ändring av den lagen? Plötsligt ändras alltså lagen. De som har levt efter hur lagen har stipulerats får en ekonomiskt förändrad situation.

Naturligtvis kan man säga att 10 000 eller 15 000 kr är ett litet belopp. När det i andra sammanhang talas om pengar brukar så inte vara fallet. Med hänsyn inte minst till all information och alla de brev som jag har fått – där talas det om att man upplever det oriktiga i att arbeta med lagar på det här viset – är det i fortsättningen väsentligt att inte förändra här. Och om man gör förändringar tycker jag att det är rimligt att minimera de skadliga effekterna.

Anf. 22 RUNE BERGLUND (s):

Herr talman! Jag har litet svårt att hänga med i resonemanget. De här företagen har ju gjort vad de ändå skulle ha gjort om de ville ha kvar sitt aktiebolag. De har gjort det nu, före vårt beslut om en förlängning. Jag kan inte förstå att det har någon större betydelse – det handlar ju om en så liten summa – om något sker nu eller om några månader. Allting skall väl inte bygga på att saker och ting görs i sista minuten.

Jag tror, herr Stig Rindborg, att det här kommer att bli bra och att det är ett riktigt beslut. Vi har fått in en hel del bolag som har fyllnadsbetalat, och fler kommer vi att få in genom förlängningen. Det ser vi fram emot. Framför allt får vi möjlighet att informera dem som kanske tror att det automatiskt sker en avregistrering i och med att man inte fyllt upp aktiekapitalet. På det sättet får man alltså litet extra tid på sig för att fundera över om man skall vara kvar eller inte.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 3 december.)

Föredrogs
Socialförsäkringsutskottets betänkande 1997/98:SfU6
Sverige, framtiden och mångfalden – från invandrapolitik till integrationspolitik (prop. 1997/98:16)

Anf. 23 GUSTAF VON ESSEN (m):

Herr talman! Det är ingen överdrift att påstå att få politiska frågor är så diskuterade av gemene man som frågorna om invandrings- och invandrapolitiken. Det är heller ingen överdrift att påstå att det bland många finns en utbredd oro och kritik över den förda politiken.

Det är inte så svårt att förstå. Knappast något europeiskt land har under de senaste 10–15 åren tagit emot så många invandrare i förhållande till sin folkmängd som Sverige. De stora invandringsströmmarna kom dessutom under en period då vår ekonomi mer eller mindre brakade samman efter årtionden av grav misskötsel. Arbetslösheten och bidragsberoendet hos de sent komna invandrarna, relativt de infödda svenskarna, ligger mycket högt. Detta faktum har också verifierats senast i en utredning från Kommunförbundet.

Kostnaderna för invandringen har varit och är mycket stora, sannolikt uppåt 20 miljarder per år, och då talar jag om nettokostnader. En del kommuner har särskilt tunga socialbudgetar på grund av att många invandrare koncentreras till vissa orter och bostadsområden. Utanförskap föder frustration och leder tyvärr många gånger till våldshandlingar. Invandrare är överrepresenterade i brottsstatistiken när det gäller bl.a. våldsbrott. Främlingsfientlighet, ibland med rent rasistiska övertoner, kan lätt uppstå, och den kan rikta sig mot både infödda svenskar och invandrare. Begreppet respekt har bland en del invandrarungdomar fått en närmast absurd dimension.

När nedskärningar i vården och skolan sker ute i kommunerna finns det människor som oroas även av att socialkostnader för bl.a. invandrare konkurrerar ut anslag till vård och skola. Vi måste respektera dessa människors oro. Vi måste också ha respekt för att många infödda svenskar känner sig främmande för vissa invandrargruppers livsstilar och religion. Att tycka så är mänskligt och alls ingen rasism, som ibland pådyvlas dem som inte har de politiskt korrekta åsikterna. Ordet rasism är för övrigt ett ord som används väl generöst i den svenska debatten. Men jag är också säker på att många invandrare har svårt med den västerländska livsstilen. Det finns trots allt ett uttryck att ”ta seden dit man kommer”. Det ligger en hel del i det. Det är trots allt i Sverige vi bor.

I likhet med andra europeiska länder står Sverige inför en stor utmaning och en svår balansgång. Å ena sidan finns en önskan att slå vakt om den kulturella, språkliga och historiska identitet som vårt land bär med sig och som utgör själva fundamentet för begreppet nationalstat. Den svenska profilen, särarten, är för infödda svenskar mycket viktig och en källa till stolthet och samhörighet. Vårt gemensamma kulturarv och historia skall inte relativiseras. Det skall utgöra fundamentet när vi bygger vår framtid tillsammans i en ny tid.

Å andra sidan har vi klart för oss att tillvaron aldrig blir som den var, att globaliseringen påverkar oss alla och att kommunikationstekniken minskar avståndet mellan världsdelar och länder på ett dramatiskt sätt. Den globala rörligheten och kommunikationen är ett faktum, och det är givetvis positivt. Den fria rörligheten för människor inom EU byggs nu ut alltmer och inkluderar snart ännu fler länder än de nuvarande 15.

Invandringen från fattigare länder beror till stor del på att skillnaderna i livsbetingelser är så skarpa mellan den rika världen och den fattiga. Vår förpliktelse att ge flyende skydd är självklar. En flyktingpolitik med migrationspolitiska förtecken är därför nödvändig och också beslutad av riksdagen förra året vid denna tid.

Herr talman! Sverige är inte något Minnesota dit man kommer och bryter ny mark som Karl-Oskar och Kristina. De som förespråkar fri invandring vill ju gärna att Sverige skall bli ett land dit man kan komma och själv ansvara för sitt liv och sin framtid utan att ligga någon annan eller staten till last. Visionen av en värld utan gränser är mycket tilltalande och börjar nu sakta realiseras åtminstone i Europa. Men varken i Europa eller för den delen i USA och Kanada diskuteras en fri arbetskraftsinvandring. En reglerad invandring med stark betoning på skyddsbehövande är och kommer att förbli den europeiska modellen.

Detta utesluter inte alls att en ökad arbetskraftsinvandring från länder utanför EU kan bli aktuell om seriösa förutsättningar finns i de enskilda fallen. Invandringspolitikens utformning är ändå avgörande för hur en integrationspolitik skall lyckas. Vare sig vi gillar det eller inte måste gradvis en samsyn upprättas inom EU för att undvika att vissa länder mer än andra får de stora flyktingströmmarna vid massflyktsituationer. Sverige bör därför aktivt även fortsättningsvis arbeta för gemensamma regler för asyl och invandring.

När jag nu inledningsvis målar en kanske något dystert bild av den senare invandringens effekter och problem gör jag det inte för att stigmatisera invandrare, långt därifrån. Begreppet invandrare är egentligen olyckligt därför att det leder till ett de-och-vi-tänkande som vi måste bort ifrån. Men icke desto mindre är det ett faktum att stora grupper av utomnordiska invandrare generellt har påtagliga problem att komma in i det svenska samhällslivet. Det är faktiskt därför vi står här och debatterar. Jag konstaterar att Sverige inte på ett bra sätt har klarat att ge dessa invandrare de goda betingelser som måste till för att var och en skall kunna ta ansvar för sitt liv och bygga en ny tillvaro i värdighet.

Invandringen har historiskt betytt mycket för Sveriges utveckling och välfärd. Invandrare är i första hand människor som behöver skydd, som har varit tvungna att lämna sitt land för att starta ett nytt liv och ge sina nära och kära ett tryggare liv än vad som kunde ges i hemlandet. Många bär med sig traumatiska upplevelser från krig och förföljelse, medan andra främst söker sig hit för att komma ifrån allmänt elände och fattigdom. Många lyckas bra, andra har inte den utbildning eller den sociala och kulturella kompetens som efterfrågas på arbetsmarknaden. Förfärande nog diskrimineras många kompetenta invandrare bort från arbetsmarknaden av arbetsgivare och fackföreningar som inte är villiga att se mångfaldens positiva sidor.

Varför misslyckas vi att ge de nykomna de livschanser som de är värda? Varför blir invandringen nu ett problem snarare än en möjlighet så som den skulle kunna vara?

Över åren har en samhällsmodell byggts upp som präglas av enhetlighet och stelhet. Skyhög beskattning, orealistiska ingångslöner och hindrande arbetsrättsregler har bidragit till lägre tillväxt än i jämförbara länder. En bristande förståelse för företagande och för företagare och ständiga prioriteringar av den offentliga sektorn har hämmat utvecklingen i Sverige, och så sker alltför. Misslyckandet att skapa tillväxt och sysselsättning avspeglas övertydligt när det gäller invandrarnas situation. Den svenska välfärdsmodellen klarar inte det annorlunda, det nya, det oväntade och det individuella. Vi får alla partier i större eller mindre grad ta ett ansvar för att vi inte lyckats bättre.

Regeringens förslag till ny integrationspolitik är vällovligt, men sett i ett större perspektiv kommer propositionen inte att betyda så mycket. Det är helt andra krafter som kommer att avgöra om invandrarna kommer att lyckas att bli fullvärdiga medspelare i samhällslivet. Det handlar om hur vi förnyar Sverige och om hur vi öppnar oss själva, hur vi förhåller oss till det nya som strömmar emot oss genom globaliseringen av vår tillvaro, av möten med andra kulturer och människor.

Herr talman! Förnyelsen av Sverige måste komma till stånd. Vi moderater anser att man måste ändra synsätt. Den enskildes perspektiv är det viktigaste. Hur skall vi kunna röja undan hinder för att möjliggöra ett ökat eget ansvar? Hur skall vi bryta upp den stundom förlamande omhändertagandekultur som gör invandringen till ett socialt problem i stället för en tillväxtfaktor? Hur skall vi bryta bidragsberoendet, som är så kostsamt för samhällsekonomin och så degraderande för den enskildes värdighet?

I vår reservation 1 utvecklar vi våra ståndpunkter i korthet. Vi menar att statens förhållningssätt till företag och företagande måste förändras och förbättras, att arbetsmarknaden görs till en verklig marknad där utbud och efterfrågan kan närma sig varandra, görs mer flexibel, att skatterna sänks så att vanliga hushåll kan efterfråga tjänster efter eget skön. Tjänstesektorn, inte minst hushållssektorn, måste öppnas. Här finns många jobb som nu utförs svart eller på fritid av pressade heltidsarbetande. Om man kan ha ROT-avdrag, varför kan man inte ha avdrag för en del köpta hushållstjänster?

Det måste bli enklare att starta och driva företag, enklare att vara arbetsgivare. Många invandrare är inriktade på företagande och bär i stor utsträckning med sig detta från sina hemländer.

En förnyelse av Sverige är det stora och viktiga projekt som ligger framför oss, och det är långt viktigare än t.ex. om vi skall ha ett integrationsverk eller inte, om vi skall lägga ned Invandrarutredningen eller inte.

Vi moderater har väckt flera partimotioner som anvisar en politik för tillväxt, trygghet och förnyelse och som är långt mer betydelsefull för allas vår framtid än den föreliggande integrationspropositionen.

Men vi inser givetvis det politiska ansvaret för att underlätta invandrarintegration och att särskilda beslut måste fattas. Det finns en hel del som vi i och för sig är överens med regeringen om, annat inte.

Statens uppgift skall vara att motarbeta ojusta hinder, erbjuda kompensatoriska insatser på utbildningsområdet och se till att alla får rimligt lika möjligheter och villkor oavsett ursprung. Därför anser vi att diskri-

mineringslagstiftningen måste ses över och få en ökad skärpa. Vi har i dag sett att en utredning om detta har lagts fram, och den får vi studera närmare.

Vi tror också att det på kommunal nivå är motiverat med olika åtgärder för att skapa en meningsfull tillvaro för dem som är bidragsberoende så länge som det rör sig om generella åtgärder. Jag har under åren sett en rad olika projekt som varit positiva och meningsfulla, men också en del som inte har känts så motiverade.

Vi tror inte att säråtgärder gagnar invandrare. Det är fel att reglera in en integration. S.k. frivilliga planer för positiv särbehandling är tveksamma. Vi skall se människor som individer och inte som tillhörande en grupp.

Språket är den viktigaste integrationsfaktorn. Undervisning i svenska måste överordnas all annan utbildning. Man måste också ge akt på de svenska barnens situation i invandratäta skolor så att inte deras språkutveckling hämmas. Hemspråksundervisningen är främst något som bör ske utanför skolans ram, och i stället bör frigjorda resurser användas i svenskundervisningen.

Friskolor på religiös, kulturell och språklig bas är positivt eftersom vi tycker att det är bra med ökad mångfald och enskilda initiativ. Samtidigt är vi medvetna om att sådana skolor i vissa fall kan bidra till att försvåra den integration som vi i övrigt eftersträvar.

I ett särskilt yttrande har vi också i egenskap av enskilda ledamöter poängterat att det bör krävas språkkunskaper i svenska för att få svenskt medborgarskap, låt vara att detta krav inte i alla lägen kan vara absolut.

I likhet med regeringen tycker vi att det är bra med ökad mångfald i samhällslivet och inom näringslivet, och vi tror att s.k. *managing by diversity* blir alltmer intressant för företagen och andra.

Vi anser att det finns en logik i att dela Invandrarverket, men att en sådan delning inte är motiverad av de skäl som har angivits i propositionen. Att nu avknoppa integrationsansvaret på SIV bör alltså anstå till dess att man har sett över hela SIV:s verksamhet och organisation.

DO bör givetvis vara fristående och självständig samt utrustas med en bättre lagstiftning mot diskriminering.

Herr talman! Sett över tiden är invandring och utvandring en naturlig företeelse. Så har alltid skett och så kommer att ske i framtiden. Etniska, språkliga och kulturella mönster bland grupper av invandrare har i många fall bevarats i generationer. Respekt och tolerans för detta måste finnas. Så skall det vara, och det finns ingen anledning för staten att ha en åsikt om detta. Men det finns också en viss risk om en utveckling sker mot ett mångetniskt samhälle. Motsättningar och spänningar kan då riskera att byggas in, motsättningar också mellan olika etniska grupper.

Staten skall inte bedriva någon assimilationspolitik. Det är givetvis upp till var och en att förhålla sig till det svenska samhället som man själv önskar så länge man tar ansvar. Den enskildes värdighet måste värnas. Men vi skall inte ställa annorlunda krav på invandrare än på infödda svenskar.

Något slags kultur- eller moralrelativism kan inte leda till annat än ökade spänningar i samhället. De grundläggande värderingar som vi i Sverige under lång tid har processat fram i demokratisk ordning måste gälla alla. Det gäller synen på demokrati, på mänskliga rättigheter, på

Prot. 1997/98:38
2 december

*Fel! Okänt
växelargument.*

**Fel! Okänt
växelargument.**

jämställdhet, på barns rätt, på rättsstaten och på medborgarskapets förpliktelser. Vår grundläggande syn på etik och moral måste präglas av vår gemensamma tillvaro.

Vi moderater vill ha ett samhälle med ökad social rörlighet, och då är det naturligt att det är individerna som räknas, inte vilken grupp som man tillhör. Vi tar också starkt avstånd från alla tendenser till rasism och vill kraftigt understryka att det är genom empati och tolerans som man kan förstå andra människors utsatthet och frustration. Egentligen är det i våra egna hjärtan som den gemensamma framtiden ligger.

Jag står givetvis bakom alla våra reservationer, men jag yrkar bifall endast till reservation nr 1.

Anf. 24 KARIN ISRAELSSON (c):

Herr talman! Centerpartiets ideologi bygger på respekt för individen och på alla människors lika värde oavsett kön, etnisk tillhörighet, sexuell identitet och religiös övertygelse. Det är vackra ord som naturligtvis förpliktar.

Titeln på regeringens proposition är framåtsyftande: *Sverige, framtiden och mångfalden – från invandrapolitik till integrationspolitik*. Nya mål sätts upp, och de 20 år gamla målen som betonade jämlikhet, valfrihet och samverkan utökas. Med detta omformuleras och förtydligas målen delvis med den inriktning som Centerpartiet föreslog i en partimotion under förra riksmötet.

Vi känner naturligtvis också oro inför de hårdnande attityder som nu möter människor som har sökt och erhållit skydd i vårt land. Centerpartiet tar kraftigt avstånd från dessa rasistiska inslag. Nu krävs det generella åtgärder och inte bara säråtgärder för invandrare om vi skall kunna skapa ett samhälle för alla.

Den nu föreslagna administrationen av integrationspolitiken efterlyste Centern tillsammans med moderaterna i en reservation till fjolårets betänkande som rörde svensk migrationspolitik i globalt perspektiv. Vi ansåg då att Invandrarverket skulle renodlas till en migrationsmyndighet och att integrationsfrågorna skulle föras över till andra myndigheter eller till en egen myndighet.

Nu har regeringen bejakat denna önskan, och då finns Moderaterna inte längre med. De säger nej till denna myndighet. Jag vill därför fråga den moderate företrädaren: Vad är det som har hänt och som nu gör detta förslag omöjligt att följa för ert parti? Löser sig integrationsfrågorna utan att man lägger ned särskilda krafter och resurser, eller har Moderaterna tagit ställning för det nuvarande invandrarverket så kraftigt att man inte kan ändra sig?

Centerpartiet har inte ändrat ståndpunkt. Vi stöder regeringens förslag eftersom sådana åtgärder också efterlyses från vårt parti. Vi anser att detta ger nya infallsvinklar, ökar kontakterna med kommunerna – särskilt de flykting- och invandrantäta – och på så sätt medverkar till en ökad integration i det svenska samhället.

Med ett decentraliserat beslutsfattande kan delaktighet i den politiska dialogen uppnås. För att man skall kunna uppfylla kravet på alla människors lika värde och rätt måste också alla kunna delta i det demokratiska systemet. Kan man inte få detta deltagande leder det till vanmakt och utanförskap. Därför bör beslutsfattandet decentraliseras, anser Centerpar-

tiet, så att flera människor kan delta och därmed också påverka samhälls-
uppbyggnaden. Det är inte tillräckligt med detta. Alla myndigheter måste
ta ett ansvar för att analysera de konsekvenser för samlevnad och tolerans
som det mångkulturella samhället för med sig. Dessa myndigheter bör
också överväga vilka åtgärder som bör vidtas för att underlätta kulturmö-
ten.

I propositionen föreslogs att Invandartidningen inte längre skulle få
något stöd efter den 1 april nästa år. Vi från Centerpartiet ansåg att det
var för kort tid för en tidning att finna nya finansieringsmöjligheter. Be-
hovet av ett informationsorgan är helt uppenbart, och vi betvivlade att
integrationsmyndigheten skulle kunna ta över tidningens sätt att ge denna
information.

Utskottets majoritet har nu beslutat föreslå riksdagen att Invandartid-
ningen skall upphöra, men inte förrän nästa årsskifte. Det medger rådrum
att finna andra finansieringsvägar för ett fortsatt utbud av nyheter på
lättläst svenska. Denna tidningsutgåva används ju också som husorgan av
grupper med afasi och i sfi-undervisningen. Utskottet har varit enigt på
denna punkt. Nu är det upp till Invandartidningen att fullfölja de planer
som man har redovisat i utskottet. Integrationsmyndighetens ansvar kvar-
står när det gäller information av samhällskaraktär till nyanlända invand-
rare.

Stödet till folkrörelserna i vårt land utreds. Det gäller nu också stödet
till invandrarorganisationerna. Det är helt riktigt att så sker. Förhållan-
dena förändras, och nya behov måste vägas in. Vi från Centern anser att
det är viktigt att det i det arbetet utgår ett grundbidrag som ett stöd för en
organisation att kunna fungera. Saknas ett sådant stöd kan man inte heller
använda sig av projektbidrag. Alla sådana bidrag måste hanteras i organi-
sationer som har en grundbemanning.

Vi måste också undvika att samhället styr organisationsstödet med in-
riktningar som tar bort organisationernas naturliga sätt att ta sig an frågor
som är lokala och aktuella och som behöver stödet av organisationen. I
det arbetet måste staten släppa greppet och låta organisationernas fantasi
leva. Så har ju folkrörelserna alltid arbetat i vårt land, och den modellen
är verksam även för våra invandrarorganisationer.

Arbetsmarknaden mår väl av ett ökat småföretagande. Invandrare
startar och driver företag i större utsträckning än riksgenomsnittet. För
många har den egna rörelsen blivit ett kulturellt band med ursprungsland-
et. De som startat företag har fått en social ställning och ökat självför-
troende. Centerpartiet arbetar också för att kvinnors företagande skall
öka. Nuvarande regelverk behöver ses över för att underlätta nystartande
av företag. Vissa åtgärder är på gång, men mer behöver göras för att
förenkla för mindre företag och för nystartande av företag.

Otillräckliga kunskaper i svenska språket kan leda till utanförskap och
brist på förståelse för det som sker i samhället. Därmed ökar risken för
marginalisering. Även föräldraskapet kan försvåras, då barnen lätt lär sig
det nya landets språk som föräldrarna inte behärskar.

Avhoppet från sfi-undervisningen är tyvärr så många att det måste
leda till en översyn av innehållet. Många elever hamnar i en ond cirkel.
Man har inte tillräcklig motivation för att läsa svenska, och möjligheterna
att erhålla ett arbete upplevs som mycket små. Därför måste sfi-
undervisningen anpassas till elevernas olika behov och förkunskaper.

Arbetsplatspraktik och studier bör varvas, och barnomsorg och undervisning bör i möjligaste mån samlokaliseras. Det bör också ställas krav på motprestation. Detta möjliggörs också nu genom de ändringar som har införts i socialtjänstlagen. Tydliga tidsgränser bör också införas. Vi reserverar oss i betänkandet mot utskottsmajoriteten, som inte instämmer i dessa krav.

Centerpartiet föreslår också införandet av en modersmålscheck för hemspråksundervisning. Denna skall kunna lösas in hos en godkänd utbildningsanordnare. Studieförbund eller invandrarorganisationer kan liksom skolan stå som anordnare av sådan undervisning. Detta skulle ge ökad valfrihet för den enskilde eleven, och undervisningen kunde också starta före skolstart. Det skulle dessutom ge mindre grupper möjligheter att erhålla önskvärd undervisning.

För många invandrare är det generella kravet på engelska ett hinder för att kunna delta i högre undervisning – detta trots att man har goda kunskaper i flera andra språk. Vi i Centerpartiet anser att detta krav borde kunna mildras för att ge möjlighet för dessa elever att erhålla en högre utbildning. En översyn bör ske för att kunna möjliggöra detta.

Herr talman! Centerpartiet var kritiskt till förslaget att låta diskrimineringsombudsmannen ingå i det nya integrationsverket. DO skall ha en självständig och helt fri roll. Om så inte blir fallet kommer förtroendet för denna myndighet att urholkas. Nu får inte regeringen något stöd för sitt förslag att inlemma diskrimineringsombudsmannen i det nya integrationsverket, eller vad det nu kommer att kallas. Utskottet har i sina skrivelser också enats om att detta förslag var dåligt förberett och att propositionens skrivelser var synnerligen magra. En ny lagstiftning förväntas också inom kort när det gäller diskrimineringsombudsmannens funktion och rättigheter. Kritik har riktats mot att de lagliga medel som i dag finns inte är tillräckliga för att förhindra eller beivra diskriminering. Allt detta bör kunna samordnas i ett gemensamt förslag som föreläggs riksdagen helst under våren. Fram till dess kvarstår nuvarande organisation och beslutsfunktion. Under våren kommer också alla riksdagens partier att kunna lägga fram synpunkter på ombudsmannaorganisationens uppgifter.

Herr talman! Äldre invandrare förlorar ofta det nya språk som de har förvärvat i ett nytt land. Fortfarande finns en stor andel äldre invandrare, kvinnor och arbetslösa som inte har kunnat lära sig svenska. Alla dessa människor har stora behov av hjälp av personer som behärskar deras hemspråk när de söker sjukvård, socialtjänst eller äldreomsorg. Det gäller inte enbart språket utan även den kunskap av kulturellt slag som har betydelse för ett bra omhändertagande. Därför bör språkkunskaper och kulturbakgrund ges ett meritvärde vid anställning inom kommuner och landsting.

Kvinnans svårigheter på arbetsmarknaden är särskilt uttalade för de kvinnor som har invandrarbakgrund. Många av dessa kvinnor har tidiga förslitningsskador som kräver rehabiliteringsinsatser. Vi vet genom undersökningar att kvinnor får en sämre rehabilitering jämfört med män. Denna skillnad är än mer märkbar när kvinnan har en invandrarbakgrund. Detta förhållande kan inte längre accepteras. I vart fall bör lika villkor gälla för kvinnor och män när det gäller rehabiliterande insatser för att kunna återkomma till arbetslivet.

Detta är, herr talman, bara ett axplock av åtgärder som kan genomföras. Den nya integrationsmyndigheten får arbetsuppgifter som skall underlätta för våra invandrargrupper och för svenska familjer att leva tillsammans med alla de olikheter som finns, men samtidigt med alla likheter som vi människor har, oavsett etnisk och kulturell bakgrund. Vi måste lära oss att ta till vara mångfalden. Klarar vi inte av det, kommer framtiden att bli mycket bekymmersam. Här måste alla goda krafter samverka. Vi kan inte förlita oss på att en ny myndighet skall klara detta. Här behöver vi alla ta ett ansvar, från grannskapssamverkan till kommunens samverkan i alla beslutande organ. Vi måste tänka globalt på hemmaplan. Världens olika språk och kulturer finns inom Sveriges gränser. Om vårt samhälle inte tillgodogör sig denna resurs, kommer vi att få ett fattigt och förstenat samhälle.

Herr talman! För tids vinnande yrkar jag bifall till reservationerna nr 2 och 51. Centerpartiet står helt naturligt bakom alla övriga centerreservationer till detta betänkande.

Anf. 25 ANN-KRISTIN FØSKER (fp):

Herr talman! Sverige en gråkall decemberdag 1997 – ett land med många olika nationaliteter och språk, ett land med många olika matkulturer, religioner, traditioner och väsensskilda referensramar.

I vårt gemensamma land är det många barn som i dag går och längtar efter tomten som skall komma. Tomten bryr sig ju inte om vilken hudfärg barnet har, vilket land barnet är fött i eller om barnets föräldrar heter Persson, Ismail, Blomberg eller Gonzales i efternamn. I vissa hem kommer julafton att firas den 24 december. I andra hem firas julen någon annan dag.

Jag har haft förmånen att under de senaste veckorna då och då få arbeta med en grupp ungdomar med en gemensam nämnare: De är 19 år. För övrigt är de mycket olika vad gäller bakgrund, nationalitet, erfarenheter och kunskaper. För dessa ungdomar är det viktigt att människor har rätt att vara olika men ändå ha samma värde. Det betyder givetvis samma rättigheter, möjligheter och förstås samma skyldigheter för alla, oavsett etnisk och kulturell bakgrund. Det är något som för oss socialliberaler, precis som för ungdomarna, är så viktigt att vi därför vill ha in det i ett förtydligande i första målformuleringen. Härmed lyfts ordet ”skyldigheter” tydligare fram vid sidan om allas rättigheter och möjligheter. En framgångsrik integrationspolitik innebär att alla – såväl svenskar som invandrare – accepterar att vi lever i ett öppet samhälle med gemensamma normer. Svensk lag gäller för alla.

En av flickorna i den grupp som jag nyss nämnde heter Parisa och kom till Sverige från Iran för cirka tio år sedan. Parisa tycker att Sverige är ett demokratiskt land. Här har folket rösträtt och får vara med och påverka vilka representanter som skall sitta i riksdagen. Henrik däremot, som är född och uppvuxen i Sverige, kan inte förstå hennes inställning. De som bestämmer gör ju som de vill och inte som folket vill. Det är väl inte ett demokratiskt land, säger Henrik.

Här handlar det verkligen om olika referensramar. Jag tänker ofta på hur berikande det är att få möjligheten att arbeta med ett lag som består av så många olika värderingar och som har så olika tanke- och synsätt med sig i bagaget som just dessa individer. För mig handlar integration

**Fel! Okänt
växelargument.**

om att våga blanda livet med alla de olika kryddor som bjuds. Det är ju kryddorna som ger den där extra piffen åt de goda råvarorna.

Tänk om alla rotlösa, osäkra ungdomar som ser ut som kalhyggen på huvudet skulle komma till insikt om hur berikande det skulle vara att krydda sina liv med litet annat umgänge än de kopior i svarta kängor och bombarjackor som de oftast omger sig med. Tänk om de en dag vaknar upp och kommer till insikt – *wow* vilken upplevelse!

Detta uppvaknande måste vi alla på bästa sätt försöka medverka till. På olika sätt måste vi skaka liv i de slumrande goda krafter som också finns inom alla de osäkra, rotlösa och rädda ungdomar som i dag skaffar sig någon sorts falsk trygghet genom att uttrycka sitt missnöje med att slå på någon främling.

Denna rädsla finns såväl hos en del svenskfödda ungdomar som hos en del ungdomar som är födda utomlands och som kommit hit av olika skäl. Det finns en ömsesidig främlingsfientlighet. Här måste en opinion komma till stånd för att långsiktigt skapa en attitydförändring. Det är ingenting som görs över en natt.

Denna attitydförändring skapar vi *inte* genom att bygga upp en ny myndighet. Nej, här har vi alla ett gemensamt ansvar – du och jag. Barn-omsorg, skola, idrottsföreningar, politiska och fackliga organisationer, kommunala och statliga myndigheter och näringsliv – alla måste hjälpas åt att förebygga, motverka och kraftigt ta avstånd från diskriminering, främlingsfientlighet och rasism.

Vad politiska beslut kan göra i dessa sammanhang är att skapa förutsättningar för ett samhälle där mångfald, kreativitet och individuellt ansvar ses som en tillgång och inte som en belastning. Olikheterna kan vara något positivt.

Ett politiskt beslut som diskrimineringsombudsmannen Frank Orton efterlyste vid den hearing socialförsäkringsutskottet hade för en månad sedan var bl.a. en vassare antidiskrimineringslagstiftning som ger redskap att aktivt bekämpa utslag av etnisk diskriminering. Frank Orton anser att denna diskriminering är mycket påtaglig i Sverige i dag.

Jag vill passa på att säga att jag tycker att det är bra att Socialdemokraterna nu har tvingats avstå från inordnandet av Diskrimineringsombudsmannen i den nya myndigheten och att DO därför får fortsätta att fungera fritt stående och fritt tänkande.

Parisa, tjejen från Iran som jag berättade om, är en annan som mycket tydligt lyft fram den diskriminering som hennes vänner och bekanta från Iran utsätts för. Hon berättade om en läkare som i dag får nöja sig med ett städjobb. Helst skall han också vara tacksam för att han fått det jobbet! Hon berättade också om en annan ung tjej från Iran som gick in i en affär därför att hon hade fått kännedom om att man sökte ett affärsbiträde. När tjejen, med svart hår och bruna ögon, frågade affärsinnehavaren om det lediga jobbet fick hon till svar att platsen redan var tillsatt. När en svensk tjej med svenskt utseende en timme senare gick till affären och frågade om jobbet fick hon veta att hon var välkommen tillbaka dagen efter. Då skulle man ha anställningsintervjuer med några olika personer som anmält sitt intresse för det lediga jobbet. Så här berättade Parisa för mig:

Det är så förnedrande. Jag blir ledsen flera gånger varje dag när jag märker hur mina vänner förnedras på detta sätt. Jag tror ni svenskar tycker att vi är smutsiga och oärliga och att vi inte är lika intelligenta som ni

är. Min högsta önskan är att schahens son skall få möjlighet att styra i Iran. Då får de som vill vara muslimer vara det, med slöja och allt, medan vi som inte vill bära slöja slipper. Om schahens son kommer tillbaka till Iran och tar över kommer jag att flytta tillbaka så fort jag kan. Jag lovar att jättemånga andra kommer att göra det också.

Parisa är alltså beredd att lämna det land som hon på ett sätt tycker är demokratiskt, men där attityder och förnedring känns så svåra att hon inte står ut.

Att skapa en ny myndighet löser knappast de integrationsproblem med diskriminering och förnedring som vi har i dag i vårt gemensamma land. Att dessutom driva igenom ett sådant beslut med en sådan knapp majoritet som är aktuell i det här fallet bekräftar nog i hög grad vad Henrik sade om att de som bestämmer gör som de vill.

Det hela ter sig som ett monument över ovanifrånperspektivet som måste förstärkas. Vi har i dag en statlig myndighet som har ansvaret för mottagandet av invandrare och som mycket tydligt talar om risken för dubbelarbete och gråzoner. Låt därför Invandrarverket ha kvar det som en övergripande myndighet behöver ha kontroll över! Men uppgifterna därutöver skall läggas ut på andra medaktörer.

Fru talman! För oss socialliberaler handlar det om att på bästa sätt skapa möjligheter för den enskilde individen att få utlopp för sin kreativitet. Den enskilde måste få ta makten över sin egen tillvaro och sitt eget liv och förverkliga sina drömmar i stället för att bara bli behandlad som ett offer som måste omhändertas. Detta kan vi göra genom att riva ned en del av de hinder som finns i dag i form av höga arbetsgivaravgifter, skatter, riskkapital, byråkrati, arbetsrätt, lönebildning och onödiga regler. Om detta blev verklighet skulle fler människor våga ta risker som att starta eget. Några företag skulle t.o.m. våga växa, medan andra skulle våga nyanställa. Detta är något som även skulle komma till gagn för personer med utländskt ursprung eftersom eget företagande är en viktig del i mångas kultur.

Jag är övertygad om att vi alla här i dag ser arbetslösheten som grunden till mycket av det onda som sker runt omkring oss. Stor arbetslöshet ökar också den främlingsfientlighet som finns. Dessutom får de barn och ungdomar som växer upp i en miljö där det inte finns en koppling mellan arbete och inkomst självfallet svårt att i framtiden förstå varför man måste jobba för att få en lön. Dessa barn växer många gånger upp i en miljö som kan vara förgiftad av missnöje och frustration över situationen. Det är inte svårt att förstå att detta kan förvandlas till aggressivitet, ja t.o.m. till hat ibland. Hellre vill nog människorna bo i ett land som låter dem lyckas än i ett land som enbart ger dem bidrag.

Det talas så mycket i dag om att människan måste vara förändringsbenägen för att passa in på arbetsmarknaden i framtiden. Flexibilitet är ordet. Tänk om även systemen och byråkratin var litet mer flexibla!

Ibland, ja ärligt talat rätt ofta, kan jag riktigt längta efter att även de socialdemokratiska politikerna skulle vara litet mer förändringsbenägna och inse att människan själv, den enskilde individen, skulle kunna klara mycket, mycket mer om bara inte alla hinder fanns. Om socialdemokraterna kommer till insikt om att en ny myndighet kanske inte är lösningen – då skulle vi kunna prata om förändringsbenägna socialdemokrater och inte bara förändringsbenägna människor. Vilket framsteg!

**Fel! Okänt
växelargument.**

Gör därför som vi i Folkpartiet och de flesta andra partier här i riksdagen i dag: Säg nej till en ny myndighet! Den kommer bara att skapa gråzoner mellan Invandrarverket och integrationsmyndigheten. Den kommer också att kosta onödiga pengar som måste tas från Invandrarverkets verksamhet vilket kan leda till att asylsökande får vänta ännu längre på sitt svar. Vi har sett, hört och läst alldeles för mycket om hur asylsökande utsätts för psykisk tortyr genom att man låter dem vänta i tre, fyra och ända upp till sex år innan de får sina svar. Långa väntetider var också ett problem under den förra regeringsperioden.

Dessutom skulle avvecklingspengarna som tillförts Invandrarverket kunna minskas så att Invandartidningen kan få en möjlighet att leva vidare – inte bara till slutet av 1998. Tidningens verksamhet kan säkert reformeras. Vi är öppna för att den sakliga samhällsinformationen på olika språk t.ex. kan överlåtas till invandrarorganisationerna att förmedla. I dag finns inte något klart alternativ för vem som kan ta över den viktiga roll som Invandartidningen har som förmedlare av information och nyheter till många invånare i Sverige som inte har svenska som sitt modersmål. Därför anser vi i Folkpartiet att stödet till Invandartidningen bör stå kvar.

Fru talman! Bäste statsrådet Blomberg! Snälla, gör som tomten och strunta i vilken färg jag har. Statsrådet kan väl dela ut litet klappar till oss alla. De behöver inte kosta en massa pengar, för det har jag förstått att statsrådet inte har några. Men mina önskeklappar kostar inte pengar, utan sunt förnuft och samarbetsvilja. Det kan väl statsrådet bjuda på. Jag och mina partikamrater i Folkpartiet önskar oss att Invandartidningen får leva ända till dess att det finns ett klart, tydligt och bra alternativ.

Låt det inte bli någon ny myndighet! Det skapar säkert bara en massa problem. Klargör däremot här och nu att samtliga statliga myndigheter och verk skall ha arbetsformer och ett synsätt som aktivt bejakar alla människors lika möjligheter och ser till människors behov oavsett bakgrund. Om nu statsrådet är på gott humör och har spenderbyxorna på sig kan väl också Diskrimineringsombudsmannen snart få en vassare lagstiftning så att han lättare kan utföra sitt viktiga arbete.

Jag yrkar bifall till reservationerna 3, 12, 44 och 47, men jag står givetvis bakom alla reservationer som folkpartister undertecknat.

Anf. 26 ULLA HOFFMANN (v):

Fru talman! Med det beslut som riksdagen kommer att fatta i dag vad gäller betänkandet *Sverige, framtiden och mångfalden – från invandrarpolitik till integrationspolitik* tar vi förhoppningsvis ett stort steg framåt. Vi lämnar en stigmatiserande invandrarpolitik med många särlösningar och går över till en generell politik som innebär att vi tar till vara samhällets etniska och kulturella mångfald. Det är människors behov och inte ett s.k. invandrarskap som skall styra utformningen av våra åtgärder.

Men vi är inte där än. Vi har dock en vision. Visionen kommer att ställa höga krav på regeringen, riksdagen och kommunalpolitikerna. Varenda åtgärd, vartenda förslag av generell karaktär kommer att behöva en konsekvensanalys ur ett flerkulturellt perspektiv eftersom integrationspolitikens mål och synsätt skall genomsyra kommuner, statliga myndigheter och samhället. Här infinner sig min oro.

För länge sedan ställde kvinnor i Sverige krav på politikerna att göra något åt det faktum att kvinnor på grund av brist på dagisplats inte kunde förvärvsarbeta. Vi kommer säkert ihåg: Ropen skalla, daghem åt alla!

Vad som hände då med kvinnornas krav var att samhället bestämde sig för att införa begreppet jämställdhet. Nu lämnar vi en dålig invandrarpolitik som kritiseras bakom oss och antar ett nytt begrepp – integrationspolitik. Måtte det inte gå med integrationspolitiken som det gått med jämställdhetspolitiken.

I ordlistan över det svenska språket definieras ordet integrera som ett verb som betyder förena eller sammanföra till en helhet. Själva ordet integrera innebär att det är fler än en part som skall förenas till en helhet. Integrationen är en process som sker över tid och inbegriper flera parter. Ett samhälle där fattiga och rika, svenskar och utlänningar, kvinnor och män lever åtskilda med ojämlika förutsättningar skapar orättvisa och konflikter.

Integrationsprocessens mål är ett samhälle där varje människa kan försörja sig själv genom arbete, kan påverka sin livssituation, hyser en berättigad tilltro till samhället och dess institutioner och känner hopp inför framtiden. I dag ser vi i stället växande klassklyftor, hög arbetslöshet, fler fattiga, större avstånd till beslutsfattarna och misstro mot politiker och samhälleliga institutioner.

Vägen till det integrerade samhället kantas av milstolparna arbete och demokrati. Att som i dag utestänga kompetens och begåvningar från arbetsmarknaden är ett resursslöseri som ett högt specialiserat samhälle som vårt inte kan tillåta sig. Likheter som det normala och önskvärda tillståndet därför att det inte ger upphov till motsättningar leder också till stagnation och isolering. Ett mångkulturellt samhälle kan inte beskrivas som ett lyckorike, men genom möten och konstruktiv konflikthantering kan det bli ett samhälle stätt i utveckling.

Den andra milstolpen – demokratin – säger sig regeringen vilja värna. Det är bra, men det är inte tillräckligt. Demokrati är inte bara en ideologi utan ett sätt att handla. Att tala om demokrati, att försvara den mot auktoritära ideologier eller att aktivt värna den från angrepp från extremister är inte tillräckligt. Det är inte tillräckligt om de som ytterst skall uttolka vad demokrati innebär inte upplever den som en del av sin vardag.

Om demokratin syns svag beror det inte på för litet undervisning om demokrati eller för få vackra ord om demokrati – för de är många. Det beror helt enkelt på för litet demokratisk praktik. Därför är det viktigt att kvinnor och män med utländsk bakgrund och internationell inriktning i högre grad än i dag ges inflytande inom den politiska maktsfären. Det är viktigt att kvinnor och män med utländsk bakgrund engagerar sig i olika politiska partier.

Regeringen konstaterar i sin proposition att eftersom en stor grupp människor har sitt ursprung i ett annat land saknar den svenska befolkningen en gemensam historia. Demonstrationerna i förrgår visar att inte ens etniska svenskar kan enas om hur vi skall värdera Karl XII:s historiska insatser. En annan kung dog den 6 november 1632 på slagfältet i Lützen. Vem betalade dessa s.k. hjältekungars krig? Vår s.k. gemensamma historia är fylld av umbäranden från statare och andra fattiga för att vi skulle få gemensamma årtal att minnas från fornstora dagar. Att vi nu har ett starkare inslag av andra etniska grupper förändrar möjligen

*Fel! Okänt
växelargument.*

kraven på historieundervisningen men inte historien i betydelsen det som ägt rum.

Jag vill också påminna om att rådet i Stockholm – det som i dag kallas för kommunfullmäktige – på 1400-talet hade en regel om att minst hälften av ledamöterna måste vara svenskar. Det var underförstått att det fanns för många tyskar i Stockholm. Det är med andra ord fullständigt poänglöst att påpeka att ett lands historia fungerar som en länk mellan människor och att den svenska befolkningen saknar en gemensam historia. Av rådet i Stockholm lär vi att det inte fanns en svensk gemensam historia ens på 1400-talet, om vi inte talar om herrefolkens gemensamma historia.

Av ordet integrera följer också substantivet integritet, som enligt samma ordbok är ett orubbat tillstånd, okränkbarhet eller oberoende. Det för mig in på asylprocessen och flyktinghandläggningen. Kör vi sönder människor i asylprocessen påverkas förstås den senare integrationsprocessen. När människor tvingas leva i ovisshet i många år på flyktingförläggningar där de slits ned av att dels inte få besked, dels inte kunna börja planera för sin framtid, förstör vi ju också ett av integrationsprocessens mål, nämligen ett samhälle där varje människa hyser en berättigad tilltro till samhället.

När försäkringskassan avslår ansökningar från grekiskfödda kvinnor om förtidspension med motiveringen att det är ett invandrarsyndrom, att alla grekiska kvinnor vill bli förtidspensionerade vid 55 års ålder – men det skall inte samhället betala – är det en direkt kränkning av en människas integritet.

Den ansträngda relationen mellan rättsväsendet och invandrare blir inte bättre när företrädare för polisen hävdar att det i rimlighetens namn måste vara viktigast att rätt beskrivning av en gärningsman kommer ut snabbt och att det därför skulle vara berättigat att kalla en svart man för neger. Det är bara nonsens. Vad jag kan se innehåller ordet svart lika många bokstäver som ordet neger. Om det skulle vara av tidsskäl vågar jag inte tänka på vad poliskommissarien i det här fallet skulle kalla en vit kvinnlig gärningsman.

I deklarationen om mänskliga rättigheter står att varje människa är född i frihet och har lika värdighet och rättigheter. Alla har rätt till de mänskliga rättigheterna oberoende av ras, färg, kön m.m. Att kränka en svart människa genom att kalla henne eller honom neger, blåneger eller vitneger är att kränka den människans integritet.

Jag saknar därför en plan för hur vi skall kunna få slut på de kränkningar från myndigheter och myndighetsutövare som människor med utländsk bakgrund utsätts för. Det kan hävdas från socialdemokratiskt håll och från centerhåll att det blir den nya integrationsmyndighetens uppgift, men jag anser att det borde ha diskuterats här. Vi talar om integration som en tvåvägsprocess. Det är fler parter som skall integreras, men vi talar inte om hur de etniskt svenska skall integreras med svenskar med utländsk bakgrund.

Fru talman! I stort står Vänsterpartiet bakom regeringens proposition och socialförsäkringsutskottets betänkande. Jag skulle nog vilja hävda att de flesta partier i riksdagen stöder inriktningen på en generell politik, och det är ju bra och någonting att bygga på. Att vi sedan har olika lösningar

på hur den generella politiken skall se ut, hur vi löser arbetslösheten osv. är något helt annat.

Vad vi också har gemensamt är att vi anser att kunskaper i svenska språket är en förutsättning för att man skall kunna integreras. Jag vill därför ta upp regeringens förslag att avskaffa timersättningen för sfi-studier. En del av de elever som har lyckats få ett arbete har för dåliga kunskaper i svenska. För att kunna fortsätta sina arbeten måste de förbättra sina språkkunskaper. Alla i Sverige har rätt enligt lag att få tjänstledigt för studier. Men denna rätt fråntas nu i praktiken de invandrade kvinnor och män som inte uppnår s.k. sfi-nivå. De invandrare som mist sitt arbete och uppbär a-kassa eller KAS har inte rätt att stämpla för de timmar de studerar utan endast för övrig arbetslös tid. Inkomstbortfallet får de kompensera via timersättningen från CSN. Utan den kompensation som timersättningen innebär tvingas denna kategori elever att sluta sina svenskstudier för att återgå till att stämpla på heltid.

Vi har därför reserverat 85 miljoner i vår budget för att vi skall kunna behålla timersättningen för de invandrade kvinnor och män som studerar svenska för invandrare. Det är synd att inte regeringen gjort någon flerkulturell konsekvensanalys av detta förslag innan det lades fram.

Så till de frågor där vi skiljer oss. Där vill jag först nämna Invandrar-tidningen. Regeringen ansåg att Invandartidningen skulle läggas ned för att därmed kunna finansiera det nya integrationsverket. Anledningarna var att de som varit länge i landet skall kunna få sin information på samma sätt som andra, dvs. etniska svenskar, och att det inte bör ges ut tidningar i statlig regi för grupper som varit länge i Sverige. Det här resonemanget håller förstås inte. Staten ger varje år ett presstöd på 520 miljoner kronor för att kunna bevara den partipolitiska mångfalden för grupper som befunnit sig i Sverige mycket längre än våra olika invandrargrupper.

Nu har utskottet funnit en kompromiss: Invandartidningen får leva ett år till. Vi tycker att det är bra, och vi kommer självfallet att följa utvecklingen och se vad som händer med Invandartidningen.

Så till integrationsverket. Vänsterpartiet delar regeringens uppfattning att Invandrarverket inte är den bästa myndigheten att sköta integrationsarbetet med tanke på verkets andra uppgifter. Men vi anser inte att lösningen är en ny statlig myndighet. För hur skall en myndighet kunna fungera som motor i ett arbete som skall bygga på en process som kommer underifrån? Människors tankar, fördomar och oro styrs inte av den statliga överbyggnaden utan av förhållandena i basen.

Alla ministrar måste ha ett verk, sa LO:s representant på ett integrationsseminarium i Tyresö. Men det är inte sant. Alla ministrar måste inte ha ett verk, alla ministrar skall inte ha ett verk. Jämställdhetsministern är en sådan minister; integrationsministern är en annan sådan minister.

Varför då? Jo, därför att både jämställdhetsfrågorna och integrationsfrågorna är alldeles för viktiga för att de skall kunna gömmas undan i ett verk och överlåtas åt tjänstemän. Alltför många gånger har jag stått här i talarstolen och hört två flyktingministrar hävda: Det kan jag inte göra någonting åt, det sköter myndigheterna och skulle jag lägga mig i kallas det för ministerstyre. Vi anser att det är statsrådsberedningen eller regeringen som skall ta ansvar för att integrationspolitiken får avsedd effekt för var och en.

Prot. 1997/98:38

2 december

*Fel! Okänt
växelargument.*

*Fel! Okänt
växelargument.*

Vi anser därför att Diskrimineringsombudsmannen skall få ökade befogenheter, främst i form av en vassare lagstiftning. Det sitter nu en utredning som skall lägga fram förslag till en skarpare lagstiftning, och det är bra. Vi har ända sedan lagen antogs kritiserat att den varit helt verkninglös. Varje år har vi i riksdagen motionerat om att lagen borde göras om radikalt för att bli ett praktiskt användbart instrument mot etnisk diskriminering på arbetsmarknaden. Vi hoppas att det lagförslag som nu skall presenteras tillgodoser dessa syften och att vår långa kamp därmed blivit tillgodosedd.

Regeringen har också föreslagit att Diskrimineringsombudsmannen skall inordnas i den nya myndigheten och därmed mista sin självständiga ställning. Sex riksdagspartier har en annan åsikt, och därmed faller regeringens förslag.

Arbetet med integration måste decentraliseras och inte centraliseras. Ansvar för integrationsprocessen måste ut i kommunerna, ut i skolorna, ut på dagis – inte fastna i en statlig myndighet. Desto märkligare blir därför Centerns ställningstagande i frågan om en ny central myndighet. Som enda parti i riksdagens stöder Centerpartiet Socialdemokraterna! Alla andra partier avvisar förslaget. Det parti som utnämnt sig själv till decentraliseringspartiet framför alla andra anser tydligen att integrationsprocessen är en sådan process som endast – och med stor framgång – kan drivas av ett statligt verk.

Men trots att integrationsmyndigheten inte har den breda förankring i riksdagen som integrationsministern ville ha, är verket här. Och då gäller det förstås att göra det bästa möjliga av situationen.

Det har motionerats om att myndigheten inte skall ligga i Norrköping. Vänsterpartiet delar den uppfattningen. Vi anser att risken att Invandrарverket endast delas i två delar är stor och att det som gör att vi och regeringen anser att det är olämpligt att Invandrарverket har ansvaret för integrationen försvinner. Vi tycker att det skall vara en liten och operativ myndighet som skall jobba nära kommunerna och inte komma med direktiv uppifrån. Eftersom politikerna enligt vårt synsätt avhänder sig det direkta ansvaret för integrationspolitiken anser vi att det är viktigt att det sitter parlamentariker lika väl som representanter för invandrарorganisationerna i styrelsen. Den nyligen tillsatta organisationsutredningen måste också arbeta nära invandrарnas egna organisationer.

I integrationsarbetet är det särskilt viktigt att uppmärksamma de invandrade kvinnornas situation. Invandrade kvinnor kan vara tredubbelt förtryckta på grund av klass, kön och etnisk tillhörighet. Att vara delaktig i den demokratiska processen, att kunna försörja sig själv, att kunna påverka sin situation och känna att det finns en framtid för en själv och ens barn är långtifrån någon självklarhet för många kvinnor i Sverige i dag. Segregation och diskriminering på grund av kön såväl som nationsbakgrund gör människor till problem, när det i själva verket är samhällsstrukturen som är problemet.

När kvinnor under täckmantel av familjeheder och kulturella traditioner misshandlas och dödas för att de med all rätt gör motstånd mot förtryckande sedvänjor och normsystem är det ett utslag av patriarkal maktutövning. Som en ung kvinna sade vid det seminarium som invandrарministern ordnade: En kvinna skall kunna klä sig som hon vill, bete sig som hon vill – det är en mänsklig rättighet.

Fru talman! I går träffade jag för andra gången en grupp invandrade män som alla bor på Lidingö. De har alla varit här i över tre år utan att få ett arbete. Knappast någon hade heller fått ens en gång en praktikplats. Alla är högutbildade och har yrkeserfarenhet med sig från sina hemländer. Alla vill ha arbete, alla vill försörja sig själva och sin familj, alla vill att deras barn skall få leva och bo i Sverige i trygghet.

Jag är övertygad om att vi nu börjar något nytt. Det är inte bara kring etniska svenskar vi skall samverka i kommuner, landsting, på försäkringskassor och arbetsförmedlingar, utan också kring våra invandrade kamrater. Låt oss ta lärdom av de misstag som jämställdhetsarbetarna i vårt land har gjort, låt oss också ta lärdom av det positiva i jämställdhetsarbetet.

Till sist vill jag uppmana alla invandrade kvinnor och män: Utnyttja er rösträtt! Det finns nog inte något tillfälle då politiska partier och politiker är så lyhörda som strax före ett val. Gå samman, ställ politikerna i era respektive kommuner till svars. Vad har ni gjort för oss, vad tänker ni göra för oss om vi röstar på er? Självfallet skulle jag helst se att alla röstade på Vänsterpartiet, men det viktigaste för mig är att ni utnyttjar den demokratiska rättighet som deltagande i ett val innebär. Vi har slagits för den rättigheten här i Sverige precis så som ni kämpat i era hemländer.

Fru talman! Jag står bakom Vänsterpartiets alla reservationer, men för tids vinnande yrkar jag endast bifall till reservation 30 under mom. 21, reservation 38 under mom. 25, reservation 42 under mom. 29, och för säkerhets skull reservation 44 under mom. 32, om ny myndighet för integrationsfrågor.

Anf. 27 RAGNHILD POHANKA (mp):

Fru talman! *Sverige, framtiden och mångfalden – från invandrapolitik till integrationspolitik*, står det som överskrift på betänkandet.

Äntligen, får man väl säga, tas integrationspolitiken på allvar. Regeringen har, förutom propositionen, i år också visat frågans betydelse genom att vi har en speciell integrationsminister. Miljöpartiet anser att det är bra. Vi hoppas att tankarna om integration och arbetet för att ”värna grundläggande demokratiska värden och verka för kvinnors och mäns lika rättigheter och möjligheter samt förebygga och motverka diskriminering, främlingsfientlighet och rasism” skall fortsätta.

Genom regeringens förslag tar man för första gången upp frågorna om integration av våra invandrare. Det tycker Miljöpartiet är bra. Man börjar dock i fel ände, på tre viktiga områden.

Det första är att man ger Invandratidningen, som kommer ut på åtta språk, bara drygt ett års ytterligare stöd. Den ger invandrarna information på deras eget språk eller på lätt svenska, något som är väl så viktigt. Det dröjer länge innan man kan läsa myndigheternas yttranden, innan man kan läsa om saker som händer i Sverige på sitt eget språk eller på svår svenska. Tidningen ger alltså nyheter om det svenska samhället. Man tar bort en tidning som är en länk in i det svenska samhället och som verkligen är integrerande. Jag tycker att det är oroväckande. Tidningen har fått ett års respit, men vi kommer att arbeta för att den får fortsätta.

Det andra området där Miljöpartiet anser att man börjar i fel ände är att man föreslår en ny myndighet, integrationsverket, för att integrera invandrarna till egen försörjning, jämlikhet och demokratiska värden och

*Fel! Okänt
växelargument.*

för att motverka diskriminering, främlingsfientlighet och rasism. Det hjälper inte om man i korridorer och på kontor är överens om den väg man skall gå och de mål man skall nå. Arbetet måste göras i kommuner, i skolor, på arbetsplatser, på sjukhus och på kurser, nära människorna. Det är oroväckande att man tar ett sådant här stort steg med så liten majoritet, den minsta möjliga.

Det tredje är att Diskrimineringsombudsmannen också skall ingå i myndigheten enligt regeringens förslag. Alla sex oppositionspartierna lyckades bevara DO:s självständiga ställning. I ett särskilt yttrande från de sex partierna betonar vi att för att ombudsmannen, som skall motverka etnisk diskriminering, skall behålla förtroendet och kunna fullgöra sina uppgifter är det viktigt att hans självständighet inte kan ifrågasättas. Vi anser dessutom att ombudsmannaväsendet skall ses över och att en utredning bör undersöka möjligheterna att lägga alla ombudsmän under riks-dagen, liksom JO redan i dag finns där.

Måndagen den 1 december skrev ordförandena i handikapprörelsen, RFSL och Immigranternas centralförbund att de fått nog av tandlösa lagar. Det är diskrimineringslagarna som man då avser. Man hoppas och förespråkar nu att de nya lagarna skall bli mera kraftfulla och verkligen skall hjälpa till för att hindra diskriminering. Det räcker inte med lagar, men det är sådana som vi kan stifta här. En lag har en långsiktig uppgift som inte kan utföras annat än med lagens hjälp. Man skriver så här:

Tandlösa diskrimineringslagar som inte kan tillämpas i praktiken har vi alldeles tillräckligt av. Vi vädjar till regering och riksdag: Kriminalisera diskriminering i arbetslivet före valet 1998! Sveriges invandrare, funktionshindrade, homo- och bisexuella har inte råd att vänta längre.

Men vilka är det då som skall integreras? Är det de äldre som har le- vat här 10–20 år, som fortfarande talar språket dåligt och som har allt umgänge i den egna gruppen? Är det de medelålders som redan slitit ut sig i tunga jobb och som har utslitna ryggar och förvärkta armar och axlar? Är det den unga generationen, som växer upp med besvikelse för att man inte har en naturlig plats i det samhälle man fötts in i?

Hur skall de institutionaliserade långväntarna när de eventuellt får asyl våga sig ut i samhället och leva och verka där? Hur skall alla arbetslösa orka och våga? Vi vet hur det ser ut bland de arbetslösa, både bland svenskar och invandrare.

Jag skall läsa upp ett avsnitt ur ett brev av många som kommit efter Stripteaseprogrammet om långväntarna på förläggningarna. Jag återger det för att belysa hur några av dem som skall integreras har haft det och hur de mår. De har inte bara hemiska upplevelser från sitt hemland utan har här sjunkit ned i förtvivlan, desperation och apati. Brevet handlar framför allt om en tonåring, Blas, som tagit stort ansvar för sin familj, inklusive småsyskon, och även om en liten flicka, Antonella, som varit mycket olycklig. Jag vet att Blas och hans familj nu har fått stanna.

Anledningen till att jag väljer att läsa detta är att det är de här männi- skorna som sedan skall integreras. Brevet är skrivet av en man, och det heter där bl.a.:

Jag skriver till er och samtidigt till alla de människor som känner sig berörda. Jag såg er i programmet Striptease och kunde inte undgå att bli mycket starkt berörd av era berättelser om vad ni gått igenom det sista

året. Jag upprörs av att ni får leva i den situation av ovisshet som ni nu lever i och samtidigt att ni måste bära på de hemska intryck ni fått i livet.

Det bär mig emot att leva i ett samhälle där principer och regelverk hänsynslöst kör över människor och där jag själv sitter nedtryckt i ett hörn av vardagsrummet och bevittnar vad som händer i Sverige. Varför har vårt samhälle hårdnat så till den grad att jag skall behöva se och känna era tårar och er förtvivlan genom en TV-apparat?

Varför får du, Blas, inte ha rätt att visa din rädsla, och varför skall du behöva ta ansvar för din mor, som lider av att inte veta var och hur hon skall kunna ta hand om sina barn?

Varför får du, Antonella, inte känna glädjen av en trygg framtid här, där du kan växa upp med vänner och kamrater, gå i skola och känna att livet leker? Antonella! Dina tårar är bitterljuva. Ljuva därför att de gör mitt hjärta mjukt och ömmande för dig och din familj, för alla dem som kommit till vårt land inte för att de ville det utan därför att ondskan tvingat dem att fly från deras nära och kära. Bittra för att de väcker den skuld jag och andra i Sverige bär på för att vi inte kan sträcka ut en hjälpande hand till våra medmänniskor i nöd.

Vi gömmer vår smutsiga skuld bakom argument om att vi inte har råd, men ändå kunde våra vidriga Boforskanoner ge oss skattepengar för att vi skulle kunna bygga upp vårt land samtidigt som samma kanoner lemlästade och mördade dina landsmän. Nej, det räcker inte att skämmas. Vi måste resa oss ur detta omoraliska tillstånd och ställa upp och säga nej.

Jag och många med mig ställer inte upp längre på detta cyniska spel, som politiker och beslutsfattare gömmer sig bakom. Vi måste ryta till, vi måste stå på barrikaderna och tvinga makthavarna att inse att den kraft som finns inom oss är starkare än alla kanoner och omänskliga lagar och regler som dödar och pinar våra medmänniskor.

Antonella! Dina tårar kunde vara mitt barns tårar. Blas! Din förtvivlan kunde vara min egen. Jag och många andra sänder er våra hjärtans rop. Vi är med er.

Detta skrevs av Erik Wilander, Göteborg.

Bl.a. dessa skall integreras. Det är ett gigantiskt arbete, och vi måste försöka hjälpa dem, liksom vi måste ta tag i alla svenska utanförmänniskor. Vi är på väg och har delvis redan ett samhälle som är mycket segregerat mellan svenskar och invandrare, mellan äldre och yngre, mellan de väl etablerade och de utanförställda. Klyftorna ökar i stället för att minska.

Alla de grupper som jag har nämnt från denna talarstol och flera därtill skall leva och bo i vårt samhälle, och vi skall ge dem möjlighet att delta i samhället, arbeta, bo, studera, fostra barn osv. Här behöver vi alla hjälpas åt. Ett stort ansvar vilar också på invandrarna själva att delta i samhället, i facket när de har fått ett arbete, på föräldramöten i skolan, i idrottsföreningar, av eget intresse eller när de arbetar med sina barn.

I den utfrågning som vi genomförde sade en invandrare, Tzeghe Kifle, bl.a. följande:

”Vi måste själva delta i samhället och i debatten. Den likgiltighet som finns bland många invandrare skrämmer mig. Vår tystnad gör att man kan tro att vi är nöjda med att bilda egna grupper utanför det svenska samhället. Jag vet att många mår dåligt och har tappat självförtroendet. Dessa

**Fel! Okänt
växelargument.**

människor blir utsatta för många åtgärder som passiviserar, detta i stället för att aktivera dem och låta dem ta ett eget ansvar.”

Våra invandrare, speciellt ungdomarna, är överrepresenterade i brottsstatistiken, men de är också överrepresenterade som brottsoffer. Det är viktigt att man tar till sig denna dubbla överrepresentation. Här finns naturligtvis ett samband.

Förhoppningsvis röstas invandrarna också vid de val där de har rösträtt. Vi får börja med mun-mot-mun-metoden i skolan och med alla dem som går i utbildning och sedan fortsätta i facken och studieförbunden. Alla de grupper som jag beskrivit finns ju redan här, och vi måste öppna samhället för dem.

I dag på morgonen beslutar man i en mellansvensk stad antagligen att avstänga en handfull gymnasister från skolan för att de driver rasistisk propaganda och uppträder hotfullt mot elever med s.k. avvikande utseende. Då har man kommit väldigt långt på en dålig väg. Det är inte något som gäller generellt, men det kan förekomma.

Vi har hört att man i Vellinge har angripit människor med avvikande utseende. Rasisterna har också gått på handikappade och på andra grupper. Det är viktigt att vi arbetar med det här. Det finns här ingen motsättning mellan partierna. Att motarbeta rasism och främlingsfientlighet av alla slag är en av de viktigaste etiska frågorna i vårt samhälle. Vi måste göra det med lagar och regler men också med förnuft och känsla. Det gäller här det farligaste sociala miljöhotet. Vi måste se det och aktivt motarbeta det både som politiker och som medmänniskor.

Hot får väl de flesta som sitter i vårt utskott. Jag har fått en hel del mordhot och andra hot, och jag antar att flera av ledamöterna får det. Det är viktigt att tänka på att det kan gå till verklighet. Det är något som vi måste motarbeta.

Vi står naturligtvis bakom alla reservationer. Jag vill bara föra in en liten förändring i reservation 17 om rösträtten. En EU-medborgare eller en nordisk medborgare som bor i Sverige har direkt rösträtt i kommunal- och landstingsval, och Miljöpartiets förslag skall ha följande lydelse: att undersöka och överväga om andra invandrare med uppehållstillstånd också kan erhålla samma rätt.

Jag behöver inte närmare gå in på reservationernas innehåll. Jag yrkar bifall till reservationerna 4, 8, 39 och 50, men jag står naturligtvis också bakom de andra. Andra partier har redan yrkat bifall till gemensamma reservationer, och vi kommer naturligtvis att rösta för dem.

Anf. 28 ROSE-MARIE FREBRAN (kd):

Fru talman! Ett centralt tema i regeringens proposition och i utskottets betänkande *Sverige, framtiden och mångfalden – från invandrapolitik till integrationspolitik* är integrationsprocessen. Begreppet är visserligen inte närmare definierat, men man resonerar om målen för och inriktningen av integrationspolitiken.

Det finns en tydlig markering som jag vill dröja vid. Regeringen anser att när begreppet integration används i sammanhang som rör samhällets etniska och kulturella mångfald bör det i första hand avse processer på individuell och samhällelig nivå. Integrationen ses alltså som en renodlat individuell process å ena sidan och å andra sidan som helhet i ett samhäl-

leligt sammanhang där inte grupper är involverade. Det är bara individuellt och samhälleligt.

Med den syn som vi kristdemokrater har på relationen mellan individer, familjer och grupper av människor är detta märkligt. Vi ser inte en individs kulturella identitet isolerad från den grupp som han eller hon tillhör eller som han eller hon har en del av sina rötter i. En kulturell identitet kan knappast upprätthållas av ett antal från varandra isolerade individer som lever i ett samhälle där majoriteten medborgare delar en historiskt förankrad svensk identitet med de grundvärderingar som vi har, med de levande språkliga uttrycksmedel som vi har och vår kulturella gemenskap.

Vi kristdemokrater anser att integrationsprocessen inte enbart gäller individer utan också rätten att som minoritetsgrupp integreras i det svenska samhället. Om en individ kan integreras utan att göra våld på sin kulturella identitet kan detsamma naturligtvis gälla även en grupp av människor. På den här punkten framgår det tydligt att regering och utskott har en inställning som är kluven, vilket jag beklagar.

Fru talman! Det talas om historia i propositionen. Visst är det sant att hela svenska befolkningen av i dag saknar en gemensam historia. Vi kristdemokrater anser att de historiska rötterna till vårt samhälles grundvärderingar är så viktiga att vårda att de bör utgöra en viktig del av grunden för variationerna och kreativiteten i det mångkulturella samhället. Vi vinner ingenting på att göra Sverige historielöst. Betydelsen av den svenska historien skall inte tonas ned. Jag vill ge det erkännandet att utskottet i sin skrivning har bättre formuleringar än i regeringens proposition. I detta sammanhang framhåller regeringen att den som har en stark identitet har bättre förutsättningar att vilja och våga möta det annorlunda och det främmande. Där talar man om invandrarna. Vi kristdemokrater vill säga samma sak om oss ursprungssvenskar.

Enligt vår uppfattning gäller samma sak för oss som företrädare majoritetskulturen. En medveten men ödmjuk och generös stolthet över den svenska historiska bakgrunden är en del av den grund som skapar en stark egen identitet också hos oss. Det är viktigt enligt vår mening. Det är en förutsättning för att vi skall kunna arbeta framgångsrikt mot rasism och främlingsfientlighet och för att vi skall få en lyckosam och ömsesidig integrationsprocess. Det är en bra tanke: en ömsesidig integrationsprocess. Den är något av det bästa som vi hittar i propositionen. Jag ser det som en huvudtanke, och det vill jag gärna ge ett erkännande för. Det är ömsesidighet det handlar om.

Fru talman! Propositionen och betänkandet talar om kontinuerlig uppföljning av integrationspolitiken. På något sätt måste vi kunna veta om vi är på väg att uppfylla målen eller inte. Vi kristdemokrater har framhållit att vi inte bara kan ha de stora stolta målen utan vi måste faktiskt också formulera konkreta steg för att vi skall kunna mäta om vi är på rätt väg när vi skall uppfylla de stora målen.

Vi har i en motion resonerat kring uppföljningen och mätbara steg. Vi har visat exempel på hur man skulle kunna formulera sig. Det skulle kunna röra sig om att titta på om vi har en utveckling mot en bättre jämlikhet mellan individer och grupper inom olika sektorer i det svenska samhället, om vi har en utveckling mot valfrihet för individer och grupper som står i allt bättre överensstämmelse med internationella konventioner

*Fel! Okänt
växelargument.*

om mänskliga fri- och rättigheter och om vi har en förbättrad samverkan mellan individer och grupper som kan mätas i bl.a. minskad diskriminering och segregation.

Vi anser att den typen av mätbara steg borde ha diskuterats i betänkandet när nu regeringen inte gjorde det i propositionen. Men utskottet har inte delat den uppfattningen, utan detta vill man rätt och slätt lämna över till det föreslagna nya verket. Vi kristdemokrater har därför reserverat oss på den här punkten, och jag yrkar bifall till reservation 6.

Fru talman! Stiftelsen Invandartidningen fyller en mycket viktig funktion. Regeringen vill att det statliga stödet till stiftelsen skall bort. Förslaget skulle ha inneburit att stödet hade avvecklats under första halvan av nästa år. Medlen behövde man förstås till det nya integrationsverket. Vi kristdemokrater ser inte på Invandartidningen som enbart en förmedlare av information rakt upp och ner. Vi anser inte heller att det är bara det som invandrare behöver.

Vår syn på integrations- och minoritetspolitiken innebär att det är viktigt för invandrare att ha en möjlighet att behålla sin kulturella identitet. En person som i sina försök att anpassa sig till vårt samhälle tappar kontakten med sin egen kultur riskerar att förlora sin identitet. Även om vi nu är beredda att hålla med regeringen att utbudet av information har ökat kraftigt anser vi att det framför allt rör sig om enkelriktad kommunikation där någon talar om någonting för någon. Vi ser att Invandartidningen erbjuder någonting mycket mer, nämligen en dialog med läsarna. Deras frågor och deras synpunkter får vara med och bilda underlag till artiklar och brevsvar som publiceras i tidningen.

När vi tog del av propositionens förslag insåg vi att vi inte kunde ställa upp på detta. Framför allt var det som skrevs om detta förslag väldigt magert. Vi tyckte att vi här behöver utreda saken mycket bättre innan vi kan ta ställning till att avveckla stödet. Det behövs svar på frågor som vilken roll tidningen spelar för den direkta informationen till nyanlända, för språkundervisningen och vad den betyder för demokratisk delaktighet och kulturell identitet även för etablerade grupper.

Det är bra att utskottet inte har avstyrkt en enda motion på detta område. Det har tillstyrkt några motionsyrkanden, och med anledning av övriga gör utskottet ett tillkännagivande till regeringen där man även har tagit fasta på kravet att detta behöver utredas mycket bättre. Därför får Invandartidningen ha kvar sitt stöd under hela 1998, vilket jag hälsar med tillfredsställelse.

Fru talman! I propositionen sägs att staten skall vara ett föredöme i strävan mot ökad mångfald i samhället och speciellt i arbetslivet. Vi kristdemokrater delar den åsikten, men vi ställer oss frågande till hur det ibland fungerar i verkligheten, både personellt och i fråga om val av lokalisering av statlig verksamhet.

Ett negativt exempel är Sida, som har förlagt sin verksamhet till det mest banktäta och exklusiva området i Stockholm i stället för att förlägga verksamheten i t.ex. Tensta eller Rinkeby, där det finns mångkulturell kompetens rakt utanför husknuten. Vi har också velat att man skulle uttala att hela den offentliga sektorn skall vara ett föredöme på det här området, vilket tyvärr utskottet inte har ställt upp på.

Arbetsmarknaden är en oerhört viktig fråga med tanke på våra invandrare. Tyvärr tas inte den unika kompetens som många invandrare har

till vara på ett riktigt sätt. Det behövs naturligtvis många förändringar för att det skall kunna ske, inte minst när det gäller attityder.

Men det gäller även arbetsmarknadens struktur. Arbetsmarknadspolitiken är för stelbent. Jag understryker verkligen det som sades tidigare om att strukturerna behöver göras mer flexibla. Det är dags för regeringen att kasta sina ideologiska skyggglappar och öppna för en mer flexibel arbetsmarknadspolitik, som släpper in många fler människor än som sker i dag.

Fru talman! Jag kan inte låta bli att påminna om att regeringen försvårar för invandrare att läsa sfi, trots att man betygar hur viktigt man anser att det svenska språket är och betonar vikten av sfi-undervisningen. Vi kristdemokrater har motsatt oss förslaget i budgetpropositionen om att ta bort timersättningen för dem som läser sfi. Det förslag man kommer med i stället är inte alls tillräckligt bra. Det kommer alltså dubbla budskap från regeringen i de här frågorna.

Jag vill slutligen ta upp frågan om ny myndighet och Diskrimineringsombudsmannen. Jag tror att alla vet att kristdemokraterna inte vill ha någon ny myndighet, så det behöver jag kanske inte orda så mycket om. Men tillåt mig att uttrycka min förvåning över att regeringen och Centerpartiet vill ha en decentraliserad immigrationspolitik och en centraliserad integrationspolitik. För mig är detta uppochnedvända världen – absolut inget annat!

Vi vill ha en förstärkt diskrimineringsombudsman. Vi vill lägga ett större ansvar direkt hos individen, hos kommunerna och hos alla departement, verk och myndigheter. Alla skall ta sitt ansvar fullt ut. Vi kan jämföra med våra åsikter om jämställdhet, som jag tror att vi alla här i kammaren delar. Där säger vi att det är *mainstreaming* som gäller. Den politiken skall alltså föras i huvudfåran överallt, inte här och där. Vi har inte något verk däremellan, utan riksdag och regering har ansvar för det hela, som sedan överallt skall omsättas i praktiken.

Jag beklagar att vi partier i riksdagen inte har fått möjlighet att verkligen diskutera det svaga stödet för regeringens förslag. Utredningen poängterade ju att det var viktigt. Jag tog redan i motionsskrivandet upp att det, som utredaren sade, var viktigt med en bred förankring och ett engagerat stöd i riksdag och regering. Därför borde man inte driva igenom förslaget om en ny myndighet utan ett brett stöd.

När motionerna väckts stod det klart att det inte fanns något brett stöd. Då skulle regeringen ha kunnat dra tillbaka förslaget på en gång, så att vi tillsammans hade fått diskutera vad vi skulle göra i stället. Men det visade sig att regeringen var nöjd med en enkel majoritet. Regeringen delade inte utredarens syn på behovet av en bred förankring och ett engagerat stöd. Centerpartiet behövde inte heller det. Detta är så oerhört viktiga frågor att vi för att få den kraftsamling som vi alla vill ha skulle ha behövt diskutera tillsammans hur vi skulle behandla frågorna och gå vidare. Jag beklagar verkligen att det inte blev på det sättet.

Vad gäller det nya verket vill jag alltså yrka bifall till reservation 44. Med anledning av vår syn på Diskrimineringsombudsmannen och på hur ämbetet behöver stärkas yrkar jag bifall till reservation 49.

Anf. 29 ANITA JÖNSSON (s):

Fru talman! Vi behandlar nu betänkandet SfU6, *Sverige, framtiden och mångfalden – från invandrapolitik till integrationspolitik*. Låt mig

Prot. 1997/98:38

2 december

*Fel! Okänt
växelargument.*

*Fel! Okänt
växelargument.*

börja med att yrka bifall till utskottets hemställan i betänkandet och avslag på samtliga motioner.

Betänkandet handlar om hur vi som bor och verkar i Sverige skall förhålla oss i mötet med varandra. Det kan tyckas självklart att vi skall möta varandra med respekt och ha ett förhållningssätt där vi ser varandra som likvärdiga individer med samma rättigheter och skyldigheter. Men den förändring som Sverige präglas av visar att nya, komplexa samhällsfrågor växer fram.

Det svenska samhället präglas i dag av en mångfald av etniciteter, kulturer, religioner, språk och livserfarenheter. Hur tar vi vara på detta i arbetslivet, i skolan, på dagiset, i kulturen och för övrigt i det sociala livet? Vi måste se till att alla kulturer i vårt land blir till dynamiska, kreativa delar i ett kulturellt och socialt integrerat samhälle.

Men denna människosyn får inte alltid genomslag i den praktiska och vardagliga verkligheten. Vi kan se det i arbetslöshetsstatistiken, i bostadssegregationen, i ett växande utanförskap och bristande delaktighet i samhällets olika organisationer för stora invandrargrupper. Vi får ständigt rapporter om hur unga såväl som äldre invandrare blir diskriminerade på grund av sitt ursprung. Det har blivit ett vi-och-de-tänkande i det svenska samhället. Det krävs en genomtänkt politisk strategi och nya politiska initiativ.

Utmaningen att komma bort från detta vi-och-de-tänkande antar vi nu när utskottet lägger fram ett betänkande där integrationspolitiken präglas av ett synsätt som bygger på att den invandrade måste betraktas som en självständig individ och en fullvärdig medborgare. I betänkandet och propositionen står likaså att integration skall uppfattas som en ömsesidig, utvecklande förändringsprocess som omfattar hela samhället och inte som en process som innebär en ensidig anpassning av de invandrade samhällsmedborgarna.

Det är dessa realiteter, insikter och perspektiv som ligger till grund för betänkandet. Det finns en stor samsyn i utskottet om de nya integrationspolitiska målen och i den beskrivning av problem som gett upphov till att nya mål måste skapas.

Fru talman! Huvudinriktningen i den nya politiken är att det endast är under de två första åren – i särskilda fall de tre första åren – som det skall finnas en speciell politik för invandrare som grupp. De behov som man därefter har som medborgare i det svenska samhället skall tillgodoses inom den generella politiken. Den måste på ett helt annat sätt än i dag utgå från och spegla den etniska och kulturella mångfald som finns i samhället. I den generella politiken har det alltid funnits åtgärder för individer och grupper med särskilda behov, och så skall det naturligtvis vara även framöver.

Låt mig helt kort beröra de nya integrationspolitiska målen. De är:

- lika rättigheter och möjligheter för alla, oavsett etnisk och kulturell bakgrund,
- en samhällsgemenskap med samhällets mångfald som grund och
- en samhällsutveckling som kännetecknas av ömsesidig respekt och tolerans och som alla oavsett bakgrund skall vara delaktiga i och medansvariga för.

Det integrationspolitiska arbetet skall särskilt inriktas på att ge förutsättningar för individers egen försörjning och delaktighet i samhället, att

värna om grundläggande demokratiska värden, att verka för kvinnors och mäns lika rättigheter och möjligheter samt att förebygga och motverka diskriminering, främlingsfientlighet och rasism.

1990-talet har karakteriserats av en minskad sysselsättning för samtliga personer i Sverige. Denna utveckling är mer påtaglig för invandrarna. Utomnordiska medborgares deltagande i arbetslivet minskade redan under 1980-talet, trots ett gott arbetsmarknadsläge. När konjunkturen och situationen på arbetsmarknaden försämrades under första hälften av 1990-talet förstärktes denna negativa utveckling. Det finns alltså en mer långsiktig trend till ett försämrat arbetsmarknadsläge för utomnordiska medborgare. Förklaringarna är flera och komplexa.

Det förekommer även diskriminering inom arbetsmarknaden, vilket också bidrar till denna situation. Det är därför glädjande att den utredning som har sett över lagen mot etnisk diskriminering – jag tog del av pressmeddelandet i går – nu föreslår förändringar som innebär en skärpt lagstiftning.

Arbetsmarknadsutskottet har i sitt yttrande till socialförsäkringsutskottet pekat på att frågor som rör invandrare finns med i flertalet av arbetsmarknadsutskottets politikområden. Arbetsmarknadsverkets mål är att andelen utomnordiska medborgare i arbetsmarknadspolitiska åtgärder skall vara väsentligt större än deras andel av de arbetssökande.

En fortsatt gynnsam utveckling av den svenska ekonomin med en ökad ekonomisk tillväxt och en allmänt förbättrad arbetsmarknadssituation är av avgörande betydelse för att vi skall nå framgång i integrationsarbetet.

Flera – jag tror samtliga – deltagare i debatten har talat om det svenska språkets betydelse. Att kunna förstå och tala svenska underlättar integrationen för både den enskilde och samhället i stort.

Ansvar för genomförandet av svenska för invandrare, i dagligt tal kallat sfi, ligger på kommunerna. Sfi:n har under senare år varit föremål för granskning. Bl.a. har Riksdagens revisorer uppmärksammat en del brister i dagens sfi-utbildning. Regeringen har uppmärksammat detta, och flera åtgärder har vidtagits för att stärka sfi:n.

Undervisningen måste individualiseras på ett bättre sätt, och för att resurserna skall utnyttjas så effektivt som möjligt bör det ske en ökad samverkan mellan kommunerna. Lärarhögskolan i Stockholm skall verka som ett nationellt centrum för svenska som andra språk och sfi. Skolverket bör få i uppdrag att överväga behovet av en översyn av kursplanen. Lärarutbildningen måste förändras och förbättras, och det finns en parlamentarisk utredning med detta uppdrag.

Fru talman! Det finns en motion som rör förskoleklasser och hemspråk. Utskottet hänvisar i det sammanhanget i betänkandet till utbildningsutskottets beredning. Jag har fått följande uppgifter med anledning av deras behandling av frågan. Utbildningsutskottet lyfter över sexårsverksamheten från socialtjänstlagen till skollagen och överför ansvaret från Socialstyrelsen till Skolverket. Frågan om läroplan och innehåll i förskoleklassernas verksamhet utreds, och regeringen återkommer senare, troligen under våren 1998, med förslag om läroplan. Jag förutsätter att man då löser detta på ett positivt sätt.

Det har visat sig att valdeltagandet bland utländska medborgare sjunker. Tittar vi på andelen personer med invandrarbakgrund i de politiska

*Fel! Okänt
växelargument.*

församlingarna och i andra organisationer kan vi tyvärr konstatera att de har liten och ibland ingen representation alls. Utskottet anser att denna utveckling måste brytas, och särskilda åtgärder bör vidtas för att stimulera invandrades delaktighet i samhällsutvecklingen. Det räcker naturligtvis inte, utan vi har som medlemmar i ett politiskt parti ett speciellt ansvar att nominera och välja invandrare till olika uppdrag inom alla politikområden.

Fru talman! Utskottet anser att myndigheter på statlig och kommunal nivå har ett särskilt ansvar att se till att information på det egna området verkligen når olika grupper i samhället. Den nya myndighet för integrationsfrågor som enligt betänkandet skall inrättas bör ha det övergripande ansvaret för att följa upp att ambitionerna verkligen uppfylls.

Som jag sade tidigare bör samhället ha vissa riktade informationsinsatser till de nyanlända invandrarna, och denna information bör så långt som möjligt ges på invandrarnas eget språk. Invandrantidningen, som i dag har ett statligt stöd, har fyllt en viktig funktion för många människor som har ett annat språk än svenska som sitt modersmål. Utskottet delar regeringens uppfattning att det kan ifrågasättas om statligt stöd i annan form än presstödet skall ges till tidningar för grupper som sedan länge är etablerade i Sverige. Med det nya synsättet bör invandrare som varit länge i landet i princip få sina behov tillgodosedda på samma sätt som andra.

Utskottet anser därför att stödet till Invandrantidningen kan avvecklas. Utskottet anser att omställningstiden – enligt propositionen skall bidraget upphöra den 30 april – är alltför kort. Invandrantidningen har vid kontakt med utskottet informerat om hur man tänker sig kunna klara sin nya situation, men i denna förändringsprocess behöver man något längre tid. Utskottet föreslår därför att Invandrantidningen får behålla samhällsstödet under hela 1998, för att därefter upphöra.

Vad gäller de speciella editioner som Invandrantidningen gör på språk som representerar mindre grupper i Sverige erfar utskottet att avvecklingen av statsbidraget kommer att innebära en särskilt osäker framtid. Eftersom regeringen har aviserat att den ämnar tillsätta en utredning med uppgift att lägga fram förslag om nytt bidragssystem för invandrarorganisationer anser utskottet att riksdagen bör ge i uppgift åt nämnda utredning att undersöka möjligheterna att invandrarorganisationer involveras i arbetet med att sprida nyheter och information på andra språk än svenska. Utskottet föreslår att riksdagen som sin mening ger regeringen detta till känna.

Fru talman! När Invandrarverket startade sin verksamhet på 1960-talet kom invandrare till Sverige framför allt för att skaffa sig ett arbete. I dag ser invandringen annorlunda ut. I dag handlar det framför allt om flyktinginvandring. Det innebär också att Invandrarverket har en annan karaktär på sina uppgifter, att de nu till stor del handlar om att ge tillstånd och utöva kontroll. Det förstärks nu ytterligare, eftersom Invandrarverket har övertagit polisens tidigare uppgift att ta hand om asylsökande direkt vid gränsen. Utskottet anser att det är viktigt att det är en tydlig skillnad mellan flyktingpolitik och integrationspolitik. Den nya myndigheten har här en stor roll att spela.

Utskottet tillstyrker inrättandet av en ny myndighet. Det skall nu tillsättas en utredare som får i uppgift att förbereda och genomföra bildandet av en integrationsmyndighet.

Det finns i propositionen även ett förslag om att Diskrimineringsombudsmannen skall inordnas i myndighetens organisation. Utskottet anser att frågan om ombudsmannens självständiga ställning inte är tillräckligt utredd i den nya organisationen och avstyrker därför förslaget i denna del.

Vi använder ofta begreppet invandrare som om det rörde sig om en avvikande och homogen grupp, men så är det ju inte. Den är lika heterogen som svenskar som grupp. Säråtgärder riktade till invandrare som grupp skall enligt utskottet i framtiden endast användas när detta är befogat. Utskottet anser att det är endast under den första tiden i Sverige som det finns anledning att ha en politik riktad till invandrare som grupp. Under den första tiden har de flesta invandrare mycket gemensamt. Flerparten har inte svenska som modersmål, och de har inte kunskap om hur det svenska samhället fungerar.

Det ansvarsförhållande som i dag finns mellan staten och kommunen under invandrararnas första år skall vara detsamma i den nya politiken. Det är alltså staten som har det ekonomiska ansvaret, medan kommunerna står för genomförandet.

Den nuvarande introduktionen måste dock förbättras. Den skall utgå från individens behov och förutsättningar, vilket innebär att den måste utformas i nära samverkan med olika berörda parter. Ett samlat introduktionsprogram blir här ett viktigt instrument, som den invandrade måste följa och ha ett stort inflytande över. Under tiden introduktionen genomförs bör kommunerna betala ut introduktionsersättning till den invandrade.

Ett annat område som har stor betydelse för att integrationen skall få en positiv utveckling är bostadspolitiken. Socialförsäkringsutskottet konstaterar att segregation i storstäderna i första hand är en ekonomisk och social segregation och inte en segregation på etniska grunder. Därför är det riktigt att tala om särskilda insatser i utsatta bostadsområden och inte särskilda insatser i invandrartäta områden.

Regeringen satsar i budgeten speciella resurser i arbetet med att förbättra situationen i utsatta bostadsområden. Även här får riksdagen anledning att återkomma när den aviserade bostadspolitiska propositionen kommer och när Storstadskommittén har avslutat sitt arbete.

Fru talman! Ett betänkande som egentligen innehåller förslag som berör samtliga utskott är svårt att på kort tid kunna ge rättvisa åt. Fortsättningsvis blir vårt uppdrag att bevaka att den generella politiken verkligen tar ansats på ett bättre sätt än i dag för att nå de integrationspolitiska målen. Vi skall ha ett samhälle som är präglad av rätten till arbete, social trygghet och ekonomisk rättvisa för alla oberoende av vilket land man kommer från, eftersom det minimerar risken för rasism och främlingsfientlighet.

Men det handlar också om att genom uthållig opinionsbildning förändra fördomar och attityder. I det solidariska samhället är alla en resurs. Människors vilja och förmåga att bry sig om sina medmänniskor är en stor tillgång, inte minst i kampen mot främlingsfientligheten. Det är inte alltid lätt att leva nära människor med andra vanor och traditioner, och

ibland blir det konflikter. Men tror man på solidaritetens betydelse blir det lättare att vara olika och ändå kunna känna gemenskap.

Det handlar om hur medmänsklighet och samhällsgemenskap skall överleva i en värld där länders gränser suddas ut. I dag kan vi än mindre än tidigare bygga vår samhällsgemenskap på att stänga ute och hålla borta. I framtiden kommer framgångsrika samhällen att vara de som möter omvärlden och människor med öppet sinne, nyfikenhet och kamratskap.

Jag yrkar än en gång bifall till hemställan i socialförsäkringsutskottets betänkande SfU6.

Anf. 30 ANN-KRISTIN FØSKER (fp) replik:

Fru talman! Anita Jönsson nämner inte med ett enda ord de problem och de gråzoner som framför allt generaldirektören för Invandrarverket så tydligt framhöll vid den hearing som socialförsäkringsutskottet hade. Vi kommer nu helt plötsligt att få två myndigheter som skall ansvara för frågor som ibland kommer att gå i varandra. Det finns en stor risk för att det blir ett dubbelarbete, som generaldirektören framställde det. Jag skulle gärna vilja höra en kommentar till det. Tack!

Anf. 31 ANITA JÖNSSON (s) replik:

Fru talman! Först vill jag göra ett tillrättaläggande. Jag yrkar naturligtvis avslag på samtliga reservationer och inte på motionerna.

Debatten om en ny myndighetsstruktur tycker jag har tagit litet konstiga vändningar. Man talar om att den nya myndigheten skall lösa frågor som är av en sådan stor dignitet, som integrationsfrågorna är. Det är ju alldeles felaktigt. Alla myndigheter har ett ansvar för att det här genomförs. Det denna myndighet skall göra är att samla all den kunskap som finns hos myndigheterna för att verkligen se till att de nya integrationspolitiska målen får genomslag i den nya verksamheten.

Vad gäller specifikt den fråga som tas upp vill jag säga att den utredning som nu skall lägga fram förslag om hur den nya myndigheten skall se ut också har fått i uppdrag att undersöka hur man skall lösa gränsdragningen mellan Invandrarverket och den nya myndigheten. Jag förutsätter att man gör det på ett sådant sätt att det blir så effektivt som möjligt.

Anf. 32 ANN-KRISTIN FØSKER (fp) replik:

Fru talman! Just det som Anita Jönsson tar upp är att andra medaktörer också skall vara med och ta ett ansvar. Men det finns en tydlig risk i det. När man skapar en myndighet är det lättare för andra att kunna dra sig undan sitt ansvar. Man förväntar sig nu att det är den nya integrationsmyndigheten som har ansvaret och som skall sköta det här.

Jag vill ändå en gång till lyfta fram att generaldirektören för Invandrarverket mycket tydligt talar om att integrationsmyndigheten hela tiden kommer att behöva vända sig till Invandrarverket för att få uppgifter som Invandrarverket har jobbat fram och lagt ned extra möda på för att i sin tur överlämna till nästa myndighet som i sin tur skall överlämna dem till nästa. Den nya myndigheten kommer att bli någon sorts mellantransportör. Jag tycker att generaldirektören var mycket tydlig när hon lyfte fram

Anf. 33 ANITA JÖNSSON (s) replik:

Fru talman! Jag ser inte det nya förslaget som en risk utan som en möjlighet att vara pådrivande i alla de frågor som vi här har tagit upp för att vi skall få en bra integration utifrån de mål som vi har ställt upp.

Hur olika myndigheter skall arbeta praktiskt med varandra handlar ju om hur man samordnar och samverkar. Det gör man ju redan i dag. Jag menar att dessa två myndigheter även här måste samverka på olika sätt. Men hur gränsdragningen skall se ut när det är helt klart vet vi inte än. Det får som sagt var utredningen komma fram till.

Anf. 34 GUSTAF VON ESSEN (m) replik:

Fru talman! Det jag vill ta upp gäller också Invandrarverket kontra integrationsmyndigheten, om den kommer att kallas för det i framtiden.

Vi är från moderaternas sida medvetna om att någon myndighet måste betala ut pengar till kommunerna när det gäller introduktionsersättning och sådant. Någon måste handha detta. Någon måste följa upp att kommunerna gör sitt jobb. Någon måste följa upp att kommunerna också kanske kan anlita enskilda organisationer för att genomföra det här arbetet. Det har vi tidigare tyckt vara riktigt. Av den anledningen finns det en logik i att dela på Invandrarverket.

Men nu ger man myndigheten dessutom uppgifter som om den var något slags övervakare. Det är ungefär som om den, som Ulla Hoffmann sade tidigare, skall bedriva något slags integrationsarbete. Det tror vi faktiskt mindre på. Då bör man ha andra system i stället för detta.

När man så småningom får se över Invandrarverkets organisation, dess mer gränsnära uppgifter, och Invandrarverket får en mer tydlig prägel av immigrationsmyndighet tror jag att de här frågorna också kommer att kunna lösas naturligt. Men jag är inte säker på att vi är där ännu. Vi behöver se över det här i sin helhet litet noggrannare. Det är därför vi för närvarande inte är beredda att göra den här delningen. Jag tror inte heller att den här delningen egentligen kommer att innebära särskilt mycket. Det är alltid en fara att tillskapa en myndighet. Man tror att man har löst ett problem därför att man har en myndighet.

Anf. 35 ANITA JÖNSSON (s) replik:

Fru talman! Moderaternas ställningstagande tycker jag är litet ologiskt, eftersom man tidigare så klart har påtalat vikten av att göra en distinktion mellan integrationsfrågor och övriga invandrarfrågor.

En del av de problem som har lyfts fram är rent organisatoriska. Jag förutsätter att de blir lösta på bästa sätt. I motsats till Gustaf von Essen tycker jag att det är bra att det finns en myndighet som på ett bra sätt verkligen kan följa upp de andra myndigheternas ansvar, så att de inom ramarna för sina politikområden når de integrationspolitiska målen. Då kan myndigheten se alla de goda exemplen och vara en kunskapsbas för inte bara myndigheterna utan i samhället i stort.

*Fel! Okänt
växelargument.*

Anf. 36 GUSTAF VON ESSEN (m) replik:

Fru talman! Jag tycker att man skall följa upp och fortlöpande utvärdera i vilken mån de integrationspolitiska målen uppnås. Det är mycket viktigt. Där delar jag Anita Jönssons uppfattning. Men jag är inte så säker på att det är en myndighet som skall göra det. Jag tror att det lika gärna kan läggas ut på forskningsinstitut, universitet eller t.o.m. i vissa fall mera högtstående konsultföretag osv. Jag vet inte om det är så välbetänkt att inrätta en myndighet för den typen av måluppföljning. Den måluppföljningen av integrationsarbetet kan nog bedrivas från Regeringskansliet lika väl som från en myndighet.

Däremot ser jag i och för sig logiken i att ha en myndighet för kontakterna med kommunerna, dvs. för utbetalningar och uppföljning av kommunernas arbete för introduktionen. Det arbetet kan för närvarande lika gärna ligga kvar i Invandrarverket, men det kan så småningom tappas av i en eller annan form när vi har sett en färdig helhet. Jag tycker inte att vi är där ännu. Det är inte så stor skillnad mellan oss, men skillnaden är tillräckligt stor för att jag i dag inte kan yrka bifall till regeringens förslag på den punkten.

Anf. 37 ANITA JÖNSSON (s) replik:

Fru talman! Det är knappast unikt i den politiska debatten att vi egentligen arbetar mot samma mål men har olika uppfattning om hur vi skall nå dit. Här har regeringen och utskottet ansett att detta är det bästa sättet att organisera detta för att uppnå de politiska målen.

Anf. 38 KARIN ISRAELSSON (c) replik:

Fru talman! Jag tänkte att vi skulle få majoritetspartiet att säga något om frågor som också ligger socialförsäkringsutskottet varmt om hjärtat, frånsett de övriga frågor som rör invandrar- och integrationspolitiken.

Det gäller då äldre invandrades behov av kunnig personal med språkkunskaper och kulturell bakgrund. Det skall utgöra en merit när man anställer personal inom dessa olika områden. En annan fråga som är aktuell gäller rehabilitering av invandrarkvinnor, i betydelsen att det sker på ett likvärdigt sätt jämfört med den rehabilitering som erbjuds männen.

Det vore intressant att höra Anita Jönssons synpunkter på de två delarna. Det finns vissa skrivningar i utskottsbetänkandet som vi från Centerns sida inte var nöjda med. Därför har vi reserverat oss på de två punkterna. Det vore intressant att i dagens debatt få lyfta fram majoritetspartiets synpunkter.

Anf. 39 ANITA JÖNSSON (s) replik:

Fru talman! Jag delar Karin Israelssons uppfattning att vi måste lösa problemen med de äldre invandrarkvinnornas svårigheter i sjukvården, som beror på att de inte förstår språket.

Genom det förslag som har lagts fram i riksdagen i dag har ett tydligt ansvar givits till regeringen att med hjälp av hälso- och sjukvårdslagen klara av dessa uppgifter. Det finns sedan stor frihet för organisationerna att lösa problemen. Jag kan tänka mig att det inom sjukvården finns en speciell avdelning för patienter från en viss språkgrupp. Vid utannonse-

ring av tjänster inom hemtjänsten och sjukvården skall det framgå om det är en merit att vara tvåspråkig. Med de intentioner vi har framfört skall det vara möjligt att klara av en sjukvård på lika villkor.

Däremot tycker jag inte att vi i riksdagen skall tala om värdering av meriter – som skall ske på den öppna arbetsmarknaden.

Prot. 1997/98:38

2 december

*Fel! Okänt
växelargument.*

Anf. 40 KARIN ISRAELSSON (c) replik:

Fru talman! Jag tackar för svaret. Jag förstår av Anita Jönssons senaste inlägg att det är svårt för oss att lägga fast hur meriter skall värderas. Vi kan naturligtvis tycka – det gör vi och har gjort i många år – när det gäller språkmeriterna.

Det här talar för att även integrationsmyndigheten skall ha ett uppföljningsansvar av vad som händer och kommer att hända i samhället. Även de andra myndigheterna har ett ansvar för att integrationen löper på ett för samhället bra sätt.

Vi har kanske tidigare varit dåliga på att följa upp de beslut vi har fattat. Men i just det här fallet bör en dokumenterad uppföljning ske i integrationsarbetet, precis som för hälso- och sjukvårdslagen i övrigt.

Anf. 41 ROSE-MARIE FREBRAN (kd) replik:

Fru talman! Jag vill ställa två frågor till Anita Jönsson.

För det första: Vad beror det på att Socialdemokraterna vill ha ett decentraliserat invandrarverk och ett centraliserat integrationsverk?

För det andra: Varför delar inte Socialdemokraterna utredarens uppfattning om vikten av en bred politisk förankring av den nya verksamheten och ett engagerat stöd från regering och riksdag?

Anf. 42 ANITA JÖNSSON (s) replik:

Fru talman! Vad gäller det kommande integrationsarbetet andas hela betänkandet att det inte är fråga om att en enskild myndighet skall klara av detta. Här har alla ett ansvar, dvs. kommunerna, de andra myndigheterna och de politiska partierna. Jag tycker att Rose-Marie Frebran på ett alldeles felaktigt sätt har tolkat att integrationen skulle ske centraliserat.

Sedan kan man alltid diskutera vad en bred politisk majoritet är. Jag tycker att vi för förslaget om att inrätta en integrationsmyndighet har en klar majoritet. På det sättet har vi i vanlig demokratisk anda fattat beslut med utgångspunkt i de regler och förutsättningar som vi har.

Anf. 43 ROSE-MARIE FREBRAN (kd) replik:

Fru talman! Jag är självklart inte nöjd med Anita Jönssons svar. Ett verk skall inte sköta detta.

Jag förstår fortfarande inte logiken i att det verk som kommer att ha huvudansvaret för att ta emot de nyanlända skall fortsättningsvis vara decentraliserat. Det framgår tydligt av propositionen. Men det verk som skall ha huvudansvaret för integrationsfrågorna över hela Sveriges avlånga land skall vara centraliserat. Det framgår mycket tydligt att det skall vara centraliserat. Det är för mig upp-och-nedvända-världen.

Sedan säger Anita Jönsson att det går att diskutera vad bred politisk förankring är. Jag fick då klart för mig att 51 % mot 49 % är för Social-

**Fel! Okänt
växelargument.**

demokraterna en bred politisk förankring. Detta beklagar jag verkligen. Vi har helt olika syn på vad bred förankring är för något.

Anf. 44 ANITA JÖNSSON (s) replik:

Fru talman! Jag begär inte att Rose-Marie Frebran skall förstå logiken i detta. Hon har missat det hela fullständigt. Vi säger att integrationspolitiken skall särskiljas från invandrapolitiken. I integrationspolitiken ingår de första åren för dem som har invandrat till Sverige och fått uppehållstillstånd. Jag tycker att det är logiskt att den nya myndigheten får det här ansvaret.

Vad sedan gäller våra olika uppfattningar om hur vissa ord skall tolkas, är det naturligtvis någonting som man tar till i debatten när man inte har andra, sakliga argument. Det finns fortfarande en klar majoritet för att vi skall ha en ny myndighet som hjälper till i arbetet med integrationspolitiken.

Anf. 45 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s):

Fru talman! Mycket har hänt sedan riksdagen fattade beslut om invandrapolitiken år 1975.

Invandringen har radikalt förändrat befolkningens etniska sammansättning. Närmare 1 miljon samhällsmedborgare i Sverige är födda i något annat land. En femtedel av alla barn under 18 år har åtminstone en förälder som är född utomlands. Sverige präglas i dag av en sprakande mångfald av etniciteter, kulturer, språk, religioner och livserfarenheter.

Denna mångfald är en stor rikedom, som bär löften om en vitalisering av hela vårt samhälle. Samtidigt har nya, komplexa samhällsfrågor växt fram. Arbetslösheten har lett till ökade klyftor i samhället. Detta har drabbat de invandrade samhällsmedborgarna särskilt hårt.

En motsvarande situation råder också inom politik och samhällsliv. Det finns i dag en påtaglig underrepresentation av invandrade samhällsmedborgare inom politiska församlingar, folkrörelser och gamla samhällsinstitutioner. En annan utvecklingslinje som kantas av oro är ökad segregation i boendet, ett växande utanförskap, diskriminering på arbetsmarknaden och tilltagande inslag av rasism och främlingsfientlighet i vårt samhälle.

Avsikten med den gamla invandrapolitiken har varit att innefatta dem som invandrat i den svenska samhällsgemenskapen. Denna politik har fungerat framgångsrikt under den första tiden, men i längden har effekten varit den motsatta. Invandrapolitiken, tillsammans med administration som byggts upp för att genomföra den, har genom en ensidig fokusering på såråtgärder för invandrade personer medverkat till ett socialt utpekande av de invandrade samhällsmedborgarna som en avvikande befolkningsslag och har bidragit till att skapa ett destruktivt vi-och-de-tänkande i samhället.

Vi har ett stort behov av att komma bort från detta segregande vi-och-de-tänkande. Det är också nödvändigt att harmonisera den etniska och kulturella mångfald som präglar Sveriges nya verklighet och finna varaktiga lösningar på de nya, komplexa samhällsfrågorna. Detta förutsätter ett helt nytt synsätt och en ny politik, som vida överskrider invandrapolitikens snäva perspektiv och omhändertagande såråtgärder.

Invandrarpolitiken har spelat ut sin roll. Nu går vi från invandrarpolitik till integrationspolitik.

Integration är ingen invandrarfråga utan en samhälls- och demokrati-fråga som berör oss alla här i vårt land. Integration handlar inte om att den invandrade samhällsmedborgaren ensidigt skall anpassa sig i det svenska samhället. Den nya politiken uppfattar integration som en ömsesidig förändringsprocess som berör både samhället och individen, såväl den infödda som den invandrade.

För den invandrade samhällsmedborgarens del handlar det om viljan och ansträngningen att delta i samhällslivet. För majoritetsbefolkningens och samhällets del handlar det om att vara öppen för den etniska och kulturella mångfalden, skapa lika förutsättningar för delaktighet och ta till vara mångfaldens skaparkraft och rikedom inom alla samhällsområden.

De säråtgärder som riktar sig till nyanlända invandrare kommer i den nya politiken att begränsas till de första två tre åren. De introduktionsprogram som erbjuds till nyanlända skall vara individanpassade och utformas tillsammans med individen och inte åt honom eller henne. Medperspektivet skall genomsyra hela den framtida integrationspolitiken.

Efter introduktionsfasens riktade åtgärder för nyanlända anser inte regeringen att det behövs en särpolitik för invandrade samhällsmedborgare. I stället skall den generella politiken gälla. Mångfaldens verklighet ställer emellertid nya krav på den generella politiken. Politiken måste på ett helt annat sätt än hittills utgå från och spegla mångfalden i vårt samhälle.

Det övergripande målet för den nya politiken är att skapa lika rättigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund. Ett annat viktigt mål är att skapa en samhällsgemenskap med samhällets mångfald som grund samt en samhällsutveckling som kännetecknas av ömsesidig respekt och tolerans.

Integrationsfrågorna överskuggades tidigare av de mer akuta och tidskrävande asyl- och invandringsfrågorna. Genom att skilja dessa frågor åt på det politiska planet får nu integrationsfrågorna betydligt större utrymme i regeringens långsiktiga och löpande arbete. Detta kan även skönjas i mediedebatten. Tidigare låg integrationsfrågorna långt ute i debattens periferi. I dag finns de i debattens fokus.

Av samma skäl anser regeringen att det krävs en delning även på myndighetsplanet. Integrationsfrågorna är av den art att de behöver stå i myndighetens finrum och inte på dess bakgård, som har varit fallet med Invandrarverkets hantering av integrationsfrågorna.

Statens invandrarverk, som ansvarar för delar av integrationsfrågorna, har som huvuduppgift att hantera invandrings- och tillståndsfrågor. Invandrarverkets migrationsprofil har förstärkts ytterligare sedan verket tog över ansvaret för grundutredningar och förvar av asylsökande, som tidigare hanterades av Polisen.

Regeringen anser inte att det är lämpligt att en myndighet som hantear polisiära frågor, som förvar av asylsökande, samtidigt skall arbeta med frågor om integration. Integration är ingen invandrarfråga utan en mycket viktig samhällsfråga. Därför är det inte lämpligt att en utpräglad migrationsmyndighet ansvarar för en samhällsfråga som är av stor vikt för Sveriges framtid.

Prot. 1997/98:38

2 december

*Fel! Okänt
växelargument.*

*Fel! Okänt
växelargument.*

Regeringen har dragit slutsatsen att en ny statlig myndighet behövs som får ansvar för att de integrationspolitiska målen får genomslag och som aktivt kan stimulera integrationsprocesserna i vårt samhälle.

De integrationspolitiska målen kommer inte att kunna uppnås utan ett aktivt förändringsarbete som berör hela samhället. Detta kommer emellertid inte att ske automatiskt bara därför att en ny politisk slås fast och mål och synsätt görs bekanta. Regeringen har därför starkt betonat vikten av att kontinuerligt följa upp vad som sker såväl över tiden som på olika områden och nivåer i samhället. För att uppföljningen skall kunna fungera som ett viktigt instrument i förverkligandet av integrationspolitiken måste resultatet av uppföljningen återföras både till de olika aktörerna – kommuner, organisationer arbetsgivare etc. – samt till regering och riksdag. Genom återföringen skapas incitament till förändringar, och kunskaper erhålls som kan ge vägledning för det fortsatta arbetet. Vi skapar också de goda exemplen.

Den nya myndigheten skall inte ta över uppgifter från andra myndigheter, såsom har hörts i flera debattinlägg från talarstolen här i dag. Tvärtom. Myndighetens uppgift är att se till att andra tar ansvar för att de i den egna verksamheten utgår från och speglar mångfalden – detta oavsett om det handlar om åtgärder inom den generella politikens ram, särskilda insatser för nyanlända eller andra aktiviteter och verksamheter. Myndigheten skall alltså inte själv vara operativ, utan den skall fungera som en motor för integrationsarbetet och följa upp och utvärdera andras operativa arbete.

Myndigheten kommer också att ha det övergripande ansvaret för att motverka och förebygga främlingsfientlighet och rasism och vara en drivande kraft för att sådant arbete bedrivs kontinuerligt i samhället. För att kunna fullgöra detta arbete bör den nya myndigheten ägna kraft åt att utveckla ändamålsenliga metoder och arbetsformer.

I linje med integrationspolitikens mål och inriktning är det inte invandrare som är myndighetens målgrupp, utan det är kommuner och andra aktörer med ansvar för att förverkliga de integrationspolitiska målen. I centrum för myndighetens verksamhet står enligt regeringens förslag att främja lika rättigheter och möjligheter för alla, oavsett etnisk och kulturell bakgrund, samt att följa samhällsutvecklingen och utvärdera åtgärder och insatser mot bakgrund av den etniska och kulturella mångfalden i vårt samhälle.

Detta är en annorlunda och betydligt bredare uppgift än att ta ansvar för invandrades integration i samhället. Integration syftar ytterst till att skapa ett ”vi” av samhällets etniska och kulturella mångfald. Det är enligt mitt sätt att se en ödesfråga för Sverige. Integration handlar om deltagande och delaktighet. Att öka de invandrade samhällsmedborgarnas delaktighet i alla samhällsområden och nivåer är en av vårt samhälles stora utmaningar. Därför är integration en fråga som angår oss alla.

Palme konstaterade vid ett tillfälle på 70-talet att Sverige var ett mångkulturellt samhälle. Han sade att det är svårt att leva i ett sådant samhälle och att det är någonting som vi måste lära oss. Jag är beredd att hålla med honom om det. Vi är inne i ett lärande. Vi skall ta till vara den kunskap och kompetens som finns, även om vi ännu inte alltid förstår att den finns. Det finns en källa att ösa ur. Vi kan göra Sverige mycket bättre och höja kvaliteten på våra liv som människor i samhället.

Lika rättigheter och möjligheter i mångfaldens Sverige är en vision för integrationspolitiken. Var och en av oss – självfallet hela samhället – har ett ansvar och en uppgift.

Prot. 1997/98:38
2 december

*Sverige, framtiden och
mångfalden – från
invandrarpolitik till
integrationspolitik*

Anf. 46 GUSTAF VON ESSEN (m) replik:

Fru talman! Det är inte så lätt att replikera på anföranden av den karaktär som har hållits här i dag. Vi är egentligen ense om väldigt mycket, nämligen att vi vill försöka förbättra invandrarnas delaktighet i samhället. Det som skiljer oss åt är metoderna i det generella perspektivet.

Nu blir myndigheten av. Vi får önska den lycka till. Vi får se om den gör någon nytta eller inte. Det kan hända att den gör nytta. Det finns säkerligen andra bra saker.

Den allra största skillnaden är ändå synen på hur vi skall förnya Sverige och på hur vi skall bedriva en ekonomisk politik, en tillväxtpolitik och en sysselsättningspolitik. Det är där vi skiljer oss åt.

I dag har vi ett arbetslöshetsgap på 100 000–120 000 när det gäller invandrare jämfört med svenskar. Invandrarna är utanför arbetsmarknaden. Det har hittills inte lyckats vare sig för borgerliga eller socialdemokratiska regeringar att åtgärda detta.

Kommer vi att lyckas utan att reformera svenskt ekonomiskt system? Det kan exempelvis göras genom att bryta ned barriärer mellan arbetsmarknaden och de arbetssökande, genom att få ned skattetrycket så att tjänster kan efterfrågas av hushållen och genom att avreglera för företag och företagare i allt ökad utsträckning. Det är sådana saker som gör att både svenskar och invandrare kan komma i gång i jobb och att vi kan få en tillväxt. När det gäller hur vi skall gå till väga här skiljer regeringen och Moderaterna sig åt.

Därför är denna integrationsdebatt nyttig och bra, men i det stora hela egentligen relativt meningslös.

Anf. 47 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s):

Fru talman! Jag tycker inte att debatten är relativt meningslös. Visst är det problem med integrationsfrågorna när ett samhälle inte är i balans och när alla som vill ha ett arbete inte kan få det. Visst är det ett bekymmer.

Man kan också se det utifrån en annan utgångspunkt och ställa sig frågan om vårt samhälle är rättvist som det är i dag. Har människor, oavsett vem och varifrån de kommer, samma chanser, eller behandlas vi olika i vårt samhälle på olika nivåer och av olika människor, institutioner och företag?

Mitt svar på den frågan är att det inte är rättvist. Man blir inte likadant behandlad. Man har inte lika rättigheter och möjligheter i det svenska samhället i dag. Särskilt utsatt är man om man har invandrat från något annat land.

Oavsett hur det är i övrigt i samhället måste vi eftersträva en rättvisa. Alla måste få komma in i fråga och vara delaktiga. Alla måste få finnas till, och alla måste kunna skaffa sig en identitet. Alla måste känna att de bidrar till något i samhället. Alla måste, inte minst, få försöka försörja sig.

Den rättvisan har vi inte, så jag tycker inte att debatten är meningslös. Jag tror inte att vi skall uppehålla oss alltför länge vid diskussionen om

**Fel! Okänt
växelargument.**

den ekonomiska politiken, avregleringar och liknande. Jag tror inte att vi löser de frågorna här i dag.

Anf. 48 GUSTAF VON ESSEN (m) replik:

Fru talman! Jag delar statsrådets uppfattning i den frågan.

Vad jag menar är att den relativa tyngden när vi diskuterar invandrar-
nas framtida möjligheter ligger just i den möjlighet som skapas med en
bättre tillväxtpolitik. Integrationsåtgärder, som föreslås här, är viktiga.
Staten skall tillhandahålla kompensatoriska åtgärder för att alla skall få
samma chanser och samma möjligheter. Den dagen vi får se ett förslag
till riksdagen om en förändrad diskrimineringslag tror jag att vi börjar
närma oss litet viktigare saker.

Det finns mycket i målbeskrivningarna som jag ställer upp på och
tycker är utomordentligt bra och intressant. Vi kan diskutera hur målupp-
fyllelseerna skall utvärderas. Men den stora frågan är i alla fall hur männi-
skor skall få möjlighet att ta ansvar för sina egna liv och att utvecklas i en
friare situation än i dag. Vi måste förnya Sverige på en rad olika punkter
för att både invandrare och svenskar skall komma i gång och kunna ta ett
ökat eget ansvar för sina liv. Det är väl egentligen det som vi helst vill
göra.

Anf. 49 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s):

Fru talman! Menar Gustaf von Essen att avregleringar och försäm-
ringar i exempelvis arbetsrätten leder oss in på ett spår där människorna
finner lycka och framgång i Sverige, oavsett om de är födda någon ann-
anstans eller inte? Så enkel tror jag inte att verkligheten är. Jag tror dess-
utom att vi skulle hamna i en situation där vi sannolikt heller inte skulle
ha förutsättningar att klara de ekonomiska åtagandena när det gäller de
behov som människorna i vårt samhälle har om vi skulle genomföra det
Gustaf von Essen vill. Jag är ganska övertygad om att det är så.

Jag är ense med Gustaf von Essen om att lagen mot etnisk diskrimine-
ring i arbetslivet är viktig. I går lade den kommitté som har arbetat med
frågorna en tid fram ett förslag. Jag har betraktat det som hastigast och
har därför inte hunnit med att titta på alla detaljer. Jag kan ändå säga att
man i och med förslaget på ett kraftfullt sätt tar ett rejält kliv in i en situ-
ation där människor i alla fall skall få komma i fråga när de har sökt ett
jobb och kan befinnas ha kompetens. Om en sökande ratas på grund av
sitt namn har arbetsgivaren gjort sig skyldig till något som inte är i över-
ensstämmelse med lagen. Det tycker jag är ett oerhört viktigt framsteg.

Om förslaget blir en realitet – om det blir en lag – flyttar samhället
fram positionerna på en rad punkter. Syftet är att alla skall få konkurrera
om ett jobb och att den bäste skall få det. Det är det som det handlar om.
Ingen skall ratas bara på grund av sitt namn. Vi har anledning att se fram
emot en debatt under våren, förhoppningsvis, när det har kommit ett
lagförslag.

Anf. 50 ANN-KRISTIN FØSKER (fp) replik:

Fru talman! Jag tror säkert att statsrådet och jag har litet olika syn på
frågan. Jag tror att just avreglering skulle leda integrationen i en positiv
riktning. Vi skall inte sätta upp så många hinder.

*Fel! Okänt
växelargument.*

Statsrådet har väl en gång i tiden arbetat på Bahco verkstäder i Enköping. Jag tänker på hur mycket folk som kom dit från både Grekland och Jugoslavien och hur snabbt dessa människor integrerades i samhället, trots, eller kanske tack vare, att vi inte hade någon överstatlig myndighet.

Situationen just då, som var så väldigt annorlunda, var att vi behövde dessa människor här därför att det fanns arbete. Om man avreglerar och på så sätt ger större möjlighet att få fler jobb tror jag att det är god bit på väg. Det är inte det enda, det är vi nog överens om, men jag tror ändå att det är ett steg i rätt riktning.

Jag ställde en fråga som jag inte fick svar på av Anita Jönsson men som jag hoppas att statsrådet kan svara på. Generaldirektören för Invandrarverket har klart och tydligt sagt att förändringen, dvs. att det kommer en ny integrationsmyndighet, utan tvivel har budgetkonsekvenser för Invandrarverket. Den skulle totalt innebära ett sparkrav på drygt 36 miljoner på en budget på 500 miljoner. Hon har vidare sagt: De pengarna kan vi bara hämta hem genom att spara i prövningsverksamheten, vilket betyder att de asylsökande kommer att få vänta ännu längre innan de får sina ärenden avgjorda.

Jag vill understryka att även den förra regeringen hade problem med det här. Det är alltså inte enbart slag mot den sittande. Men vad är kommentaren från statsrådet?

Anf. 51 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s):

Fru talman! Ann-Kristin Føsker talar om att Invandrarverket skulle drabbas av besparingskrav om vi separerar den verksamhet som Invandrarverket i dag sköter efter det att man har fått uppehållstillstånd i Sverige. Här kan jag också svara på något som tidigare påstods här, nämligen att vi kommer att få en luddig gräzon mellan de båda myndigheterna. Gränsen går ju vid uppehållstillståndet. Det är dessutom enkelt att med teknikens hjälp föra över information från Invandrarverket till den nya myndigheten. Alla uppgifter finns i en databurk, och tillgång till programmet och informationen har man. Därför kan man på den nya myndigheten sitta och trycka på sina knappar för att sedan kunna operera de här frågorna på ett konstruktivt sätt.

Det innebär alltså inga sparkrav med anledning av myndigheten att vi tar från Invandrarverket de pengar som den övertagna verksamheten kostar. Det är vad det handlar om. Om det därutöver finns sparkrav på Invandrarverket har det inte något med den här propositionen att göra.

Anf. 52 ANN-KRISTIN FØSKER (fp) replik:

Fru talman! Jag tycker att det här är ganska frustrerande. Generaldirektören för Invandrarverket var väldigt tydlig. Hon framhöll just hur Invandrarverket och de som gjort själva beräkningarna hade räknat olika i fråga om de pengar som skulle följa med då man lyfter över vissa bitar från Invandrarverket till den nya integrationsmyndigheten. Hon sade mycket tydligt att det kommer att betyda ett besparingskrav på ca 12 % i en redan ansträngd verksamhet. Det är självklart att de pengarna måste tas någonstans ifrån. Enligt generaldirektören var det enda område som man skulle kunna ta pengarna från just ärendeprövningen.

Anf. 53 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s):

Fru talman! Jag skall inte förlänga det här meningsutbytet. Det är en felaktig föreställning att det skulle innebära 12-procentiga besparingar på resten av verksamheten att ta bort verksamhet från Invandrarverket. Det är ju resten som är den stora verksamheten på Invandrarverket, dvs. tillståndsgivning, asylmottagning och annan tillståndsprövning samt övriga polisiära verksamheter. Det här är en feluppfattning som jag beklagar att den finns. Den har inget att göra med den här frågan. Det är möjligt att det finns besparingskrav på Invandrarverket av andra skäl, men de har inte med propositionen eller med den nya myndigheten att göra.

Anf. 54 ROSE-MARIE FREBRAN (kd) replik:

Fru talman! Jag håller med statsrådet om väldigt mycket när det gäller att med ord uttrycka hur viktig integrationspolitiken är och att slå fast att det här inte handlar om invandrapolitik utan om något helt annat. Det angår oss alla. Det är en fråga för alla. Det skall genomsyra allt och få genomslag överallt. Allt detta håller jag verkligen med om. Men att det sedan leder till slutsatsen att vi skall ha ett integrationsverk hänger jag inte med i.

Parallellen till jämställdhetspolitiken är för mig väldigt tydlig. Denna är också något som alla riksdagens partier ställer upp för, talar om hur viktig den är och hur den skall genomsyra allt. Regering, departement, verk, myndigheter och hela den offentliga sektorn sägs ha ett ansvar som förebild osv. Vi har inte lyckats så väl än, men trots det har vi inte bestämt oss för att inrätta ett jämställdhetsverk. Vi satsar i stället väldigt mycket på Jämställdhetsombudsmannen. Jag tror att ingen skulle drömma om att plocka in det ämbetet någonstans eller försvaga det. I stället tillskjuter vi resurser, ändrar lagen när det behövs och satsar verkligen här.

Det jag skulle vilja se är motsvarande satsning inom integrationsområdet, dvs. en parallell till jämställdhetsområdet. Jag undrar varför regeringen inte ser det som en framkomlig väg.

Anf. 55 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s):

Fru talman! Rose-Marie Frebran säger att vi skulle se det här som en parallell till jämställdhetsarbetet. Det är väldigt mycket det synsättet som har präglat vårt arbete med den här propositionen. Vi har dessutom konstaterat, och det gjorde också utredaren av lagen mot etnisk diskriminering i arbetslivet, att jämställdhetslagstiftningen på det här området inte är bra. Den behöver reformeras. Det steget har hon tagit i sin utredning i och med den nya lagstiftningen mot etnisk diskriminering i arbetslivet. Vi har alltså totalt sett gått ett steg längre här, och det tycker jag är bra.

Sedan tycker Rose-Marie Frebran att det är bra att det här ligger kvar i Invandrarverket. Invandrarverket hanterar till 90 % invandrarfrågor – invandringsfrågor, tillståndsgivning och polisiära frågor. Där skulle alltså även samhällsfrågan, demokratifrågan och integrationsfrågan ligga. Det är omöjligt för en och samma ledning att hantera båda sakerna. Tro mig, jag vet från den tiden då jag jobbade på departementet och hade hand om båda frågorna. Det var bara flykting- och asylfrågor och invandrarnas tillståndsfrågor som var intressant. Resten fanns det aldrig tid att jobba med. Det gick inte. Samma situation har vi haft i Invandrarverket. Undan-

trängningseffekterna har varit mycket tydliga genom åren. Integrationsprocesserna, och även många människor som skall leva och bo här, har fått lida för att vi inte har tagit det här greppet förut.

Nu förändrar vi det här, precis som Rose-Marie Frebran säger. Vi tar ett steg framåt, enligt min uppfattning, och försöker åstadkomma ett hanterbart verktyg som vi kan använda i den här processen i syfte att göra det bättre för de människor som i dag inte är likabehandlade i vårt samhälle.

Anf. 56 ROSE-MARIE FREBRAN (kd) replik:

Fru talman! Jag och mitt parti vill framför allt förstärka Diskrimineringsombudsmannens ämbete, värna självständigheten, fördubbla de ekonomiska resurserna och se till att Diskrimineringsombudsmannen kan arbeta offensivt, förhoppningsvis med en ny och mycket bättre lag än vad vi har sett hittills. Det förslag som lades fram i går ser ut att vara hoppigivande. Jag har själv motionerat i riksdagen om detta och agerat på olika sätt. Det har tyvärr varit alltför trögt att få i gång utredningen från regeringens sida. Nu har den dock kommit till en slutpunkt, och det tycker jag är bra. Jag hoppas på en snabb beredning i departementet.

Det viktiga skulle alltså vara förstärkning av Diskrimineringsombudsmannens ämbete, inte att Invandrarverket fortsättningsvis skulle hantera integrationsfrågor. Jag ser inga problem med att Invandrarverket skulle fortsätta ta hand om placeringen av asylsökande som har fått uppehållstillstånd i kommunerna, att skicka pengar till kommunerna osv., utan det viktiga skulle vara förstärkningen av DO.

Anf. 57 KARIN ISRAELSSON (c) replik:

Fru talman! Det är väldigt viktigt att här understryka alla myndigheters ansvar. Det är inte bara Integrationsverket som skall ha det här ansvaret.

Jag skulle vilja fråga ministern, departementet och regeringen vad som låg bakom förslaget att integrera Diskrimineringsombudsmannen i ett nytt verk och en ny myndighet. Man fick en uppfattning, när man läste det korta avsnitt som fanns i propositionen, att det kunde ha lett till en klar försvagning av DO:s roll. Var det också departementets mening att så skulle ske? Det vore intressant att höra litet grand om den diskussion som förhoppningsvis låg bakom ett sådant ställningstagande, vilket riksdagen nu kommer att säga nej till. Jag tror att det är väldigt viktigt att vi från utskottets och riksdagens sida har sagt nej till en sådan försvagning som detta skulle ha lett till.

Förhoppningsvis kommer under våren ett sammanslaget förslag när det både gäller lagstiftningen, alltså DO:s möjligheter att verka, och DO:s framtida lokalisering och roll. Men det vore som sagt att intressant att få lyssna på diskussionerna som låg bakom propositionsförslaget.

Anf. 58 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s):

Fru talman! Karin Israelsson tar upp en väldigt viktig fråga. Jag delar uppfattningen när det gäller den hundraprocentiga friheten och självständigheten för DO. Det har aldrig funnits, och kommer aldrig att finnas, någon åsikt om att vi från regeringens sida skulle försöka slå ihop och binda händer och fötter på en ombudsman som är tillsatt i syfte att bevaka

***Fel! Okänt
växelargument.***

att svensk lagstiftning följs inom det här området, alltså frågor om diskriminering riktad mot andra etniska grupper. Det är tvärtom. Vår avsikt, som kraftigt misstänkliggjorts, har varit den rakt motsatta. Vi har velat göra det som Rose-Marie Frebran tog upp tidigare, nämligen öka DO:s flexibilitet och möjlighet att faktiskt göra mer.

Man talar i språkbruket om att vi skulle lägga DO *under* myndigheten. Det har vi aldrig sagt. Vi har sagt att vi skall lägga DO *i* myndigheten med en hundra procentigt självständig ställning i förhållande till myndighet, regering och andra. DO skall vara fri att i varje stund kritisera regering eller vem det nu är som möjligen förtjänar kritik. Vi skulle därmed också kunna ställa ett antal tjänster till DO:s förfogande för att man skall kunna gå ut med massiva informationsinsatser, för att skapa möjligheter och förutsättningar för en bredare kunskapsuppbyggnad och för att informera om lagstiftning. Det gäller att man i samverkan med myndigheten skall kunna åstadkomma just den här typen av aktiviteter. Det juridiska DO-ämbetets funktioner skall däremot vara hundra procentiga.

Jag beklagar att vi uppenbarligen inte har kunnat uttrycka detta tillräckligt tydligt i propositionen. Då hade vi faktiskt kunnat få ett starkare DO och en starkare myndighet. Då hade vi flexibelt kunnat utnyttja de här resurserna på bästa möjliga sätt.

Anf. 59 KARIN ISRAELSSON (c) replik:

Fru talman! Det är alltid bra med förklaringar. Det är bara synd att man om man nu hade denna intention inte kunde klarlägga detta i propositionen. Jag tror ändå att det förslag som nu väntas kommer att förbättra möjligheten för DO att vara en självständig myndighet. Jag tror att miss tanken, när man har en delad ekonomi och skall utnyttja varandras resurser, trots allt skulle ha vidhängt en sådan ny organisationsform, alltså att DO inte var självständigt. Det skulle ha undergrävt förtroendet för ombudsmannaorganisationen. Jag tror att den lösning som riksdagen nu kommer med kommer att förbättra DO:s möjligheter att betraktas som en självständig, opartisk myndighet gentemot såväl regering och riksdag som olika myndigheter.

Anf. 60 RAGNHILD POHANKA (mp) replik:

Fru talman! Vi är överens när det gäller den första delen av statsrådets anförande. Det tror jag gäller alla partier. Men jag hade samma fråga som Karin Israelsson när det gällde DO. Jag är inte så väldigt nöjd med svaret.

Jag ser det som att man bevarar invandrarna som invandrare genom att man har ett särskilt integrationsverk. Det blir en permanentning av situationen. Det vi har hört i dag av Anita Jönsson och statsrådet har inte fått mig att inse det goda med ett integrationsverk.

Sedan ifrågasätter jag de ekonomiska kalkylerna som också har varit uppe här i dag när det gäller Invandrarverket och integrationsmyndigheten. Som vi har planerat för pengarna i vår budget, ser det ut som om de verkligen förlorar pengar på det här.

Anf. 61 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s):

Fru talman! Det här är ganska befängt. Först säger Ragnhild Pohanka: Jag ställer upp på allt som statsrådet har sagt och allt vad propositionen

innehåller i de första delarna, de principiella och viktiga delar som skall styra upp resten. I nästa steg kommer hon och säger att vi vill bilda en myndighet med det rakt motsatta syftet, nämligen att bevara invandrarna som invandrare och behandla dem som invandrare. Det är väl nästan väl magstarkt, Ragnhild Pohanka, att komma med den typen av totalt inkonsekventa påståenden. Det har ingenting med verkligheten att göra.

Läser man propositionen så förstår man att syftet i alla fall är det rakt motsatta. En av de viktigaste uppgifterna för den här myndigheten är att se till att andra aktörer i samhället – det kan vara fackföreningar, politiska partiet, Miljöpartiet, sossar, arbetsgivare – skall se till att behandla människor på ett likvärdigt sätt. Det är vad det handlar om. Det tycker jag att vi borde kunna vara överens om.

Sedan kan man alltid diskutera om verktyget är bra eller dåligt. Det kanske finns ett annat, bättre verktyg. Men Miljöpartiet tycker tydligen att det har fungerat jättebra att vi inte har haft någon integrationspolitik från Invandrarverket de senaste tio femton åren.

Anf. 62 RAGNHILD POHANKA (mp) replik:

Fru talman! Det här tycker jag också var litet magstarkt. Jag menar att det är väldigt viktigt att man tar upp de här frågorna. Det sade jag i mitt huvudanförande också. Äntligen kommer det en proposition. Att vi har en integrationsminister anser jag också vara viktigt för integreringen.

Jag är rädd för att den här integrationsmyndigheten inte fyller det syfte som statsrådet, Socialdemokraterna och Centerpartiet har löst med att inrätta ett integrationsverk. Jag tror inte att det fyller det syftet, och därför har jag reserverat mig mot inrättandet av ett integrationsverk – inte som någon logisk kullerbytta utan för att jag tror att man skall gå en annan väg.

Vi är som sagt överens om målen. Men vägen dit är vi inte överens om. Det kanske får stanna vid det. Vi arbetar för en integrering, men vi har olika vägar att gå. När integrationsverket finns, kommer naturligtvis Miljöpartiet att göra det bästa av den situation som vi har.

Anf. 63 JUAN FONSECA (s):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till hemställan i utskottets betänkande beträffande mål och inriktning för integrationspolitiken. Jag kommer att avstå i en eventuell votering gällande inrättande av en ny myndighet för integration. Mina motiv har jag redovisat i en motion som har behandlats av utskottet.

Jag är nämligen skeptisk till en sådan myndighet. Jag blir också litet fundersam när jag läser i Dagens Nyheter i dag att de som skall förbereda och genomföra bildandet av en ny integrationsmyndighet bara är etniska svenskar – detta apropå mångfald. Jag tycker att det bland dessa åtta i rimlighetens namn åtminstone borde finnas *någon* från det svarthåriga Sverige.

Vad avser diskrimineringsombudsmannens uppgifter hör jag till dem som anser att ämbetet som sådant måste förstärkas i enlighet med de förslag som redovisades i betänkandet avseende utredningen av översynen av lagen mot etnisk diskriminering som presenterades i går. Vidare

**Fel! Okänt
växelargument.**

tycker jag att Invandartidningen inte bör läggas ned. Utöver dessa konkreta frågor har jag följande att säga:

Jag tolkar regeringens propositionsmål för integrationspolitik som ett erkännande av att jämlikhet i ett modernt välfärdssamhälle präglad av mångfald betyder allas rätt och möjlighet att vara olika. Under decennier har ökad jämlikhet varit synonymt med ökad likhet. För jämlikhetens skull skulle alla gå i samma skola och vårdas på samma sjukhus. Vi skulle alla bo och bete oss som svenskar oavsett varifrån vi kom. Staten och dess institutioner försökte – och försöker – att enhetliggöra alla invånare i landet. Svenskar som inte ser ut som etniska svenskar kallas för ”nya svenskar”. Ingen får vara olik och annorlunda.

Regeringens proposition är viktig därför att det i den anges att statens viktigaste uppgift är att garantera lika behandling av invånare och medborgare oavsett ursprung. Varje individ skall i sitt sökande efter försörjning och livsstil känna stöd och uppmuntran. Staten skall inrikta sig på motstånd mot alla former av diskriminering i samhället.

Fru talman! För att bekämpa ett vi-och-de-tänkande krävs det att det svarthåriga Sverige på allvar tas in i de instanser som avgör vårt lands öde. De flesta invandrade människor och deras barn i Sverige vill inte ta avstånd från det svenska. Men politiker, myndigheter, arbetsmarknaden och dess organisationer har väldigt svårt att öppna sina dörrar för dem som de anser är olika och annorlunda.

Om de politiska partierna, som är de instanser som skulle gå i spetsen för integrationsprocessen och motverka ett vi-och-de-tänkande, samlas till kongresser, stämmor eller landsmöten, där det bara finns ett fåtal personer tillhörande det svarthåriga Sverige, hur skall ett vi-och-de-tänkande då brytas och bekämpas? Vilka är det som har de bästa förutsättningarna att bryta och bekämpa ett vi-och-de-tänkande? Är det de som samlas till kongresser m.m. för att bestämma vårt lands öde, eller är det de som knackar på för att över huvud taget få komma in men inte släpps in? För mig är det de först nämnda som har de bästa förutsättningarna för detta.

Statsminister Göran Persson skriver i sin bok *Den som är satt i skuld är icke fri* bl.a. följande: ”Vi måste få in fler svenskar med invandrarbakgrund i politiken, i statsapparaten och i beslutande positioner. Fler svenskar med invandrarbakgrund måste återfinnas som åklagare, domare, poliser, officerare, förvaltningschefer, stadsarkitekter, skolchefer, rektorer och kommunaldirektörer. Och fler måste bli kommunalråd, nämndordförande och riksdagsledamöter. Detta är ett ansvar för alla politiker och partier.” Jag är fullständigt överens med statsministern.

Vi socialdemokrater i Stockholm känner oss stolta över att Stockholm är den första staden som i dag genomför en konkret integrationspolitik. Vi socialdemokrater i Stockholm har i dag fem personer med invandrarbakgrund i stadsfullmäktige, en av dem är kulturborgarråd. Samtliga tre socialdemokrater med invandrarbakgrund som finns i riksdagen är från Stockholm. Tre stadsdelsnämndsordförande i Stockholm är personer med invandrarbakgrund, och en stadsdelsdirektör har invandrarbakgrund. Stockholms socialdemokrater visar vägen i kampen för ett Stockholm för alla. Den enda förtroendepost som statsminister Göran Persson inte gett personer med invandrarbakgrund utanför Norden och Europa är som statsråd i regeringen. Jag hoppas att den dagen också kommer.

Fru talman! Så länge maktstrukturerna i vårt land inte ger plats åt det svarthåriga Sverige kommer frågan om integration att tolkas som allmän retorik av dem som man anser sig vilja integrera.

Fru talman! Det är väl känt att den svenska arbetsmarknaden har stora svårigheter med att öppna sina dörrar för det svarthåriga Sverige. Våldigt få arbetsgivare vill anställa folk som inte liknar dem själva. Etnisk diskriminering på arbetsmarknaden är ett stort problem i dagens Sverige, och till en del accepteras denna typ av diskriminering som något normalt.

Sara Fahlberg, 24 år, nekades arbete på Statoil därför att hon är svart. ”Det är ju en chansning att anställa en svart person, man har ju hört en del. Man har mindre besvär med en svensk.” Så kommenterade en hög chef på Statoil fallet med den svenska svarta Sara Fahlberg i tidningen Dagen.

Häromdagen träffade jag ett hundratal välutbildade afrikaner. En del var inflyttade hit. Andra var födda här. Jag ställde följande fråga: Hur många av er har ett riktigt jobb? Ingen av dem hade ett riktigt jobb.

Jag har vid en genomgång av riksdagens personalstyrka, utom lokalvården, hittat endast ett fåtal personer som har rötter utanför Norden. Det känns litet märkligt att riksdagen bland sina anställda inte bättre kan motsvara landets befolkningssammansättning. Det skulle kännas bra om riksdagen, som är landets högsta politiska instans, bättre kunde visa att man anstränger sig för att få en mångfald av människor bland sina anställda. Jag har till talmannen skrivit ett brev om detta. Tittar man vidare på de politiska partigruppskanslierna i riksdagen är situationen om möjligt ännu sämre. Gruppansvariga för varje partigrupp skulle kunna arbeta med frågan. I ärlighetens namn skall jag säga att Folkpartiet har en person med rötter utanför Norden, och Kristdemokraterna har en. Svarthåriga människor lyser med sin frånvaro.

”I Sverige 1997 händer sådant som vi brukar förknippa med det sydafrikanska apartheidsystemet eller den amerikanska södern. Och det är så vanligt att många av oss inte längre reagerar på vad som sker. I dagens Sverige nekas familjer med invandrarbakgrund att hyra lägenhet med hänvisning till vad grannarna skall säga, i dagens Sverige vägras nyktra skötsamma personer med utländsk bakgrund inträde på krogen med motiveringen att de är berusade eller våldsbenägna, i dagens Sverige nekas invandrade svenskar socialbidrag när infödda svenskar i motsvarande situation får sina bidragsansökningar beviljade. En central fråga är hur rättsväsendet förmår att tackla denna ’vardagsdiskriminering’. I dag är det uppenbart att det inte fungerar som det borde. Bristerna är allvarliga i polisens och åklagarnas hantering av utredningar rörande brottet olaga diskriminering.”

Fru talman! Det som jag har läst upp är inget som jag har skrivit, det är ett citat från Sveriges f.d. vice statsminister, tillika ordförande i kommittén Europaåret mot rasism, Mona Sahlin i en debattartikel i Dagens Nyheter tisdagen den 30 september 1997. Mona Sahlin är möjligen den enda person i hög politisk position från det etablerade Sverige som vågar beskriva det som många människor som ser lika konstiga ut som jag gör eller möjligen ännu konstigare tillhörande det svarthåriga Sverige utsätts för i det land som Olof Palme föddes i.

Jag själv vet vad det betyder att inte få komma in på en krog i Stockholm. Jag vet vad det betyder att förnedras och undanknuffas utan någon

*Fel! Okänt
växelargument.*

som helst förklaring. Jag vet själv hur rättsväsendet icke fungerar gällande fall som rör etnisk diskriminering.

Fru talman! Svarta människor i Sverige kräver att de inte blir kallade för negrer av poliser och andra. De upplever detta som diskriminerande och rasistiskt. Det borde faktiskt räcka att de svarta kräver detta för att andra skall respektera vad de tycker.

Tack för ordet.

Anf. 64 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s):

Fru talman! Jag måste till Juan Fonseca säga att det är synd att han – Juan Fonseca är ändå en erfaren politiker på området integration, invandrare osv. – alltför mycket förlitar sig på uppgifter i Dagens Nyheter. Det går att med partibröder på departementet kontrollera om uppgifterna är riktiga eller felaktiga. Då skulle vi slippa påståendet att vi i Inrikesdepartementet inte har med några invandrare i den organisationskommitté som skall titta närmare på själva organisationen för en ny myndighet.

SIOS, som är välbekant för Juan Fonseca, består av tolv av de stora riksorganisationerna i Sverige. De har själva utsett en person till ledamot, expert, i organisationskommittén, nämligen Jan-Olof Källström. Därutöver har vi *fem* personer i en referensgrupp, samtliga av olika nationaliteter. Det gäller Afrosvenskarnas riksförbund, Grekiska riksförbundet, Iranska riksförbundet, Kroatiska riksförbundet och Turkiska riksförbundet. Jag hoppas att Juan Fonseca ändå kan säga att det är en tillfredsställande representation på invandrarsidan, sett till helhetsbilden. Jag tycker att det är viktigt. Själv skulle jag inte drömma om att tillsätta grupperingar som skall diskutera integrationsfrågor utan att det finns en blandning. Mångfalden skall speglas i vår verksamhet.

Avslutningsvis: Jag har både hört och läst väldigt mycket om vad Juan Fonseca säger. Varje gång talar han om vilket elände det är här i Sverige. Han talar om samhällets baksida. Det är bra att vi får veta och se hur det är. Men någon gång skulle jag från Juan Fonseca vilja få konkreta förslag om vad vi skall göra åt detta problem. Som en betydelsefull socialdemokrat borde Juan Fonseca i debatten bidra till att det också går att hitta lösningar.

Anf. 65 JUAN FONSECA (s) replik:

Fru talman! Jag har faktiskt yrkat bifall till både regeringens proposition och utskottets förslag. Jag yrkar bifall till hemställan i betänkandet i dess helhet. Jag håller också med när det gäller politikens inriktning och mål. Däremot har jag uttryckt skepsis när det gäller själva myndigheten. Jag förväntar mig att jag har rätt att uttrycka det. Jag är faktiskt förvånad över ministrarnas ganska hårda angrepp mot mig som person. Jag har dock inget alternativ, eftersom vi är överens.

Anser ministern att det jag beskriver är ett påhitt? Skulle jag ha kommit till Sverige för att svartmåla landet? Ministern måste ringa bl.a. till Mona Sahlin, som är ordförande i kommittén för Europaåret mot rasism. Mona Sahlin beskriver vad jag aldrig skulle ta i min mun. Hon beskriver nämligen att det händer saker i Sverige som liknar apartheidsystemet. Det är alltså inte mina ord, utan det är Mona Sahlins ord.

Jag beskriver att väldigt många människor som ser ut som jag upplever vardagsdiskriminering i Sverige. Inte för inte beställer man en ny lag för att förhindra etnisk diskriminering på arbetsmarknaden. Om vi över huvud taget inte hade några problem, varför skulle vi då beställa en sådan lag? Om allting är frid och fröjd, varför skulle vi då just i dag diskutera integrationspolitik?

Jag beklagar ministerns ton mot mig som person.

Anf. 66 GUSTAF VON ESSEN (m) replik:

Fru talman! Jag har undringar kring ett par saker, Juan Fonseca. Jag tror att vi alla gärna – detta har ju sagts i denna kammare upprepade gånger under eftermiddagen – skulle önska att fler människor med invandrabakgrund kunde få delaktighet i samhället på ett helt annat sätt än som hittills varit fallet. Jag undrar om man i olika sammanhang skall utöka representationen av invandrare bara därför att det rör sig om invandrare. Eller skall man göra det därför att det handlar om personer som är duktiga och kompetenta och som har erfarenheter som är intressanta för oss alla? Det finns en viss skillnad där.

Detta leder mig över till nästa fråga: Vill Juan Fonseca egentligen ha kvotering av invandrare? Är det vad Juan Fonseca eftersträvar? Hur skulle i så fall den kvoteringen formuleras och implementeras? Om Juan Fonseca inte eftersträvar kvotering är det väl naturligt att ändå gå på kompetens på olika sätt och att väga in den erfarenhet och den kunskap som kanske just invandrare har, inte att kvotera in människor just därför att de är invandrare. Det är viktigt att hålla en viss rågång där. Frågan är alltså om Juan Fonseca vill ha kvotering eller inte.

Anf. 67 JUAN FONSECA (s) replik:

Fru talman! Innan jag ger Gustaf von Essen ett svar vill jag säga följande. Om citatet vad gäller Dagens Nyheter av i dag är felaktigt är jag den förste att be ministern om ursäkt. Men jag kräver också av ministern en bättre behandling av mig som person.

Självklart, Gustaf von Essen, anser jag inte att man måste ta in invandrare just därför att de är invandrare. Jag hör till dem som anser att man måste ta in personer som har meriter, kompetens och kunnande. Jag tror att det finns många som har ett kunnande i alla frågor som berör vårt land. Vad jag vänder mig mot är den allmänna retoriken, inte minst från Gustaf von Essens sida, när det gäller mångfald och det ena med det andra. Men när det verkligen gäller, då finns inte samma mångfald. Titta på det egna partiet och gruppkansliet i riksdagen, som inte på något sätt präglas av mångfald! Möjligen finns det någon person med invandrabakgrund som röstar på Moderaterna som kanske skulle vilja pröva på att jobba hos er. Titta på det! Om han eller hon är meriterad, se då till att vederbörande kommer in! Det är så man befolkar församlingar som i dag verkar vara ett slags reservat.

Anf. 68 GUSTAF VON ESSEN (m) replik:

Fru talman! Jag delar Juan Fonsecas åsikter härvidlag. Såväl mitt parti och många andra partier som exempelvis organisationer och företag bör förbättra sig och bredda sin rekrytering. Där håller jag helt med. Vi är för

*Fel! Okänt
växelargument.*

dåliga på det. Men vi måste basera det hela på meriter, kompetens, kunskande o.d. så att vi vet att vi får de rätta personerna. Det går säkert att kombinera. Jag är lika självkritisk som kanske en del andra här borde vara vad gäller den saken.

Moderaterna är ett parti som med stor enfasc predikar mångfald. Vi borde kunna bli bättre på att rekrytera på en bredare bas än som hittills varit fallet.

Jag fick svaret från Juan Fonseca att han inte är för kvotering. Det gläder mig. Det var det svaret jag ville ha av honom.

Anf. 69 JUAN FONSECA (s) replik:

Fru talman! Det är kompetens och kunnande som skall vara avgörande för om man får ett jobb. Den kompetensen anser jag finns i dag bland dem som hör till det svarthåriga Sverige. Jag skulle vilja för Gustaf von Essen redovisa ett bra förslag som jag tycker att man kunde titta på och som kunde diskuteras av dem som vill diskutera den sortens förslag.

Ett sätt att komma till rätta med diskriminering av människor med invandrarbakgrund på arbetsmarknaden är möjligen att koda anställningsansökningarna. Det innebär att alla inkomna anställningsansökningar först tas emot av en person, en anställare, som tar bort namn, adress och personnummer. I stället förser denna person ansökan med en kod. Anställaren läser sedan ansökningshandlingen utan att känna till namn, kön och ålder och kallar därefter de mest meriterade eller lämpade personerna till intervju. Betyg och andra intyg som ingår i ansökningshandlingarna kan tills vidare behållas av den person som sköter kodningen. Denne kan på ansökan markera t.ex. att uppgiven utbildning är styrkt med betyg.

Detta förslag, eller brist på förslag som somliga säger, skulle möjligen leda till att åtminstone fler kan kallas till intervju. Man har personifierat ansökningshandlingarna. Det är bara de som har bra meriter som kan kallas till intervju. Detta skulle ge möjligheter för många arbetsplatser att befolkas av annorlunda människor som jag.

Anf. 70 NIKOS PAPADOPOULOS (s):

Fru talman! I Sverige bejaktar alla riksdagspartier det mångkulturella samhället. En självklar utgångspunkt har varit

- att den etniska, kulturella, språkliga och religiösa mångfalden utvecklar och berikar det svenska samhället,
- att kulturmöten innebär något ömsesidigt positivt,
- att rättigheter och skyldigheter enligt svensk lag skall gälla för alla som bor i landet och
- att alla skall ges tillgång till språket och bör tillägna sig det.

Fru talman! Sverige har alltid varit ett invandrarland. Under medeltiden var det tyska hantverkare och köpmän som kom till Sverige. På 1600-talet införde finlåndarna nya odlingsmetoder i svenska skogsbygger. Under stormaktstiden inkallades skotska militärer och vallonska smeder. Redan då fanns det spår av trångsynthet och diskriminering. Judarna var inte välkomna. Först 1772 tilläts judar att bosätta sig i landet.

Under 1800-talet blev Sverige dock ett utvandringsland fram till 1909. Över 1 miljon svenskar utvandrade till Amerika, Kanada och andra länder. 1917–1918 infördes pass- och viseringstvång samt krav på sär-

skilt arbets- och uppehållstillstånd. Trots detta blev invandringen till Sverige större än utvandringen.

I slutet av andra världskriget inleddes en organiserad överföring av arbetskraft till vissa svenska industrier. Utbildad arbetskraft fick Sverige genom överenskommelser med t.ex. Grekland, Italien och Belgien.

År 1975 inleddes en ny epok i den svenska invandrapolitiken. Utgångspunkterna var jämlikhet, valfrihet och samverkan. Huruvida den politiken har lyckats kan diskuteras. I vart fall blev den omodern med tiden.

Med regeringsskiftet 1994 inleddes en förnyelse av den förda politiken. Invandringspolitiken skildes från invandrapolitiken. En integrationsminister utsågs, och grunderna för en ny, modern, tidsenlig och tydligare politik började ta form.

Den nya integrationspolitikens utgångspunkt är den generella politiken och individens rätt och lika rätt. Detta förutsätter dock nya tänkesätt, nya strukturer och nya arbetssätt. Förslaget om att skapa en ny integrationsmyndighet är ett steg i rätt riktning. Det är bra! Det är kanske det viktigaste och modigaste som regeringen föreslår i sin proposition.

Fru talman! I dag skriver vi historia när vi lämnar den förbrukade invandrapolitiken och går över till integrationspolitik.

I min motion berör jag lokaliseringen av den nya integrationsmyndigheten. Det finns flera motiveringar till att det skulle vara förmånligt att ha myndigheten i Tensta, Skärholmen eller Rågsved. Jag anger följande tre motiveringar.

För det första kan myndigheten i sin helhet kontinuerligt och effektivt samarbeta med alla andra beslutande myndigheter angående integrationsfrågor, frågor som berör alla myndigheter.

För det andra är Stockholm invandrarnas metropol. Här utvecklas och bearbetas förhandlingarna snabbare, här finns invandrarnas centrala representation SIOS, Samarbetsorgan för invandrarorganisationerna i Sverige. Här finns olika föreningar från nästan alla minoritetsgrupper som finns i Sverige och som den nya myndigheten kan använda när det behövs. Här kan den nya myndigheten träffa invandrarrepresentanter och snabbt och effektivt studera, förändra och utveckla de nya positiva idéerna.

För det tredje har lokaliseringen också ett oerhört symbolvärde. Samtidigt föreslår utskottet inget ställningstagande i fråga om lokalisering. Därför återkommer jag till den frågan vid annat tillfälle.

Fru talman! En annan fråga som jag tar upp i min motion är Stiftelsen Invandartidningen. Jag har själv läst Invandartidningen sedan 1967. Tidningen fyller många funktioner. Den är skriven på olika invandrar-språk. Det är så vi får information om samhällsfrågor. Tidningen ges ut även på lätt svenska sedan 1971–1972. Nu är det dags att även Invandartidningen utvecklas och förändras.

Jag tycker att utskottets förslag att Stiftelsen Invandartidningen skall få bidrag under hela 1998 är bra. Jag är övertygad om att Invandartidningen kommer att få ett tillräckligt andrum för att finna andra sätt att tillgodose behovet av information hos nya invandrare samt hos de gamla invandrargrupper som inte behärskar det svenska språket så bra.

Fru talman! Min sista fråga som jag vill ta upp är invandrarorganisationerna. När jag besökte SIOS representanter med min partikamrat Paavo

*Fel! Okänt
växelargument.*

Vallius fick jag och han en konkret fråga, nämligen: Vilken roll kommer vi, alltså invandrarorganisationerna, att spela när den nya integrationsmyndigheten kommer i gång? Det är svårt att ge ett konkret svar men en sak är klar: När den nya integrationsmyndigheten bildas är det viktigt att se över dels vilken roll invandrarorganisationerna kommer att ha i samhället, dels vilken ekonomisk hjälp myndigheten kommer att ge till organisationerna för att klara målet för integration.

Invandrarorganisationerna är en del av den svenska folkrörelsen, alltså en part som myndigheten måste räkna med i den så viktiga integrationsprocessen. Alla organisationer som bildas inom olika etniska grupper måste få tillräckligt med ekonomisk hjälp så att de kan leva upp till integrationsprogrammets mål.

Organisationerna kan bli en länk mellan flyktingarna, nya svenskar och myndigheten. Där kan invandrarorganisationerna spela en viktig roll. Det gemensamma språket, kulturen och religionen underlättar för invandrarorganisationerna att skapa trygghet mellan invandrarna, nya svenskar, och samhället.

Jag vill till utskottet framföra min tillfredsställelse över det mycket genomtänkta förslag som närmar sig invandrarorganisationernas önskemål i fråga om representation i styrelser samt det ekonomiska bidraget till invandrarorganisationerna.

Till sist vill jag påpeka att när den nya myndigheten anställer personal är det viktigt att det anställs personer med invandrarbakgrund.

Fru talman! Jag avslutar med att och yrka bifall till utskottets förslag.

Anf. 71 PAAVO VALLIUS (s):

Fru talman! Först vill jag kommentera litet grand Juan FONSECAS påstående om att det endast är Stockholms Arbetarekommun som har nominerat invandrare till Sveriges riksdag. Jag vill påpeka att vi är två Sverigefinländare i den här församlingen, och ingen av oss kommer från Stockholm. Vi har också invandrat till det här landet. Man bör vara litet försiktig med sina påståenden.

Om vi Sverigefinländare sedan kommer att betraktas som invandrare i framtiden återstår att se. Men man skall komma med fakta. Det är viktigt med invandrarrepresentation, men man måste arbeta inom organisationer och den vägen försöka medverka i det politiska livet, kanske inte så mycket genom kvotering, som Juan Fonseca tycks förespråka.

Fru talman! I detta betänkande behandlas mina motioner angående statsstödet till den finskspråkiga Invandartidningen/Viikkoviesti och om växande behov av omsorg på eget modersmål för ålderspensionärer med invandrarbakgrund och arbetskraftsinvandrare i högre medelålder.

Frågan om äldre invandrares behov av vård och omsorg på deras eget modersmål har även tidigare varit föremål för diskussioner och beslut här i kammaren. 1995 tillkallades en särskild utredare med uppgift att kartlägga och analysera frågan om bemötande av äldre.

Till att börja med vill jag uppmärksamma utskottet på att jag använder ordet modersmål och inte ordet hemspråk. Det är faktiskt en väsentlig skillnad mellan dessa två benämningar. I regel har t.ex. många av våra finsktalande äldre talat flytande svenska under sina unga och friska år, men på grund av ålderdomens senilitet kan de ha förlorat det sist lärda språket. Kvar har de endast sitt modersmål att kommunicera på. I utskot-

tets bedömning använder man ordet hemspråk, vilket alltså inte behöver vara modersmål. Detta kan vara vilseledande i diskussionen.

Regeringens utredare kommer snart att lägga fram sitt förslag. Det är glädjande att utskottet instämmer i att frågan är viktig, men man väljer att avvakta utredarens slutliga förslag. Utskottet förutsätter att kommunerna och landstingen redan nu beaktar de krav som ett mångkulturellt samhälle ställer på vård och omsorg.

Äldreomsorgen är en viktig jämställdhetsfråga. Alla våra gamla bör få en likvärdig behandling oavsett deras etniska bakgrund. Speciellt viktigt är det när man lider av senilitet eller av t.ex. psykiska sjukdomar. Att kunna få hjälp på sitt eget modersmål kan vara avgörande för rehabilitering och förutsätter i praktisk handling att tvåspråkig personal finns till hands där den behövs.

Min andra motion handlar om Invandrartidningen/Viikkoviesti. Utskottet har behandlat frågan positivt, vilket gläder mig och alla dessa tusentals finskspråkiga invandrare och läsare till Viikkoviesti som har skickat in protestlistor till regeringen. Man medger att tidningen behöver något längre tid än vad regeringen föreslår för att kunna anpassa sin verksamhet till de nya villkor som borttagandet av statsstöd innebär. Därför föreslås att Invandrartidningens statsbidrag bör kvarstå under hela 1998. Jag hoppas att man under denna nådatid hinner skapa nya former av informationskanaler som tillfredsställer t.ex. de finska invandrades behov som ofta på grund av sin höga ålder har försvårade möjligheter att tillgodogöra sig samhällsinformation på svenska.

Slutligen vill jag här i kammaren framföra en åsikt som finns hos många av de invandrare som jag har mött under senare tid. De tycker att det är ett bra förslag att tillsätta en ny myndighet där tjänstemännen kommer att arbeta med invandrarnas framtidsfrågor. Det gamla systemet har gällt alltför länge. Våra invandrare vill bli jämställda med svenskar. De vill sluta att vara invandrare och bli invånare utan att behöva vara medborgare. Det är ett stort ansvar för hela svenska folket, de nya och de gamla svenskarna.

Fru talman! Jag tackar utskottet för en välvillig behandling av mina motioner samtidigt som jag yrkar bifall till utskottets hemställan.

Anf. 72 STEN ANDERSSON (m):

Fru talman! I snart 15 år har svenska folket fått höra att vi har haft en framgångsrik flykting-, invandrar- och asylpolitik. Detta skall vi i dag manifestera genom att besluta om ett nytt statligt integrationsverk. Jag anser att det är ett stort misslyckande för den hitintills förda politiken. Vi kan se bevisen i framför allt de större städerna, Göteborg, Stockholm och Malmö. Dessa städer får betala enormt dyrt för den här politiken. Riksdagen beslutar, men det är kommunerna som i huvudsak får betala.

Det finns i dag bostadsområden i de tre nämnda städerna där 70–95 % av de boende inte har ett jobb och förmodligen aldrig kommer att få något riktigt jobb. Vi ser en hög kriminalitet. Vi ser konflikter, inte mellan svenskar och invandrare utan mellan olika invandrargrupper. Detta förtigs ofta omsorgsfullt i den här församlingen.

Vi har i dag i debatten sett en liten minikonflikt inom majoritetspartiet. Varför är det så, fru talman? Jo, därför att man har fört en flyktingpo-

*Fel! Okänt
växelargument.*

litik som är unik i jämförelse med hela övriga Europa i allmänhet och med våra grannländer Danmark, Norge och Finland i synnerhet.

Jag skall aktualisera TV-reklamen. Jag skall inte nämna företaget, men i ett avsnitt sägs: Vi kan det som alla andra inte kan. Men hur och varför man kan det här har man hitintills dolt mycket väl.

Sverige har tydligen resurser att klara det som alla andra inte klarar av. Jag vill bestämt hävda att riksdagen i den här frågan nonchalerar en dokumenterad medborgarmajoritet. Det är få frågor där skillnaden är större mellan riksdagen och väljarna.

Betänkandet, motionerna, propositionen och reservationerna vittnar om en desperation.

Ett exempel är att svenskarna skulle sakna en gemensam historia. Jag tror inte att en engelsk eller en fransk politiker skulle våga ställa sig bakom ett sådant uttalande avseende sitt eget land, men vi gör det här i Sverige. Jag anser, fru talman, att Sverige har en gemensam historia, och det får faktiskt minoriteterna acceptera.

De förslag som har diskuterats här i dag skapar inga jobb. Däremot skapar de en hel del problem. Frågan är om vi inte snart får införa en diskrimineringsombudsman för svenskar. Här talas om företrädare för minoriteter. Tydligen skall teatern i framtiden välja sina skådespelare utifrån vilka minoriteter som finns bland åskådarna i området.

Man kan också fråga sig om staten skall lägga sig i de enskilda partiernas nomineringar och tala om att de skall ha si och så många av den ena och den andra gruppen.

I Malmö har vi nu ett förslag om att tvåspråkighet skall ge företräde till jobb. Om det är så att tvåspråkighet är ett krav i ett jobb, skall det givetvis ge företräde. Om det inte har förekommit tidigare är det beklagligt. Men om kommunerna fungerar dåligt är det inte förvånansvärt att man inte har tagit hänsyn till detta. Det är faktiskt så att många svenska ungdomar i dag som är utan jobb är tvåspråkiga. Skall vi införa regler som innebär att man diskriminerar kunskaper i engelska och tyska till förmån för kunskaper i utomeuropeiska språk?

Jag tror, fru talman, att det viktigaste i dag är att alla som finns i Sverige, oavsett härkomst, lär sig svenska språket. Kan vi inte kommunicera på ett vettigt sätt på svenska är förutsättningarna för att vårt samhälle skall fungera mycket, mycket begränsade. Vi måste lägga ned kraft på att t.o.m. tvinga människor som bor i Sverige att lära sig svenska språket. Det innebär inte att äldre, anhöriga människor skall tvingas att lära sig svenska, men de som är i den åldern att de skall konkurrera på arbetsmarknaden måste lära sig svenska. Den regeln gäller i alla andra länder, och den regeln borde faktiskt också gälla i Sverige. Om vi inte inför den regeln kommer vi att stapla problemen ovanpå varandra, och vi kommer aldrig att lösa dem.

Anf. 73 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s):

Fru talman! Jag begärde inte ordet för att kommentera Sten Anderssons bilder. Hans bilder får stå för sig själva. Sedan får man tycka vad man vill om dem. Jag tycker jätligt illa om dem.

Jag vill ta upp tre andra frågor.

Den första handlar om staten som förebild. Om vi vill åstadkomma bättre förutsättningar för likabehandling på svensk arbetsmarknad måste

samhället gå före. För egen del vill jag framhålla staten och vikten av att göra något med den verksamheten. Vi har börjat arbeta med detta i Regeringskansliet men också i ett antal myndigheter och verk. Vi startar med att hålla ett antal seminarier, sex stycken plus Regeringskansliets eget seminarium, för att diskutera mångfalden från en kvalitetsaspekt i den egna verksamheten. Dels är det av egenintresse för att göra verksamheten bättre. Dels är det en demokratifråga och en samhällsbyggnadsfråga – vilket samhälle vi vill ha i morgon. Vi är medvetna om och tycker att där olika människor möts föds också nya idéer och kreativitet. Det finns ett antal goda exempel som jag inte närmare hinner redogöra för här. Jag kan ta skolan som ett exempel på att det inte fungerar bra. Det har varit en väldigt enhetlig lärarkår. Också skolmedel och undervisning i övrigt är i avsaknad av mångfaldsperspektivet. Här måste vi göra någonting mer.

Den andra frågan är att vi skall tillsätta en småföretagarutredning som skall titta närmare på om personer med invandrarbakgrund får sämre förutsättningar än de skulle ha fått om de hade varit svenskar och på hur banker och finansinstitut hanterar den här typen av frågor. I samband med detta skall ett seminarium anordnas, där människor med olika bakgrund får möjlighet att hitta en mötesplats för att diskutera denna viktiga fråga och se på förutsättningar för och anledningar till att göra förändringar.

Det tredje är snarast en fråga med anknytning till Nikos Papadopoulos diskussion om Organisationssveriges medverkan i integrationsprocessen. Den skall vara väldigt stark. Invandrarnas föreningar, som jag räknar som en del av den svenska folkrörelsen, skall självfallet också delta.

Jag ser fram emot att få utveckla samverkan med fackföreningsrörelse, SIOS, Grekiska riksförbundet och vad det nu kan vara i syfte att få en bättre kvalitet på verksamheten. Vi skall inom kort också påbörja utredningen av organisationsstödet. Sedan får vi se om vi kan hitta varandra i nära samverkan med invandrarnas egna organisationer.

Anf. 74 STEN ANDERSSON (m):

Fru talman! Statsrådet tyckte illa om mina bilder. Han kunde ha gett exempel på vilka bilder han tyckte mer eller mindre illa om.

Jag skulle vilja fråga: Vilka egenskaper är det som svenska politiker har som politiker i alla andra europeiska länder saknar? Anser statsrådet att tvåspråkighet generellt, utan att det har betydelse för ett jobb, skall ge företräde till ett specifikt jobb? Tänker statsrådet agera för att kommuner som Göteborg, Stockholm och Malmö skall få bättre ekonomiska förutsättningar från staten för att kunna hantera de problem som riksdagen faktiskt har ålagt dem?

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 3 december.)

6 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Finansutskottets betänkande
1997/98:FiU9 Sverige och den ekonomiska och monetära unionen

Prot. 1997/98:38
2 december

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1997/98:38
2 december

*Fel! Okänt
växelargument.*

Bostadsutskottets betänkande
1997/98:BoU1 Utgiftsområde 18 samt vissa bestämmelser om allmännyttiga bostadsföretag

Skatteutskottets betänkanden
1997/98:SkU10 Skattemyndigheternas medverkan i brottsutredningar, m.m.
1997/98:SkU9 Utfärdande av F-skattsedel, m.m.
1997/98:SkU7 Vägavgift för vissa tunga fordon
1997/98:SkU13 Sjömansskatt

7 § Anmälan om interpellation

Anmälades att följande interpellation framställdes

den 1 december

1997/98:95 av *Göthe Knutson* (m) till försvarsministern
SJ:s trafikledningshaveri

Interpellationen redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 9 december.

8 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 1 december

1997/98:209 av *Juan Fonseca* (s) till socialministern
Kostnaden för medicin
1997/98:210 av *Carl Erik Hedlund* (m) till statsrådet Thomas Östros
Reklamskattens avskaffande
1997/98:211 av *Tuve Skånberg* (kd) till socialministern
Samlevnadsundervisning
1997/98:212 av *Tuve Skånberg* (kd) till utrikesministern
Palestina och Osloavtalet

den 2 december

1997/98:213 av *Erling Bager* (fp) till kommunikationsministern
Den statliga finansieringen av Dennispaketet i Stockholm och GÖK:en i Göteborg

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 9 december.

Anmälades att följande skriftliga svar på frågor inkommit

den 2 december

1997/98:160 av *Guðrun Lindvall* (mp) till jordbruksministern
Djurskyddslagen

1997/98:161 av *Guðrun Lindvall* (mp) till jordbruksministern
Djurskyddet

1997/98:171 av *Susanne Eberstein* (s) till statsrådet Leif Blomberg
Svenskt medborgarskap

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 9 december.

10 § Kammaren åtskildes kl. 15.57.

Förhandlingarna leddes

av tredje vice talmannen från sammanträdets början t.o.m. 5 § anf. 25
(delvis),

av andre vice talmannen därefter t.o.m. anf. 58 (delvis) och

av talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

TOM T:SON THYBLAD

/Barbro Nordström

*Fel! Okänt
växelargument.*

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Förnyad bordläggning	1
3 § Beslut rörande utskottsbetänkanden som slutdebatterats den 27 november	1
KU4 Kommunal demokratifrågor	1
KU6 Ändringar i lagen (1994:1065) om ekonomiska vill- kor för riksdagens ledamöter och i lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges företrädare i Europaparlamentet	3
KU9 Allmänna helgdagar m.m.	3
KU11 Minoritetsfrågor	3
FiU6 Allmänna pensionsfondens verksamhet år 1996	4
FiU7 Ändringar i lagen om offentlig upphandling	4
FiU8 Ändrad övergångsbestämmelse i bankrörelselagen	5
JuU4 Säkerhet för rättegångskostnader	5
JuU5 Immunitet och privilegier för Europol	6
JuU6 Domstolarna i Västra Götalands län	6
TU7 Utvecklingen i informationssamhället	6
Beslut om uppskjuten votering	8
4 § Förlängd tid för ökning av aktiekapital i privata aktiebo- lag	8
Lagutskottets betänkande 1997/98:LU6	8
Anf. 1 STIG RINDBORG (m)	8
Anf. 2 BENGT HARDING OLSON (fp)	11
Anf. 3 STIG RINDBORG (m) replik	12
Anf. 4 BENGT HARDING OLSON (fp) replik	13
Anf. 5 STIG RINDBORG (m) replik	13
Anf. 6 BENGT HARDING OLSON (fp) replik	13
Anf. 7 TANJA LINDERBORG (v)	14
Anf. 8 RUNE BERGLUND (s)	15
Anf. 9 STIG RINDBORG (m) replik	16
Anf. 10 RUNE BERGLUND (s) replik	16
Anf. 11 BENGT HARDING OLSON (fp) replik	17
Anf. 12 RUNE BERGLUND (s) replik	17
Anf. 13 BENGT HARDING OLSON (fp) replik	17
Anf. 14 RUNE BERGLUND (s) replik	18
Anf. 15 ROLF ÅBJÖRNSSON (kd)	18
Anf. 16 STIG RINDBORG (m)	19
Anf. 17 RUNE BERGLUND (s)	19
Anf. 18 BENGT HARDING OLSON (fp)	20
Anf. 19 RUNE BERGLUND (s)	20
Anf. 20 BENGT HARDING OLSON (fp)	20
Anf. 21 STIG RINDBORG (m)	21
Anf. 22 RUNE BERGLUND (s)	21
(Beslut skulle fattas den 3 december.)	21

5 § Sverige, framtiden och mångfalden – från invandrapolitik till integrationspolitik.....

Prot. 1997/98:38

2 december

22	22
Socialförsäkringsutskottets betänkande 1997/98:SfU6.....	22
Anf. 23 GUSTAF VON ESSEN (m).....	22
Anf. 24 KARIN ISRAELSSON (c).....	26
Anf. 25 ANN-KRISTIN FØSKER (fp).....	29
Anf. 26 ULLA HOFFMANN (v).....	32
Anf. 27 RAGNHILD POHANKA (mp).....	37
Anf. 28 ROSE-MARIE FREBRAN (kd).....	40
Anf. 29 ANITA JÖNSSON (s).....	43
Anf. 30 ANN-KRISTIN FØSKER (fp) replik.....	48
Anf. 31 ANITA JÖNSSON (s) replik.....	48
Anf. 32 ANN-KRISTIN FØSKER (fp) replik.....	48
Anf. 33 ANITA JÖNSSON (s) replik.....	49
Anf. 34 GUSTAF VON ESSEN (m) replik.....	49
Anf. 35 ANITA JÖNSSON (s) replik.....	49
Anf. 36 GUSTAF VON ESSEN (m) replik.....	50
Anf. 37 ANITA JÖNSSON (s) replik.....	50
Anf. 38 KARIN ISRAELSSON (c) replik.....	50
Anf. 39 ANITA JÖNSSON (s) replik.....	50
Anf. 40 KARIN ISRAELSSON (c) replik.....	51
Anf. 41 ROSE-MARIE FREBRAN (kd) replik.....	51
Anf. 42 ANITA JÖNSSON (s) replik.....	51
Anf. 43 ROSE-MARIE FREBRAN (kd) replik.....	51
Anf. 44 ANITA JÖNSSON (s) replik.....	52
Anf. 45 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s).....	52
Anf. 46 GUSTAF VON ESSEN (m) replik.....	55
Anf. 47 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s).....	55
Anf. 48 GUSTAF VON ESSEN (m) replik.....	56
Anf. 49 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s).....	56
Anf. 50 ANN-KRISTIN FØSKER (fp) replik.....	56
Anf. 51 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s).....	57
Anf. 52 ANN-KRISTIN FØSKER (fp) replik.....	57
Anf. 53 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s).....	58
Anf. 54 ROSE-MARIE FREBRAN (kd) replik.....	58
Anf. 55 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s).....	58
Anf. 56 ROSE-MARIE FREBRAN (kd) replik.....	59
Anf. 57 KARIN ISRAELSSON (c) replik.....	59
Anf. 58 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s).....	59
Anf. 59 KARIN ISRAELSSON (c) replik.....	60
Anf. 60 RAGNHILD POHANKA (mp) replik.....	60
Anf. 61 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s).....	60
Anf. 62 RAGNHILD POHANKA (mp) replik.....	61
Anf. 63 JUAN FONSECA (s).....	61
Anf. 64 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s).....	64
Anf. 65 JUAN FONSECA (s) replik.....	64
Anf. 66 GUSTAF VON ESSEN (m) replik.....	65
Anf. 67 JUAN FONSECA (s) replik.....	65

Anf. 68	GUSTAF VON ESSEN (m) replik.....	65
Anf. 69	JUAN FONSECA (s) replik	66
Anf. 70	NIKOS PAPADOPOULOS (s)	66
Anf. 71	PAAVO VALLIUS (s).....	68
Anf. 72	STEN ANDERSSON (m)	69
Anf. 73	Statsrådet LEIF BLOMBERG (s)	70
Anf. 74	STEN ANDERSSON (m)	71
	(Beslut skulle fattas den 3 december.).....	71
6 §	Bordläggning.....	71
7 §	Anmälan om interpellation	72
8 §	Anmälan om frågor för skriftliga svar	72
9 §	Anmälan om skriftliga svar på frågor	73
10 §	Kammaren åtskildes kl. 15.57.	73

Gotab, Stockholm 1997